

STORTINGET

Innst. 16 S

(2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen
om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Digitaliserings-
og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis-
og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet
og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Prop. 1 S (2024–2025) og Prop 1 S Tillegg 1 (2024–2025)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Oppfølgingen av anmodningsvedtak	2
2.1	Vedtak under Kommunal- og distriktsdepartementet i stortings sesjonen 2023–2024.....	3
2.1.1	Vedtak nr. 797, 14. juni 2024 Gjeninnføre tilskot til utleigebustader	3
2.2	Vedtak under Kommunal- og distriktsdepartementet i stortings sesjonen 2022–2023.....	3
2.2.1	Vedtak nr. 88 (2022–2023), 1. desember 2022 Husleigelovutval.....	3
2.2.2	Vedtak nr. 934 (2022–2023), 16. juni 2023 Etablering av solceller og/eller lokalprodusert energi på nye næringsbygg	4
2.2.3	Vedtak nr. 667, 15. mai 2023 Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar	4
3.	Rammeområde 1 – Statsforvaltning	4
3.1	Innledning	9
3.2	Generelle merknader	9
3.2.1	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.....	9
3.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.....	9
3.2.3	Generelle merknader fra Høyre.....	9
3.2.4	Generelle merknader fra Fremskrittspartiet.....	10
3.2.5	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	11
3.2.6	Generelle merknader fra Rødt.....	11
3.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1.....	12
3.3.1	Kap. 20 Statsministerens kontor	12
3.3.1.1	Post 1 Driftsutgifter	12
3.3.2	Kap. 21 Statsrådet	12
3.3.2.1	Post 1 Driftsutgifter	12
3.3.3	Kap. 24 Regjeringsadvokaten	12
3.3.3.1	Post 1 Driftsutgifter	12
3.3.3.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter	12
3.3.4	Kap. 3024 Regjeringsadvokaten	12
3.3.4.1	Post 1 Erstatning for utgifter i rettssaker.....	12
3.3.5	Kap. 1 H.M. Kongen og H.M Dronningen.....	12
3.3.5.1	Post 1 Apanasje	12
3.3.5.2	Post 50 Det kongelige hoff.....	13
3.3.5.3	Post 51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	13
3.3.6	Kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	13
3.3.6.1	Post 1 Apanasje	13
3.3.7	Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier.....	13
3.3.7.1	Post 1 Driftsutgifter	13
3.3.7.2	Post 70 Sentrale organisasjoner.....	13
3.3.7.3	Post 71 Kommunale organisasjoner.....	13
3.3.7.4	Post 73 Fylkesorganisasjoner.....	13
3.3.7.5	Post 75 Fylkes ungdomsorganisasjoner	13
3.3.7.6	Post 76 Sentrale ungdomsorganisasjoner	13
3.3.8	Kap. 1500 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	13
3.3.8.1	Post 1 Driftsutgifter	13
3.3.8.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	13
3.3.8.3	Post 51 Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutter	13
3.3.8.4	Post 70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14
3.3.8.5	Post 71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	14
3.3.9	Kap. 1510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon.....	14

	Side
3.3.9.1	Post 1 Driftsutgifter 14
3.3.9.2	Post 22 Fellesutgifter..... 14
3.3.9.3	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 14
3.3.9.4	Post 46 Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i> 14
3.3.10	Kap. 4510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon..... 14
3.3.10.1	Post 2 Diverse inntekter 14
3.3.10.2	Post 3 Brukerbetaling..... 14
3.3.11	Kap. 1511 Prosjekter knyttet til nytt regjeringskvartal 14
3.3.11.1	Post 25 Prosjektstyring, <i>kan overføres</i> 14
3.3.11.2	Post 30 Ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i> 14
3.3.12	Kap. 1512 Diverse fellestjenester..... 15
3.3.12.1	Post 23 Husleie for fellesarealer m.m. 15
3.3.12.2	Post 27 Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i> 15
3.3.13	Kap. 1515 Departementenes digitaliseringsorganisasjon..... 15
3.3.13.1	Post 1 Driftsutgifter 15
3.3.13.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter 15
3.3.13.3	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 15
3.3.14	Kap. 4515 Departementenes digitaliseringsorganisasjon..... 15
3.3.14.1	Post 1 Diverse inntekter 15
3.3.14.2	Post 2 Brukerbetalinger..... 15
3.3.15	Kap. 1520 Statsforvalterne 15
3.3.15.1	Post 1 Driftsutgifter 15
3.3.15.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> 16
3.3.16	Kap. 4520 Statsforvalterne 16
3.3.16.1	Post 1 Inntekter ved oppdrag 16
3.3.17	Kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen..... 16
3.3.17.1	Post 30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> 16
3.3.17.2	Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> 16
3.3.17.3	Post 36 Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i> 16
3.3.17.4	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 16
3.3.18	Kap. 1531 Eiendommer til kongelige formål 16
3.3.18.1	Post 1 Driftsutgifter 16
3.3.18.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 16
3.3.19	Kap. 1533 Eiendommer utenfor husleieordningen 16
3.3.19.1	Post 1 Driftsutgifter 17
3.3.19.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 17
3.3.20	Kap. 4533 Eiendommer utenfor husleieordningen 17
3.3.20.1	Post 2 Diverse inntekter 17
3.3.21	Kap. 1540 Digitaliseringsdirektoratet 17
3.3.21.1	Post 1 Driftsutgifter 17
3.3.21.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter og de respektive partiers merknader, <i>kan overføres</i> 17
3.3.21.3	Post 22 Bruk av nasjonale fellesløsninger 17
3.3.21.4	Post 23 Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i> 17
3.3.21.5	Post 25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i> 17
3.3.21.6	Post 26 Stimulab, <i>kan overføres</i> 17
3.3.21.7	Post 27 Tilsyn for universell utforming av ikt..... 18
3.3.21.8	Post 29 Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i> 18
3.3.21.9	Post 71 IT-tilskudd 18
3.3.22	Kap. 4540 Digitaliseringsdirektoratet..... 18
3.3.22.1	Post 3 Diverse inntekter 18
3.3.22.2	Post 5 Bruk av nasjonale fellesløsninger..... 18

	Side	
3.3.22.3	Post 7 Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	18
3.3.23	Kap. 1550 Datatilsynet.....	18
3.3.23.1	Post 1 Driftsutgifter	18
3.3.24	Kap. 1551 Personvernemnda.....	18
3.3.24.1	Post 1 Driftsutgifter	18
3.3.25	Kap. 1560 Tariffavtalte avsetninger	18
3.3.25.1	Post 71 Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	18
3.3.25.2	Post 72 Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene.....	19
3.3.26	Kap. 2445 Statsbygg	19
3.3.26.1	Post 24 Driftsresultat	19
3.3.26.2	Post 30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.3	Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.4	Post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.5	Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.6	Post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.7	Post 39 Byggelånsrenter, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.8	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	19
3.3.26.9	Post 49 Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	19
3.3.27	Kap. 5447 Salg av eiendom utenfor statens forvaltningsbedrifter	19
3.3.27.1	Post 40 Salgsinntekter	19
3.4	Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 1	20
4.	Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig	22
4.1	Innledning	27
4.2	Generelle merknader	27
4.2.1	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.....	27
4.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.....	27
4.2.3	Generelle merknader fra Høyre.....	28
4.2.4	Generelle merknader fra Fremskrittspartiet.....	31
4.2.5	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	32
4.2.6	Generelle merknader fra Rødt.....	33
4.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6.....	35
4.3.1	Kap. 490 Utlendingsdirektoratet.....	35
4.3.1.1	Post 1 Driftsutgifter	35
4.3.1.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	36
4.3.1.3	Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	37
4.3.1.4	Post 23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	37
4.3.1.5	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	37
4.3.1.6	Post 46 Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	38
4.3.1.7	Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	38
4.3.1.8	Post 70 Stønader til beboere i asylmottak.....	38
4.3.1.9	Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer.....	38
4.3.1.10	Post 72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	39
4.3.1.11	Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak.....	39
4.3.1.12	Post 74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	39
4.3.1.13	Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	39
4.3.1.14	Post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	40
4.3.2	Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet.....	40
4.3.2.1	Post 1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	40
4.3.2.2	Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter.....	40
4.3.2.3	Post 4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter.....	40

	Side
4.3.2.4	Post 5 Refusjonsinntekter..... 40
4.3.2.5	Post 6 Beskyttelse til flykninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter 40
4.3.2.6	Post 7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter..... 40
4.3.2.7	Post 8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter 40
4.3.3	Kap. 491 Utlendingsnemnda 40
4.3.3.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i> 40
4.3.3.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., <i>kan nyttes under post 1</i> 40
4.3.4	Kap. 500 Kommunal- og distriktsdepartementet..... 41
4.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter 41
4.3.4.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> 41
4.3.4.3	Post 50 Forskningscenter 41
4.3.4.4	Post 70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> 41
4.3.4.5	Post 72 Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i> 41
4.3.5	Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling..... 41
4.3.5.1	Post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene..... 41
4.3.5.2	Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling 42
4.3.5.3	Post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet 42
4.3.5.4	Post 64 Pilot nærtjenestesentre, <i>kan overføres</i> 42
4.3.5.5	Post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer 42
4.3.5.6	Post 66 Bygdevekstavtaler, <i>kan overføres</i> 42
4.3.5.7	Post 67 Utviklingstiltak i Andøy kommune..... 42
4.3.5.8	Post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon 42
4.3.5.9	Post 71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer 42
4.3.5.10	Post 76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i> 43
4.3.6	Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling 43
4.3.6.1	Post 1 Driftsutgifter 43
4.3.6.2	Post 73 Merkur, <i>kan overføres</i> 43
4.3.7	Kap. 560 Samiske formål..... 44
4.3.7.1	Post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv 44
4.3.7.2	Post 51 Divvun 44
4.3.7.3	Post 55 Samisk høgskole 44
4.3.8	Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter..... 44
4.3.8.1	Post 1 Driftsutgifter 44
4.3.8.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> 45
4.3.9	Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter 45
4.3.9.1	Post 2 Diverse inntekter 45
4.3.10	Kap. 567 Nasjonale minoriteter 45
4.3.10.1	Post 60 Romer, <i>kan overføres</i> 45
4.3.10.2	Post 70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i> 45
4.3.10.3	Post 72 Jødiske samfunn i Norge..... 45
4.3.10.4	Post 73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur, <i>kan overføres</i> 45
4.3.10.5	Post 74 Kultur- og ressurscenter for norske romer 46
4.3.10.6	Post 75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i> 46
4.3.11	Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak..... 46
4.3.11.1	Post 60 Tilskudd til samarbeid om vann og avløp (NY) 47
4.3.11.2	Post 70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> 48
4.3.11.3	Post 72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner, <i>kan overføres</i> 48
4.3.11.4	Post 76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i> 48
4.3.11.5	Post 78 Boligtiltak, <i>kan overføres</i> 49
4.3.12	Kap. 585 Husleietvistutvalget..... 49

	Side
4.3.12.1	Post 1 Driftsutgifter 49
4.3.13	Kap. 3585 Husleietvistutvalget 49
4.3.13.1	Post 1 Gebyrer 49
4.3.14	Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet 49
4.3.14.1	Post 1 Driftsutgifter 49
4.3.14.2	Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, <i>kan overføres</i> 49
4.3.15	Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet 49
4.3.15.1	Post 4 Gebyrer 49
4.3.15.2	Post 85 Diverse inntekter 50
4.3.16	Kap. 590 Planlegging og byutvikling 50
4.3.16.1	Post 65 Områdesatsning i byer, <i>kan overføres</i> 50
4.3.16.2	Post 70 Innovasjonsarbeid innen byggebransjen 50
4.3.16.3	Post 71 DOGA 51
4.3.16.4	Post 72 Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i> 51
4.3.16.5	Post 81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata, <i>kan overføres</i> 51
4.3.17	Kap. 595 Statens kartverk 51
4.3.17.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i> 51
4.3.17.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i> 51
4.3.17.3	Post 30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i> 51
4.3.18	Kap. 3595 Statens kartverk 52
4.3.18.1	Post 1 Gebyrinntekter tinglysing 52
4.3.18.2	Post 2 Salg og abonnement m.m. 52
4.3.18.3	Post 3 Samfinansiering 52
4.3.19	Kap. 2412 Husbanken 52
4.3.19.1	Post 1 Driftsutgifter 52
4.3.19.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> 52
4.3.19.3	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 52
4.3.19.4	Post 71 Tap på lån 52
4.3.19.5	Post 72 Rentestøtte 52
4.3.20	Kap. 5312 Husbanken 52
4.3.20.1	Post 1 Gebyrer m.m. 52
4.3.20.2	Post 11 Diverse inntekter 52
4.3.21	Kap. 5615 Husbanken 52
4.3.21.1	Post 80 Renter 53
4.3.22	Kap. 670 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet 53
4.3.22.1	Post 1 Driftsutgifter 53
4.3.22.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> 53
4.3.23	Kap. 671 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere 53
4.3.23.1	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> 53
4.3.23.2	Post 60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> 53
4.3.23.3	Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> 54
4.3.23.4	Post 62 Kommunale integreringstiltak 54
4.3.23.5	Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging 55
4.3.23.6	Post 71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner 55
4.3.23.7	Post 72 Kvalifiseringsordninger for tolker 55
4.3.23.8	Post 73 Tilskudd 55
4.3.24	Kap. 3671 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere 55
4.3.24.1	Post 4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter 55
4.3.25	Kap. 672 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 56

4.3.25.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	56
4.3.25.2	Post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	56
4.3.25.3	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	56
4.3.25.4	Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	56
4.3.25.5	Post 61 Kompetansekartlegging i mottak før bosetting.....	56
4.3.26	Kap. 3672 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	56
4.3.26.1	Post 1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter.....	56
4.4	Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 6.....	57
5.	Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	61
5.1	Innledning.....	61
5.2	Generelle merknader.....	61
5.2.1	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.....	61
5.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.....	61
5.2.3	Generelle merknader fra Høyre.....	62
5.2.4	Generelle merknader fra Fremskrittspartiet.....	63
5.2.5	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	64
5.2.6	Generelle merknader fra Rødt.....	65
5.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18.....	65
5.3.1	Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner.....	65
5.3.1.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69
5.3.1.2	Post 60 Innbyggertilskudd.....	69
5.3.1.3	Post 61 Distriktstilskudd Sør-Norge.....	72
5.3.1.4	Post 62 Distriktstilskudd Nord-Norge.....	73
5.3.1.5	Post 64 Skjønnstilskudd.....	73
5.3.1.6	Post 66 Veksttilskudd.....	73
5.3.1.7	Post 67 Storbytilskudd.....	73
5.3.2	Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner.....	73
5.3.2.1	Post 60 Innbyggertilskudd.....	74
5.3.2.2	Post 62 Nord-Norge-tilskudd.....	77
5.3.3	Kap. 575 Ressurskrevende tjenester.....	77
5.3.3.1	Post 60 Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	77
5.3.3.2	Post 61 Tilleggskompensasjon.....	77
5.3.4	Kap. 578 Valgdirektoratet.....	78
5.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter.....	78
5.3.4.2	Post 70 Informasjonstiltak.....	78
5.3.5	Kap. 579 Valgutgifter.....	78
5.3.5.1	Post 1 Driftsutgifter.....	78
5.4	Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 18.....	79
6.	Forslag fra mindretall	80
7.	Komiteens tilråding	81

Vedlegg

STORTINGET

Innst. 16 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 1 S (2024–2025) og Prop 1 S Tillegg 1 (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Bjørnar Laabak, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Stortingets forretningsorden § 43 om fagkomiteenes behandling av statsbudsjettet.

Komiteen viser til at regjeringen la frem Prop. 1 S (2024–2025) 7. oktober 2024 og Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) 1. november 2024. Komiteen viser til at regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet 1. desember 2024 inngikk et forlik med Sosialistisk Venstreparti om statsbudsjettet for 2025. Komiteen viser videre til Stortingets behandling av Innst. 2 S (2024–2025) 5. desember 2024, med vedtak samme dag om nettorammebeløp for hvert enkelt rammeområde.

Komiteen behandler i denne innstillingen regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 under rammeområde 1 (Statsforvaltning), rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig) og rammeområde 18 (Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.) etter den vedtatte inndelingen i rammeområder, jf. Innst. 1 S (2024–2025). Komiteen fremmer på denne bakgrunn forslag om bevilgninger under de rammeområdene som er tildelt kommunal- og forvaltningskomiteen.

Komiteen viser til at den avholdt muntlig høring i saken 21. og 22. oktober 2024.

Komiteen viser videre til vedlagte rettelser fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 5. november 2024.

2. Oppfølgingen av anmodningsvedtak

Oversikt over anmodnings- og utredningsvedtak under komiteens ansvarsområde. Utdrag av tabeller fra Prop. 1 S (2024–2025). I tabellene blir det opplyst om departementet planlegger at rapporteringen knyttet til anmodningsvedtaket nå blir avsluttet eller om departementet vil rapportere konkret på vedtaket også i budsjettproposisjonen for neste år.

Sesjon	Vedtaks nr.	Stikkord	Rapporteringen avsluttes (Ja/Nei)
Arbeids- og inkluderingsdepartementet			
2023–2024	660	Representantforslag om konkrete tiltak mot æreskriminalitet – økt kunnskap og kompetanse	Nei
2023–2024	661	Representantforslag om konkrete tiltak mot æreskriminalitet – barn og unge som er i utlandet mot sin vilje	Nei
2023–2024	770	Endringer i ekteskapslova (forbud mot ekteskap mellom nære - slektninger)	Nei
2020–2021	530	Rapportering om barn etterlatne i utlandet	Ja
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet			
2023–2024	501	Forbud mot åtferdsbasert marknadføring retta mot barn og unge	Nei
2023–2024	625	Inkludere fleire med funksjonshindringar og hol i CV-en i arbeidslivet i staten	Nei
2022–2023	196	Konsekvensar ved eit norsk forbod mot atferdsbasert reklame	Nei
2022–2023	197	Lagring av biometriske data frå sosiale medieplattformer	Nei
2022–2023	583	Tilgjengeliggjering av data ved inngåing av offentlege kontraktar	Nei
2022–2023	922	Etablering av solceller og/eller lokalprodusert energi på nye statlege byggeprosjekt	Ja
2021–2022	35 nr. 42	Auka openheit i verksemda til private tilbydarar av offentleg finansierte velferdstenester	Nei
2021–2022	35 nr. 43	Krav om organisering i sjølvstendig rettssubjekt for selskap som leverer offentleg finansierte velferdstjenester	Nei
2021–2022	413	Leiarlønningar i staten	Ja
Justis- og beredskapsdepartementet			
2023–2024	70	Fritt rettsråd ved utvising av utlending	Nei
2023–2024	71	Alternativ til utvising av utlending med barn	Nei
2023–2024	525	Transnasjonal undertrykking – oppfølging av rapportar	Ja
2023–2024	771	Utanlandske kvinner utsette for vald, vidare opphald	Nei
2020–2021	206	Klarare skilje mellom konvensjonsstatus (asyl) og subsidiært vern	Nei
2020–2021	208	Klarlegging av identitet	Nei
Kommunal- og distriktsdepartementet			
2023–2024	1	Endringer i partilova	Nei
2023–2024	74	Klimagassrekneskap	Nei
2023–2024	92	Krav til bustader i kommunale planar	Ja
2023–2024	93	Ikkje-kommersielle bustader	Ja
2023–2024	94	Forsøksordning for startlån frå Husbanken	Ja
2023–2024	155	Regjeringsmedlemmar sine verv og økonomiske interesser	Nei
2023–2024	156	Verv og økonomiske interesser i regjeringsmedlemmar sin hushaldning	Nei
2023–2024	162	Lokalisering av statlege arbeidsplassar	Ja
2023–2024	456	Organisatoriske tiltak mot flaum	Nei
2023–2024	756	Innføre obligatorisk registrering av eigarskap i fast eigedom	Nei
2023–2024	757	Forbud mot blankoskøyter	Nei
2023–2024	784	Styringsverktøy for områder med villrein	Nei
2023–2024	797	Gjeninnføre tilskot til utlegebustader	Nei

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringen avsluttes (Ja/Nei)
2023–2024	813	Evaluering av nytt inntektssystem for kommunane	Nei
2023–2024	814	PU-kriteriet i utgiftsutjamninga i inntektssystemet	Ja
2023–2024	815	Evaluerer omlegginga av toppfinansieringsordninga	Nei
2023–2024	816	Kompensasjon for kommunar med størst negativ verknad første år	Ja
2023–2024	909	Husbanklån til ideelle stiftingar til bygging av studentbustader	Nei
2022–2023	24	Unntak frå søknadsplikta etter plan- og bygningslova for mindre solenergianlegg	Nei
2022–2023	88	Husleigelovutval	Nei
2022–2023	454	Strategi for massehandtering	Nei
2022–2023	455	Digital marknadsplass for overskotsmassar	Nei
2022–2023	667	Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar	Ja
2022–2023	820	Eit meir utjamnande inntektssystem for kommunane	Ja
2022–2023	821	Evaluering av inntektssystemet for fylkeskommunar	Nei
2022–2023	823	Namdalen og distriktstilskot Nord-Noreg	Ja
2022–2023	824	Evaluering av frikommuneforsøk	Nei
2022–2023	930	Bustøtte og trygdeoppgjer	Ja
2022–2023	931	Meir treffsikker bustøtteordning	Ja
2022–2023	934	Etablering av solceller og/eller lokalprodusert energi på nye næringsbygg	Nei
2021–2022	35 nr. 35	Blankoskøyter og plikt til tinglysing	Nei
2021–2022	35 nr. 54	Bustader for studentar i kommunale arealplanar	Nei
2021–2022	726	Energifleksibel oppvarming	Nei
2020–2021	1252	Helsetenester nytta utanfor bustadkommunen	Ja
2018–2019	55	Opplysningsplikt for statsrådar og statssekretærar	Nei
2015–2016	646	Unntak frå plan- og bygningslova og grannelova ved nasjonal flyktningkrise	Nei

2.1 Vedtak under Kommunal- og distriktsdepartementet i stortingsseksjonen 2023–2024

2.1.1 VEDTAK NR. 797, 14. JUNI 2024 GJENNØRFØRE TILSKOT TIL UMLEIGEBUSTADER

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger og tilhørende virkemidler for å gjøre det enklere å få tilgang på boliger i bosettingsarbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Rødt viser til vedtak 797, 14. juni 2024. Disse medlemmer merker seg at regjeringen avvirket tilskudd til utleieboliger, kap. 581 post 76, i statsbudsjettet for 2023, men gjeninnførte den midlertidig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 for å bidra til raskere bosetting av flyktninger. Disse medlemmer viser til at dette er en viktig ordning for kommunene, og at søknadsmengden til den siste søknadsrunden understreker dette. Husbanken mottok i 2023 totalt 656 søknader med et søknadsbeløp på 782,6 mill. kroner. Det ble gitt tilsagn om 444,4 mill. kroner fordelt på 428 saker i 2023. Disse medlemmer merker seg at Husbanken ga av-

slag om tilskudd til utleieboliger for 338,2 mill. kroner, totalt 228 søknader i 2023. Disse medlemmer merker seg videre at regjeringen ikke fulgte opp anmodningsvedtaket i statsbudsjettet for 2025.

2.2 Vedtak under Kommunal- og distriktsdepartementet i stortingsseksjonen 2022–2023

2.2.1 VEDTAK NR. 88 (2022–2023), 1. DESEMBER 2022 HUSLEIGELOVUTVAL

«Stortinget ber regjeringen sette ned et Husleielovutvalg som går gjennom Husleieloven for å vurdere hvordan den kan styrke leietagernes rettigheter, sikre grunnleggende botrygghet og at loven samsvarer bedre med dagens situasjon på leiemarkedet. Utvalget settes ned våren 2023, og en ny lov skal behandles i innværende stortingsperiode.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til omtalen av vedtak 88 (2022–2023) i Meld. St. 4 (2024–2025), hvor regjeringen ikke legger opp til at en ny lov skal behandles i innværende stortingsperiode, slik anmodningsvedtaket

krever. Flertallet forutsetter at en ny lov behandles i inneværende periode.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at en ny husleielov vil kunne bidra til å rette opp i det skjeve maktforholdet som er på leiemarkedet i dag, mellom utleier og leietaker. Regjeringens beslutning om ikke å behandle delrapporten fordi utleiery ønsker å tjene mer, går direkte på bekostning av leietakeres grunnleggende botrygghet. Dette medlem viser til at det ikke er slik at behovet for en bedring av leietakernes bosituasjon er blitt mindre i inneværende regjeringsperiode. Leiemarkedet blir stadig mer presset, hvilket fordrer ytterligere reguleringer i enda større grad enn da Husleielovutvalget ble oppnevnt i 2022. Dette medlem mener derfor det er sterkt beklagelig at regjeringen sier de fraviker Stortingets klare anmodningsvedtak, når behovet for reguleringer er blitt større siden oppnevelsen og hensynet til utleierne i stor grad beror på andre reguleringer enn de som er foreslått i NOU 2024: 19 Ny boligleielov. Dette medlem er av den oppfatning at en ny husleielov/boligleielov må på plass så raskt som mulig.

2.2.2 VEDTAK NR. 934 (2022–2023), 16. JUNI 2023 ETABLERING AV SOLCELLER OG/ELLER LOKALPRODUSERT ENERGI PÅ NYE NÆRINGSBYGG

«Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2024 sende på høring et forslag med krav om at det skal etableres solceller og/eller lokalprodusert energi på alle nye næringsbygg over 500 m² utenfor LNF-områder.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til omtalen av vedtak 934 (2022–2023) i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet er enig i at regjeringen skal sende forslaget på høring senest innen 1. mai 2025.

2.2.3 VEDTAK NR. 667, 15. MAI 2023 RETNINGSLINJER FOR LOKALISERING AV STATLEGE ARBEIDSPASSAR

«Stortinget ber regjeringen i retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser om ikke å side- stille større byer og byområder med Oslo når det gjelder hvor nye og omlokaliserte statlige arbeidsplasser og virksomheter skal lokaliseres.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til vedtak 667, 15. mai 2023. Disse medlemmer merker seg at departementet mener at anmodningsvedtaket er fulgt opp. Disse medlemmer er uenige med departementet i den vurderingen. Det er viktig å sikre gode tjenester og spre makt og kompetansearbeidsplasser rundt i landet. Disse medlemmer viser til at ordlyden i «Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statleg tenesteproduksjon» ikke har blitt endret og at det står at vekst i eksisterende virksomheter i hovedsak skal skje utenfor de større byene. Disse medlemmer mener at dette viser at anmodningsvedtaket ikke er fulgt opp, da større byer sidestilles med Oslo i det punktet av retningslinjene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen foreløpig ikke har fulgt opp vedtak fattet av et flertall i Stortinget.

3. Rammeområde 1 – Statsforvaltning

Oversikten nedenfor viser budsjettforslagene fra regjeringen i Prop. 1 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025), for rammeområde 1.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 1

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2024-2025) med Tillegg 1
Utgifter			
<i>Det kongelige hus</i>			
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen	
	1	Apanasje	15 565 000
	50	Det kongelige hoff	268 304 000
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	20 000 000
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	
	1	Apanasje	12 956 000

		Prop. 1 S (2024-2025) med Tillegg 1
Kap.	Post Formål	
<i>Regjeringen</i>		
20	Statsministerens kontor	
	1 Driftsutgifter	116 121 000
21	Statsrådet	
	1 Driftsutgifter	197 674 000
24	Regjeringsadvokaten	
	1 Driftsutgifter	130 240 000
	21 Spesielle driftsutgifter	17 182 000
<i>Kommunal- og distriktsdepartementet</i>		
577	Tilskudd til de politiske partier	
	1 Driftsutgifter	8 106 000
	70 Sentrale organisasjoner	389 852 000
	71 Kommunale organisasjoner	40 691 000
	73 Fylkesorganisasjoner	88 923 000
	75 Fylkes ungdomsorganisasjoner	32 215 000
	76 Sentrale ungdomsorganisasjoner	15 818 000
<i>Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet</i>		
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	
	1 Driftsutgifter	237 765 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	59 099 000
	51 Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutter	50 278 000
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	623 000
	71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	83 240 000
1510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1 Driftsutgifter	675 367 000
	22 Fellesutgifter	146 048 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 578 000
	46 Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	10 667 000
1511	Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal	
	25 Prosjektstyring, <i>kan overføres</i>	4 642 000
	30 Ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i>	750 000 000
1512	Diverse fellestjenester	
	23 Husleie for fellesarealer m.m.	134 742 000
	27 Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	44 312 000
1515	Departementenes digitaliseringsorganisasjon	
	1 Driftsutgifter	374 691 000
	21 Spesielle driftsutgifter	78 957 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	316 600 000
1520	Statsforvalterne	
	1 Driftsutgifter	2 403 248 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	92 431 000
1530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000
	33 Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	5 246 500 000
	36 Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	56 181 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 859 300 000
1531	Eiendommer til kongelige formål	
	1 Driftsutgifter	42 667 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	44 437 000

			Prop. 1 S (2024-2025)
Kap.	Post	Formål	med Tillegg 1
1533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	1	Driftsutgifter	28 708 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000
1540		Digitaliseringsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	172 923 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 402 000
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger	200 600 000
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	526 621 000
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	150 741 000
	26	Stimulab, <i>kan overføres</i>	5 342 000
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt	19 860 000
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	150 000 000
	71	IT-tilskudd	9 661 000
1550		Datatilsynet	
	1	Driftsutgifter	84 979 000
1551		Personvernemnda	
	1	Driftsutgifter	2 858 000
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.	
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	233 100 000
	72	Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene	43 500 000
<i>Statens forvaltningsbedrifter</i>			
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	-364 642 000
	1	Driftsinntekter	-6 558 000 000
	2	Driftsutgifter	2 848 358 000
	3	Avskrivninger	1 655 000 000
	4	Renter av statens kapital	1 690 000 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	111 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	500 000 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	277 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	4 489 802 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	850 000 000
	39	Byggelånsrenter, <i>kan overføres</i>	900 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	368 869 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	345 519 000
Sum utgifter rammeområde 1			23 257 863 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3024		Regjeringsadvokaten	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	23 082 000
4510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	2	Diverse inntekter	45 376 000
	3	Brukerbetaling	43 037 000
4515		Departementenes digitaliseringsorganisasjon	
	1	Diverse inntekter	600 000
	2	Brukerbetaling	33 200 000
4520		Statsforvalterne	
	1	Inntekter ved oppdrag	92 431 000

			Prop. 1 S (2024-2025)
Kap.	Post	Formål	med Tillegg 1
4533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	2	Diverse inntekter	5 570 000
4540		Digitaliseringsdirektoratet	
	3	Diverse inntekter	2 372 000
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger	200 600 000
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	150 000 000
Sum inntekter rammeområde 1			596 268 000
Netto rammeområde 1			22 661 595 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1500 post 1	kap. 4500 post 1
kap. 1510 post 1	kap. 4510 postene 2 og 3
kap. 1515 post 1	kap. 4515 postene 1 og 2
kap. 1520 post 1	kap. 4520 post 2
kap. 1520 post 21	kap. 4520 post 1
kap. 1533 post 1	kap. 4533 post 2
kap. 1540 post 1	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 21	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 22	kap. 4540 post 5
kap. 1540 post 23	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 27	kap. 4540 post 4
kap. 1540 post 29	kap. 4540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

- overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
- overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

IV

Fullmakt til å omdisponere bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan omdisponere:

- under kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.
- under kap. 1531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
- under kap. 1533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
- under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
- under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, og post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan følge opp allerede igangsatte byggeprosjekter ved å:

Bestille og forplikte staten ut over budsjettåret i disse prosjektene:	Budsjettkapittel og post	innenfor tidligere vedtatte kostnadsrammer på:
NTNU Campussamling	kap. 1530 post 33	7 792,5 mill. kroner
Rehabilitering av Bergen tinghus	kap. 2445 post 33	1 260,4 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som blir inngått i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjestående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for det enkelte prosjektet. Kostnadsrammene er oppgitt i prisnivå per 1. juli 2025, og er uten kunstnerisk utsmykking. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VI

Brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at de er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.

2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	
	71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd	231,2 mill. kroner
1540	Digitaliseringsdirektoratet	
	25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	160,6 mill. kroner

VIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Statsbygg

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. postere til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger fra oppdragsgiver som delfinansierer innbetalinger mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene blir nettoført på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

teringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

IX

Diverse fullmakter som gjelder eiendom

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445

Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

3.1 Innledning

Komiteen viser til Stortingets vedtak 5. desember 2024, der netto utgiftsramme for rammeområde 1 er fastsatt til 22 676 595 000 kroner.

For nærmere omtale av de enkelte poster vises det til Prop. 1 S (2024–2025) for Finansdepartementet, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet.

3.2 Generelle merknader

3.2.1 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET, SENTERPARTIET OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettforliket av 1. desember 2024 mellom de tre partiene, der det er foreslått tiltak som styrker velferden, gir folk bedre råd og bidrar til grønn omstilling. Gjennom forliket gjøres det grep for å styrke velferden, som økt bevilgning til bemanning i SFO og barnehagene, og utvidelse av rabatt på tannhelse til nye grupper. Retten til 12 timers gratis SFO i uken for 1.–3. trinn skal nå lovfestes. Gjennom denne budsjettavtalen vil disse partier også lovfeste retten til tannhelsetjenester for 25–28-åringer på lik linje med unge voksne opp til 25 år. Barnetrygden, studie-støtten og minstepensjonen økes, og det opprettes en skjermingsordning i bostøtten for mottakere av AAP og dagpenger. Flertallet er også enig om å utvide ordningen med hurtigdomstol for ungdom til to nye politidistrikt og å øke bemanningen i fengslene. Videre styrkes Husbanken, det legges til rette for bygging av flere studentboliger, og tiltak for å styrke kommunenes arbeid med klima og natur styrkes gjennom økt bevilgning til klimasats og natursats. Det er også enighet om å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for gruvedrift på havbunnen i 2024/2025. Flertallet fremhever også at man styrker arbeidet med grønn omstilling blant annet gjennom økt bevilgning til Enova og oppstart av arbeid for mer CO₂-fangst, transport og lagring.

3.2.2 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 er et budsjett som gir folk trygghet og bidrar til rettferdig fordeling.

Dette flertallet mener vårt velferdssamfunn, med en stor og sterk offentlig sektor, må tilby brede uni-

verselle velferdsordninger som treffer flest mulig på best mulig måte. Dette flertallet vil at offentlig sektor skal styres på grunnlag av verdier som tillit, åpenhet og samarbeid, og mener at gode og trygge velferdstjenester bygges best i et tett samarbeid mellom brukere og ansatte dersom de ansatte får mer tid og tillit til å gi hjelp og møte brukernes behov. En omstillingsdyktig og effektiv offentlig sektor vil etter dette flertallets syn bidra til mer velferd og mindre administrasjon.

Dette flertallet viser til at målet med regjeringens tillitsreform er å gi brukerne og innbyggerne bedre velferd og bedre tjenester til rett tid. Gjennom å styrke handlingsrommet og bruke kompetansen til fagfolk i førstelinja bedre, vil offentlig sektor kunne tilby bedre og mer brukerrettede tjenester.

Dette flertallet viser til at regjeringen arbeider for et digitalisert samfunn for alle. Digitalisering og ny teknologi er en drivkraft for et bærekraftig velferdssamfunn og et virkemiddel for å utvikle samfunnet. Disse medlemmer viser til at regjeringen høsten 2024 la frem den nye nasjonale digitaliseringsstrategien. Strategien peker på viktige forutsetninger som må være på plass for å gjennomføre den digitale omstillingen på en forsvarlig måte. Det gjelder blant annet en sikker og framtidsrettet digital infrastruktur, og et godt personvern for alle og nødvendig digital kompetanse framover.

Dette flertallet viser til at velferdsstaten står overfor store utfordringer i årene framover. Det blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Det vil bli økt behov for helse- og omsorgstjenester samtidig som de økonomiske rammene vil bli mindre romslige. De statlige virksomhetene står overfor store og krevende omstillinger. Dette flertallet viser til at det er avgjørende å utnytte potensialet som ligger i innovasjon og digitalisering for å realisere muligheter for å øke produktiviteten, verdiskaping og utvikle nye forretningsmuligheter.

3.2.3 GENERELLE MERKNADER FRA HØYRE

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge er inne i en betydelig omstillingsfase. Perspektivmeldingen viser at i løpet av de neste 40 årene vil det være 700 000 flere over 67 år, samtidig som antallet i alderen 20–66 år vil være omtrent som i dag. Andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder vil derfor falle, noe som betyr at de som er i arbeid må forsørge en større del av befolkningen. I tillegg ventes norsk petroleumsproduksjon å falle gradvis i takt med en uttømming av gjenværende utvinnbare ressurser fra første del av 2030-tallet. Omlegging fra en sterkt oljebasert økonomi til et grønt, nyskapende og bærekraftig næringsliv, og den demografiske utviklingen i befolkningen, krever at offentlig forvaltning i både stat, fylke og kommune må være omstillingsdyktig og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov.

Disse medlemmer viser til at det er viktig å ha en videre satsing på en enklere hverdag for folk flest med en fortsatt fornying, forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det må legges til rette for videre innovasjon, omstilling og digitalisering, og det må opprettholdes et høyt digitaliseringstempo. Disse medlemmer mener det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av felleskapets midler, og mener derfor at dette arbeidet må forsterkes i årene som kommer.

Disse medlemmer påpeker at digitaliseringen av offentlige tjenester i praksis er en desentraliseringsreform, ved at de offentlige tjenestene flytter nærmere innbyggerne. Disse medlemmer mener at ny teknologi må tas i bruk for at innbyggere og næringsliv skal kunne få gode offentlige tjenester, også i fremtiden. Disse medlemmer viser til at samarbeid på tvers av sektorer, offentlig og privat, vil være avgjørende for å kunne utnytte potensialet i digitaliseringen. Disse medlemmer mener at morgendagens behov for offentlig sektor ikke løses med gårsdagens løsninger, og påpeker på den bakgrunn at innovasjon i offentlig sektor er viktig. Disse medlemmer viser videre til at under regjeringen Solberg ble antallet ansatte i departementene redusert. I 2013 var det 4 624 ansatte i departementene, og da regjeringen Solberg gikk ut av regjeringkontorene i 2021 var det 4 443 ansatte. Disse medlemmer merker seg at denne nedgangen har snudd til oppgang under regjeringen Støre da antallet ansatte i departementene i 2023 var 4 549 personer. Disse medlemmer merker seg videre at fra 2021 til 2022 var det en vekst i 13 av 16 departementsområder, og fra 2022 til 2023 var det vekst i 9 av 16 departementsområder.

Disse medlemmer viser videre til at det er viktig å legge til rette for levende lokalsamfunn over hele landet. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Disse medlemmer mener at arbeidet med å redusere statlig detaljstyring og byråkrati, spre makt og myndighet og bygge samfunnet nedenfra må prioriteres. Samtidig er det avgjørende å opprettholde et velfungerende statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig at løses på statlig nivå. Disse medlemmer påpeker at det er viktig å opprettholde den norske tradisjonen med sterke velferdskommuner med et stort reelt selvstyre. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at Høyre, før sommeren 2022, fikk gjennomslag for at regjeringen skal legge til rette for etablering av frikommuneforsøk etter inspirasjon fra Danmark og komme til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023. Disse medlemmer mener at det er mange områder kommunene kan ha forsøksordninger på som for eksempel barnehage, skole og eldreomsorg. Disse medlemmer merker seg at regjeringen ende-

lig har startet arbeidet og at ti forsøk med til sammen 16 kommuner og fylkeskommuner er en del av forsøksordningen. Disse medlemmer mener at det bør legges til rette for at flere kommuner deltar i frikommuneforsøk.

3.2.4 GENERELLE MERKNADER FRA FREMSKRITTPARTIET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at det norske samfunnet er inne i en betydelig omstillingsfase. Det må skapes flere arbeidsplasser i privat sektor for å sikre velferdsmodellen vår. Det er ikke bærekraftig på sikt om offentlig sektor fortsetter å vokse raskt også i årene som kommer. Det må gjøres forenklinger i regelverk for å redusere behovet for offentlige ansatte, og gjøre det enklere for både næringsliv, privatpersoner og for kommunene. Den demografiske utviklingen i befolkningen krever at offentlig forvaltning i både stat og kommune må være omstillingsdyktige og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov. Det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av felleskapets midler. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag. Statlig detaljstyring og byråkrati må kuttes, og makt og myndighet må spres til lokalpolitikere. Disse medlemmer viser til at mange kommuner opplever at statsforvalteren blander seg inn i det lokale selvstyret, ved å fremme innsigelser eller gjøre om lokale vedtak. Disse medlemmer ønsker å legge ned statsforvalteren slik vi kjenner den i dag, som en byråkratisk tungrodd organisasjon. Disse medlemmer vil imidlertid opprettholde statsforvalterens tilsyn med kommunene slik at innbyggere kan klage når de mener kommunen ikke leverer de lovpålagte tjenester som sikrer innbyggernes omsorg og trygghet. Disse medlemmer vil ha et statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig at løses på statlig nivå fremfor å legge seg opp i detaljer som naturlig hører til det lokale selvstyre.

Disse medlemmer viser til viktigheten av en digital satsing for å nå målene om å effektivisere offentlig sektor. Det er likevel slik at digitalisering av ulike sektorer er tilnærmet umulig uten en forenkling av lovverket. Dette gjelder særlig innenfor byggesøknader og planprosesser. Lover, vernebestemmelser, innsigelser, dispensasjoner og forskrifter må forenkles. Dette gjelder for flere sektorer. Disse medlemmer mener det må legges til rette for forenklinger i byggesaksbehandlingen. Regjeringen bør også jobbe for at kommunene får beholde mer av verdiene som er skapt i kommunen. Regjeringen bør gjennomgå og fjerne byråkratiske løsninger som hindrer mennesker, næringsliv og kommuner å disponere egen eiendom. Disse medlemmer mener

det er behov for en effektiviseringsreform i offentlig sektor.

3.2.5 GENERELLE MERKNADER FRA SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å endre styrings-systemer i offentlig forvaltning og å gjennomføre styring basert på tillit, faglig kvalitet og gode resultater. Dette medlem mener det er viktig å gjennomføre en tillitsreform også i statlig og kommunal forvaltning, og at det er mer effektivt å basere forvaltningen på tillit enn kontrollsystemer basert på New Public Management. Dette medlem mener dette må skje på både statlig og kommunalt nivå, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll, slik at ressurser blir brukt på å gi god service til folk og samfunn, at den faglige kompetansen blir benyttet, og at samarbeid mellom ulike etater fungerer smidig.

Dette medlem mener at en bedre boligpolitikk og satsing på offentlige tjenester er viktige nøkler for å møte rekrutteringsutfordringene kommunene står overfor. Norge vil mangle fagfolk framover, og da er det viktig at kommunene har handlingsrom til å drive innovasjon og utvikle tjenestene i tråd med behovet og sammen med sine ansatte. Det er viktig å redusere detaljstyringen, gjennomføre tillitsreformen, øke antallet faste hele stillinger, og gjøre kommunene til en attraktiv arbeidsplass.

Dette medlem mener at offentlig sektor har et særlig ansvar for å kvalifisere og ansette personer med innvandrerbakgrunn og mennesker med funksjonsvariasjoner. Det er viktig at regjeringen systematisk jobber med rekrutteringsarbeid og langsiktig kompetanseheving for de arbeidsledige.

Dette medlem mener at problemet i lokal eller statlig forvaltning ikke er kvalitetskrav og rettigheter, men underfinansiering og tidkrevende detaljstyring og rapportering.

Dette medlem mener digitalisering bidrar til å styrke forvaltningen, men at det er avgjørende at forvaltningen i den digitale omstillingen både bygger ned digitalt utenforskap og sørger for at befolkningens personvern ivaretas. Digitaliseringsdirektoratet orienterer om at EUs AI Act – forordningen om kunstig intelligens (KI-forordningen) skal få virkning i Norge i 2026. KI-forordningen skal være en produktlovgivning, og ikke teknologilovgivning, som skal beskytte grunnleggende rettigheter.

Dette medlem viser til rapporten Rikets digitale tilstand 2023 som avdekker at én av fem opplever digitalt utenforskap i Norge. Dette medlem mener dette viser at det er viktig for rettssikkerheten å tilrettelegge

for at ikke all saksbehandling og brukerkontakt skal foregå digitalt. Det er også viktig for å motvirke digitalt utenforskap at alle som oppholder seg i Norge skal få en egen digital ID uansett oppholdsstatus. Dette medlem viser til at Riksrevisjonens rapport Dokument 3:18 (2023–2024) Bruk av kunstig intelligens i staten konkluderer med at de etiske prinsippene for ansvarlig bruk av kunstig intelligens ivaretas i ulik grad, og anbefaler at kontrollmekanismer som sikrer ansvarlig bruk av kunstig intelligens, må være på plass. Dette medlem viser også til Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2023–2024) Utnyttelse av IT-systemer på sykehus. Dette medlem mener staten må ta et større ansvar for å gi kommuner og fylkene bedre beslutningsstøtte og bestillerkompetanse for IT-systemer, og at det blir tatt et nasjonalt ansvar for å ta offentlig eierskap til egne data, slik at ikke tek-gigantene indirekte tar kontroll og eierskap til disse.

Dette medlem mener at disse rapportene viser at det haster med å få på plass et lovverk som sikrer befolkningens personvern og rettigheter i den digitale omstillingen.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett for 2025 for nærmere oversikt over partiets primære prioriteringer.

3.2.6 GENERELLE MERKNADER FRA RØDT

Komiteens medlem fra Rødt viser til at en veldrevet statsforvaltning er viktig for å ivareta sentrale funksjoner i staten og det norske samfunnet. Dette medlem viser til at en forutsetning for dette er en tillitsbasert styring av offentlig sektor heller enn mål- og resultatstyring. Dette medlem viser til at i løpet av de siste tiåras politiske trend har det skjedd omfattende endringer av organisasjons- og ledelsesformer i arbeidslivet, også innenfor staten. Dette har skjedd med metoder og modeller som er hentet fra New Public Management (NPM) og Human Resources Management (HRM). Offentlige etater og foretak drives i for stor grad som om de var kommersielle hvor bunnlinja er styrende, ikke tjenestene. Dette medlem mener New Public Management hverken fører til bedre eller billigere tjenester, men derimot fører det oftest til dårligere lønns- og arbeidsvilkår for de ansatte og oppsplittede fagmiljøer. Dette medlem avviser New Public Management som organisasjonsmodell for offentlige tjenester. Dette medlem mener en tillitsbasert styring av offentlig sektor ikke er forenlig med kontroll- og overvåkingsregimer knyttet til individuell arbeidsinnsats. Dette medlem mener det er bra at regjeringen har skrotet Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen), men mener samtidig det er riktig og viktig å følge nøye med om budsjettene i staten står i stil med de oppgavene som skal gjennomføres. Dette medlem

mener det er riktig at oppgavene innenfor statlige virksomheter utføres i egenregi, og mener det må gjelde alle tjenester, fra renhold til IKT. Offentlig sektor går gjennom store forandringer. Særlig når det kommer til den omfattende teknologiske utviklingen med digitalisering, automatisering og kunstig intelligens. Dette medlem vil påpeke at teknologi imidlertid ikke er nøytralt, men avspeiler maktforholdene i arbeidslivet – både når det gjelder hvilken teknologi som utvikles og hvordan den brukes. Teknologi kan brukes til å øke produktiviteten og bedre arbeidsmiljøet, men også til å intensivere arbeidet, overvåke og kontrollere de ansatte og skape mindre varierte og mer stressende jobber. Dette medlem mener derfor at ny teknologi må brukes til å humanisere arbeidslivet, skape mer givende jobber og sikre de ansattes personlige og faglige utvikling, også i staten. Dette medlem mener at ansatte må sikres full medbestemmelse når det gjelder utvikling og bruk av ny teknologi, som kunstig intelligens. I denne prosessen er et godt forankret og fungerende partssamarbeid viktig, for å sikre ansatte i staten reell innflytelse over egen arbeidshverdag.

3.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1

Kapitler under Finansdepartementet

Regjering

3.3.1 KAP. 20 STATS MINISTERENS KONTOR

3.3.1.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025), der det går fram at posten dekker driftsutgifter for Statsministerens kontor. Posten er auka med 7,8 pst., eller 8, 450 mill. kroner samanlikna med budsjettet i fjor.

3.3.2 KAP. 21 STATS RÅDET

3.3.2.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025) med tilleggsproposisjon der det går fram at posten skal dekke godtgjersle til regjeringsmedlemene, statssekretærene og politiske rådgjevarar. Posten er auka med 17,375 mill. kroner, eller 9,6 pst. samanlikna med budsjettet for året før. 1. januar 2024 vart det nye Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet oppretta med digitalisering og samordning av forvaltninga som særskilt ansvar.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man foreslår å kutte i godtgjørelsen for medlemmer av regjeringen med 10,6 mill. kroner. Det tilsvarer om lag 20 pst. i statsministerens godtgjørelse og om lag 30 pst. reduksjon i

andre regjeringsmedlemmers godtgjørelse, i tråd med forslag fra Rødt om godtgjørelsesstruktur for regjeringen. Dette medlem vil understreke at politikerlønningene over altfor lang tid har fått vokse seg for høye, og at det er på tide å snu den utviklingen.

3.3.3 KAP. 24 REGJERINGSADVOKATEN

3.3.3.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025), der det går fram at posten går til lønns- og driftsutgifter hjå Regjeringsadvokaten og at posten er foreslått auka med 10,8 mill. kroner, som er 6, 2 mill. kroner meir auke enn det som var foreslått i budsjettet i fjor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til årsrapporten til Regjeringsadvokaten. Der blir det understreka at sakene i snitt er meir arbeidskrevjande enn tidlegare, og at arbeidsmengda difor har auka meir enn talet på saker. Det er færre utlendingssaker, men fleire saker om psykisk helsevern, og auka trykk frå miljø saker i spenningsfeltet mellom energi og industriutvikling på den eine sida, og natur, miljø, klima og samiske interesser på den andre.

3.3.3.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Finansdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.4 KAP. 3024 REGJERINGSADVOKATEN

3.3.4.1 Post 1 Erstatning for utgifter i rettssaker

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025) der det kjem fram at denne posten er inntekter frå saker der staten er tilkjend saks kostnader.

Kapitler under Kommunal- og distriktsdepartementet

Det kongelige hus

3.3.5 KAP. 1 H.M. KONGEN OG H.M. DRONNINGEN

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.5.1 Post 1 Apanasje

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man har foreslått

å kutte i apanasjen med om lag en tredel sammenliknet med regjeringens forslag.

3.3.5.2 Post 50 Det kongelige hoff

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man har foreslått å kutte om lag 10 pst. av bevilgningen sammenliknet med regjeringens forslag.

3.3.5.3 Post 51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.6 KAP. 2 H.K.H. KRONPRINSEN OG H.K.H. KRONPRINSESEN

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.6.1 Post 1 Apanasje

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man har foreslått å kutte i apanasjen med om lag en tredel sammenliknet med regjeringens forslag.

3.3.7 KAP. 577 TILSKUDD TIL DE POLITISKE PARTIER

3.3.7.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.7.2 Post 70 Sentrale organisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.7.3 Post 71 Kommunale organisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.7.4 Post 73 Fylkesorganisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.7.5 Post 75 Fylkesungdomsorganisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.7.6 Post 76 Sentrale ungdomsorganisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Kapitler under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

3.3.8 KAP. 1500 DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader. Komiteen viser til regjeringens lansering 26. september 2024 av Nasjonal digitaliseringsstrategi «Fremtidens digitale Norge».

3.3.8.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, jf. også omtalen under nytt kap. 1515 Digitaliseringsorganisasjonen til departementene, formell etablering og drift fra 1. januar 2025.

Komiteens medlem fra Rødt etterlyser en plan fra regjeringen for å ta tilbake privatiserte tjenester i staten i egenregi. Dette medlem viser til at private tilbydere i stor grad benyttes til tjenester blant annet innen renhold, IKT, juridisk rådgivning på personalområdet og omstilling i statlig sektor. Dette medlem mener at slike oppgaver skal gjøres i egenregi.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en helhetlig plan for å ta tilbake privatiserte tjenester i egenregi i statlig sektor samt å pålegge statlige virksomheter å redusere bruken av private tilbydere på områder der virksomhetene kan utføre oppgaver med egne ansatte.»

3.3.8.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder en økning på 34,5 mill. kroner til sikker teknisk infrastruktur i det nye regjeringskvartalet.

3.3.8.3 Post 51 Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdeparte-

mentet, herunder omtale av Norges forskningsråds pågående evaluering av resultatene fra forskningslaboratoriet Simula.

3.3.8.4 Post 70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

3.3.8.5 Post 71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, tidligere post 50 og ny post 71, jf. også omtale i Prop. 1 S (2024–2025), kapittel 10 under Kunnskapsdepartementet. Komiteen viser til at endringene følger av forslaget om å gå fra netto- til bruttobudsjettering av budsjettmidler til Norges forskningsråd.

3.3.9 KAP. 1510 DEPARTEMENTENES SIKKERHETS- OG SERVICEORGANISASJON

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.9.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å redusere post 1 med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.9.2 Post 22 Fellesutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.9.3 Post 45 Større utstyranskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.9.4 Post 46 Sikringsanlegg og sperrsystemer, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.10 KAP. 4510 DEPARTEMENTENES SIKKERHETS- OG SERVICEORGANISASJON

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.10.1 Post 2 Diverse inntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.10.2 Post 3 Brukerbetaling

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.11 KAP. 1511 PROSJEKTER KNYTTET TIL NYTT REGJERINGSKVARTAL

3.3.11.1 Post 25 Prosjektstyring, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.11.2 Post 30 Ombygging av Ring 1, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader. Det vises videre til omtale under mål 2 Et sikkert og effektivt nytt regjeringskvartal.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Stortinget flere ganger har behandlet forslag om å stanse bygging av det som med stor sannsynlighet er landets dyreste veiprojekt per meter. Stortingsflertallet, inkludert regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet, har motsatt seg dette. Utbyggingen er aldri blitt vurdert eller prioritert i Nasjonal transportplan, og det er ikke blitt utført en ordinær samfunnsøkonomisk analyse av prosjektet. Nå er kontrakter inngått, og arbeidene er i gang. Ring 1 skal være stengt for gjennomkjøring i lang tid, og veitrafikken vil tilpasse seg dette. Dette medlem viser til at en gjenåpning dermed vil fungere som den største kapasitetsøkningen på veinettet i Oslo sentrum på en generasjon, og etterspør av den grunn en plan fra statlig hold, i samarbeid med Oslo kommune, for å forhindre at kapasitetsøkningen utløser en økning i personbiltrafikken i strid med det statlige nullvekstmålet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Oslo kommune for å legge plan for gjenåpningen av Ring 1, slik at gjenåpningen ikke utløser en økning i personbiltrafikken i Oslo i strid med det statlige nullvekstmålet.»

3.3.12 KAP. 1512 DIVERSE FELLESTJENESTER

3.3.12.1 Post 23 Husleie for fellesarealer m.m.

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.12.2 Post 27 Sak- og arkivløsning, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder at dataangrepet mot IKT-plattformen for tolv departementer i 2023 har forsinket arbeidet med en felles IKT-plattform for departementene, og de respektive partiers merknader.

3.3.13 KAP. 1515 DEPARTEMENTENES DIGITALISERINGSORGANISASJON

3.3.13.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, jf. omtale under mål 1 Felles IKT for departementene, herunder at Digitaliseringsorganisasjonen til departementene vil være formelt etablert og i drift fra 1. januar 2025, og de respektive partiers merknader.

3.3.13.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder at bevilgning på 79 mill. kroner foreslås overført fra kap. 1510 post 21, og de respektive partiers merknader.

3.3.13.3 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder 289,6 mill. kroner til nødvendig IKT-utstyr i nytt regjeringskvartal byggetrinn 1, og de respektive partiers merknader.

3.3.14 KAP. 4515 DEPARTEMENTENES DIGITALISERINGSORGANISASJON

3.3.14.1 Post 1 Diverse inntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, jf. også omtale under kap. 4510 post 2, og de respektive partiers merknader.

3.3.14.2 Post 2 Brukerbetalinger

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdeparte-

mentet, jf. også omtale under kap. 4510 post 3, og de respektive partiers merknader.

3.3.15 KAP. 1520 STATSFORVALTERNE

Komiteen viser til at Statsforvalteren er kongens og regjeringens representant i fylket, og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp.

Statsforvalterembetene utfører fagoppgaver for fjorten departementer.

Komiteen registrerer at Statsforvalterens felles-tjenester (STAF) har ansvar for styrings, drifts- og utviklingsoppgaver innen det administrative området for statsforvalterne.

Komiteen viser til at Statsforvalteren er det eneste regionale organet med fullmakt til å ta samordningsinitiativ overfor andre statlige etater på samme nivå. Oppgaven er i hovedsak begrunnet ut fra ønsket om en effektiv statsforvaltning og hensynet til brukerne, og handler om statens evne til å realisere nasjonale mål på tvers av nivåer og sektorer, og samordning av statens styring av kommunene.

Komiteen viser for øvrig til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

3.3.15.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi støtte under Statsforvalteren for tilsyn av enslige mindreårige asylsøkere. Flertallet foreslår derfor at kap. 1520 post 1 økes med 15 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å redusere post 1 med 71,6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025 hvor det foreslås å kutte posten med 400 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at mange kommuner opplever at statsforvalteren blander seg inn i det lokale selvstyret, ved å fremme innsigelser eller gjøre om lokale vedtak. Disse medlemmer mener kommunene selv er de beste til å ivareta politiske spørsmål og at flytting av makt fra stat til kommunene er med på å styrke lokaldemokratiet. Disse medlemmer ser det som helt nødvendig at kommuner selv skal få bestemme over utvikling av næring og arealer dersom samfunnet skal lykkes med tilflytting til distriktene. Statsforvalterens innsigelsesmulighet i blant annet are-

alsaker eller åpningstider for handelsstanden er ødeleggende for lokal vekst. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker å legge ned statsforvalterembetet slik vi kjenner det i dag, som er en byråkratisk og tungrodd organisasjon, og kuttet viser en retning mot avvikling av statsforvalterembetet.

Disse medlemmer vil imidlertid ha et organ som driver tilsyn med kommunene slik at innbyggere kan klage når de mener kommunen ikke leverer de lovpålagte tjenestene som sikrer innbyggerne omsorg og trygghet.

3.3.15.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.16 KAP. 4520 STATSFORVALTERNE

3.3.16.1 Post 1 Inntekter ved oppdrag

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.17 KAP. 1530 BYGGEPROSJEKTER UTENFOR HUSLEIEORDNINGEN

Komiteen viser til kapittelet som gjelder byggeprosjekter der Statsbygg er byggherre, mens oppdragsgiverne har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av bygningene etter de er ferdigstilt.

Komiteen viser for øvrig til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.17.1 Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.17.2 Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.17.3 Post 36 Kunstnerisk utsmykking, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025.

3.3.17.4 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.18 KAP. 1531 EIENDOMMER TIL KONGELIGE FORMÅL

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man har foreslått å kutte posten med 25 pst. sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.18.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.18.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der man har foreslått å kutte posten med 25 pst. sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.19 KAP. 1533 EIENDOMMER UTENFOR HUSLEIEORDNINGEN

Komiteen viser til at kapittelet omfatter forvaltning av kulturhistoriske eiendommer utenfor den statlige husleieordningen. Samlet bygningsareal er om lag 32 000 kvm og inkluderer Håkonshallen og Rosenkrantzårnet på Bergenhus festning, Munkholmen, Austråttborgen, Grotten, Bjørgan prestegard, statens eiendommer etter Røros kobberverk, Villa Stenersen, Klemskirken, Stavert fort på Citadelløya, Sjømennenes minnehall, fjell- og ødestuer, Bygdøy kongsgård og det nasjonale minnestedet etter 22. juli på Utøyakaia. Statsbygg skal utøve faglig godt vedlikehold av eiendommene i nært samarbeid med vernemyndighetene. Det er konstatert betydelig vedlikeholdsetterslep ved flere av eiendommene. Statsbygg utarbeider løpende tilstandsanalyser og har en plan for en bærekraftig kultur-

minnefaglig sikring av porteføljen i en tiårsperiode (2020–2029). Det er fra 2019 satt av 35 mill. kroner årlig til ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen, jf. Prop. 1 S (2018–2019) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

3.3.19.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til at bevilgningen dekker utgifter til forvaltning, drift, og vedlikehold av bygningsmassen. I 2023 ble det utført vedlikeholdstiltak ved blant annet Stavern Fort på Citadelløya, Munkholmen, Austråttborgen, Mollisjok fjellstue og ved Bygdøy kongsgård. Komiteen viser til at det blir foreslått en bevilgning på 28,7 mill. kroner på denne posten.

3.3.19.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen dekker utgifter til restaureringsarbeid ved eiendommene. I 2023 utførte Statsbygg ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen, blant annet på fasader på Rosenkrantzårnet, Håkonshallen, rehabilitering av eiendommene på Bygdøy (Hengsenga), Villa Stenersen, Munkholmen og Austråttborgen. Komiteen viser til at det i 2025 foreslås en bevilgning på 35 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Bevilgningen skal blant annet gå til rehabilitering av bygningsmassen på Bygdøy kongsgård, Austråttborgen, Villa Stenersen og Munkholmen.

3.3.20 KAP. 4533 EIENDOMMER UTENFOR HUSLEIORDNINGEN

3.3.20.1 Post 2 Diverse inntekter

Komiteen viser til at på denne posten føres i hovedsak inntekter fra parkering ved Bygdøy kongsgård.

3.3.21 KAP. 1540 DIGITALISERINGS-DIREKTORATET

3.3.21.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.21.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter og de respektive partiers merknader, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder forslag om 2,6 mill. kroner til arbeid med en fullmaktløsning for ikke-digitale brukere, og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre påpeker at det er et stort potensial for å utnytte ny og digital teknologi for å tilby innbyggerne enda bedre og mer brukervennlige tjenester og legge til rette for at nye bedrifter kan starte opp basert på nye forretningsmodeller. Disse medlemmer viser til at StartOff var en ordning som gjorde at offentlige virksomheter formulere utfordringer og behov som oppstartmiljøer og andre innovative aktører utarbeider løsninger på. For å lykkes med dette utvikles nyanskaffelsesmetodikk tilpasset de nye leverandørmarkedene. Disse medlemmer viser til at StartOff i 2023 vant europeisk innovasjonspris og ble kåret til Europas fremste virkemiddel for samarbeid mellom offentlig sektor og startups. Disse medlemmer merker seg at regjeringen likevel valgte å avvike ordningen i statsbudsjettet for 2024. Disse medlemmer viser til at målet med StartOff var å få flere oppstartsbedrifter til å levere tjenester til det offentlige og bidra til at offentlig sektor blir mer innovativ. Disse medlemmer utelukker ikke at avviklingen av StartOff har bidratt til at investorer ikke har villet satse på gründere som kun har offentlig sektor som marked. Disse medlemmer påpeker at konsekvensen kan ha blitt færre gründere som vil satse på å utvikle løsninger for det offentlige, til det beste for innbyggerne. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å øke post 21 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å gjenopprette StartOff.

3.3.21.3 Post 22 Bruk av nasjonale fellesløsninger

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.21.4 Post 23 Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder viktigheten av at de nasjonale fellesløsningene har kapasitet til å dekke krisesituasjoner, jf. den økte trusselsituasjonen fra profesjonelle aktører.

3.3.21.5 Post 25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.21.6 Post 26 Stimulab, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at det er viktig å prioritere arbeidet for en bærekraftig og innovativ offentlig sektor som tilpasser seg brukernes behov. Disse medlemmer viser videre til at Stimulab er en stimuleringsordning for innovasjon og tjenstedesign i offentlig sektor. Formålet er en bedre og mer effektiv offentlig sektor med mer relevante, treffsikre og samordnede tiltak for brukerne. Stimulab skal prioritere prosjekter som krever samarbeid mellom flere aktører og har problemstillinger som lett faller mellom flere stoler, på grunn av sektoransvar, manglende finansiering, samordningsutfordringer eller annet som for eksempel livshendelsene som er beskrevet i «En digital offentlig sektor: Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025». Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke satsningen på post 21 med 4,7 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.21.7 Post 27 Tilsyn for universell utforming av ikt

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.21.8 Post 29 Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.21.9 Post 71 IT-tilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder omtale av strategien «Digital hele livet» for økt deltakelse i et digitalt samfunn, og de respektive partiers merknader.

3.3.22 KAP. 4540 DIGITALISERINGS-DIREKTORATET

3.3.22.1 Post 3 Diverse inntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, herunder Digitaliseringsdirektoratets ansvar for å føre tilsyn med universell utforming av IKT og myndighet til å gi påbud og ilegge tvangsmulkt, jf. kap. 4540 postene 4 og 86, og de respektive partiers merknader.

3.3.22.2 Post 5 Bruk av nasjonale fellesløsninger

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.22.3 Post 7 Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.23 KAP. 1550 DATATILSYNET

Komiteen viser til at Datatilsynet både har tilsyns- og ombudsoppgaver, der tilsyn, saksbehandling og andre virkemidler brukes for å kontrollere at regelverket i blant annet personopplysningsloven, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og lov om Schengen informasjonssystem følges samt at mangler rettes opp. Komiteen vil understreke at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende for frihet og demokrati. Frihet forutsetter vern mot utilbørlig registrering, overvåkning og inngripen i privatlivet. Komiteen viser til at både tillit og sikkerhet er verdier som skal ivaretas i arbeidet med personvern. Komiteen ønsker å påpeke at teknologi og digitalisering kan utfordre personvernet, men at det også kan gi nye muligheter å sikre personvernet på.

Komiteen viser for øvrig til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

3.3.23.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.24 KAP. 1551 PERSONVERNEMNDA

Komiteen viser til at Personvernemnda er klageorgan for vedtak fatta av Datatilsynet. Nemnda er en del av det nasjonale virkemiddelapparatet for å sikre effektiv håndhevelse av personvernreglene.

3.3.24.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.25 KAP. 1560 TARIFFAVTALTE AVSETTINGER

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.25.1 Post 71 Opplæring og utvikling av til-litsvalgte

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.25.2 Post 72 Pensjonskostnader tjenestemannsorganisasjonene

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Statens forvaltningsbedrifter

3.3.26 KAP. 2445 STATSBYGG

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.1 Post 24 Driftsresultat

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.2 Post 30 Prosjektering av bygg, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.3 Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.4 Post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.5 Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.6 Post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.7 Post 39 Byggelånsrenter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.8 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.26.9 Post 49 Kjøp av eiendommer, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og de respektive partiers merknader.

3.3.27 KAP. 5447 SALG AV EIENDOM UTENFOR STATENS FORVALTNINGSBEDRIFTER

3.3.27.1 Post 40 Salgsinntekter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å øke post 40 med 514 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.4 Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 1

Tabell 1a. Sammenligning med regjeringens forslag på rammeområde 1. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettene standpunkter.

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S med					R
		Tillegg 1	A, Sp og SV	H	FrP	SV	
Utgifter (i tusen kroner)							
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen						
	1 Apanasje	15 565	15 565 (0)	15 565 (0)	15 565 (0)	10 565 (-5 000)	10 425 (-5 140)
	50 Det kongelige hoff	268 304	268 304 (0)	268 304 (0)	268 304 (0)	248 304 (-20 000)	241 474 (-26 830)
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen						
	1 Apanasje	12 956	12 956 (0)	12 956 (0)	12 956 (0)	7 956 (-5 000)	8 656 (-4 300)
20	Statsministerens kontor						
	1 Driftsutgifter	116 121	116 121 (0)	116 121 (0)	116 121 (0)	100 121 (-16 000)	116 121 (0)
21	Statsrådet						
	1 Driftsutgifter	197 674	197 674 (0)	197 674 (0)	197 674 (0)	172 674 (-25 000)	187 118 (-10 556)
1510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon						
	1 Driftsutgifter	675 367	675 367 (0)	655 367 (-20 000)	675 367 (0)	675 367 (0)	675 367 (0)
1511	Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal						
	30 Ombygging av Ring 1	750 000	750 000 (0)	750 000 (0)	750 000 (0)	0 (-750 000)	750 000 (0)
1520	Statsforvalterne						
	1 Driftsutgifter	2 403 248	2 418 248 (+15 000)	2 331 648 (-71 600)	2 003 248 (-400 000)	2 418 248 (+15 000)	2 403 248 (0)
1530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen						
	36 Kunstnerisk utsmykking	56 181	56 181 (0)	56 181 (0)	0 (-56 181)	56 181 (0)	56 181 (0)
1531	Eiendommer til kongelige formål						
	1 Driftsutgifter	42 667	42 667 (0)	42 667 (0)	42 667 (0)	42 667 (0)	31 967 (-10 700)

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S med					
		Tillegg 1	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	44 437	44 437	44 437	44 437	44 437	33 327
			(0)	(0)	(0)	(0)	(-11 110)
1540	Digitaliseringsdirektoratet						
	21 Spesielle driftsutgifter	14 402	14 402	19 402	14 402	14 402	14 402
			(0)	(+5 000)	(0)	(0)	(0)
	26 Stimulab	5 342	5 342	10 042	5 342	5 342	5 342
			(0)	(+4 700)	(0)	(0)	(0)
	Sum utgifter	23 257 863	23 272 863	23 175 963	22 801 682	22 451 863	23 189 227
			(+15 000)	(-81 900)	(-456 181)	(-806 000)	(-68 636)
Inntekter (i tusen kroner)							
5447	Salg av eiendom utenfor statens forvaltningsbedrifter						
	40 Salgsinntekter	0	0	514 000	0	0	0
			(0)	(+514 000)	(0)	(0)	(0)
	Sum inntekter	596 268	596 268	1 110 268	596 268	596 268	596 268
			(0)	(+514 000)	(0)	(0)	(0)
	Sum netto	22 661 595	22 676 595	22 065 695	22 205 414	21 855 595	22 592 959
			(+15 000)	(-595 900)	(-456 181)	(-806 000)	(-68 636)

4. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop. 1 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S tillegg 1 (2024–2025), for rammeområde 6.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 6

Kap	Post	Formål	Prop. 1 S (2024-2025) med Tillegg 1
Utgifter			
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	1 418 495 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 822 108 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	32 741 000
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 348 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	92 500 000
	46	Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	3 576 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	410 764 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak	616 288 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	6 381 000
	72	Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	42 500 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	10 576 000
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	93 264 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i>	6 361 000
	76	Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	27 254 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	287 043 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	7 663 000
<i>Kommunal- og distriktsdepartementet</i>			
500		Kommunal- og distriktsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	305 434 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	58 545 000
	50	Forskningscenter	10 400 000
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 293 000
	72	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	82 900 000
553		Regional- og distriktsutvikling	
	60	Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	112 940 000
	61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	816 197 000
	63	Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet	147 903 000
	64	Pilot nærtjenestesentre, <i>kan overføres</i>	5 126 000
	65	Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer	126 266 000
	66	Bygdeveksttaler, <i>kan overføres</i>	73 963 000
	67	Utviklingstiltak i Andøy kommune	30 000 000
	69	Mobilisering til forskningsbasert innovasjon	66 332 000
	71	Investeringstilskudd for store grønne investeringer	100 000 000
	76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	18 659 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	1	Driftsutgifter	38 045 000
	73	Merkur, <i>kan overføres</i>	79 573 000

		Prop. 1 S (2024-2025)
Kap	Post Formål	med Tillegg 1
560	Samiske formål	
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	697 514 000
	51 Divvun	13 410 000
	55 Samisk høyskole	8 979 000
563	Internasjonalt reindriftssenter	
	1 Driftsutgifter	6 802 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 260 000
567	Nasjonale minoriteter	
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	7 208 000
	70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i>	12 001 000
	72 Jødiske samfunn i Norge	16 369 000
	73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur, <i>kan overføres</i>	18 351 000
	74 Kultur- og ressurs-senter for norske romer	20 460 000
	75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	6 046 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak	
	70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 982 415 000
	72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner, <i>kan overføres</i>	17 000 000
	76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	58 137 000
	78 Boligtiltak, <i>kan overføres</i>	37 944 000
585	Husleietvistutvalget	
	1 Driftsutgifter	43 080 000
587	Direktoratet for byggkvalitet	
	1 Driftsutgifter	143 434 000
	22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, <i>kan overføres</i>	41 370 000
590	Planlegging og byutvikling	
	65 Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	145 950 000
	71 DOGA	44 813 000
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 469 000
	81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata, <i>kan overføres</i>	9 879 000
595	Statens kartverk	
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	1 051 683 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	396 218 000
	30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	33 300 000
<i>Arbeids- og inkluderingsdepartementet</i>		
670	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1 Driftsutgifter	392 400 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 000 000
671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 140 000
	60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	22 865 771 000
	61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 166 297 000
	62 Kommunale integreringstiltak	337 587 000
	70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 746 000
	71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	230 524 000
	72 Kvalifiseringsordninger for tolker	22 330 000
	73 Tilskudd	20 650 000
672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 920 000

			Prop. 1 S (2024-2025)
Kap	Post	Formål	med Tillegg 1
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	55 105 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 165 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 023 430 000
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting	1 585 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Husbanken	
	1	Driftsutgifter	412 052 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 431 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	73 506 000
	71	Tap på lån	26 000 000
	72	Rentestøtte	200 000
Sum utgifter rammeområde 6			43 624 369 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	6 286 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	11 384 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	3 122 326 000
	5	Refusjonsinntekter	2 987 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	10 128 000
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	31 353 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	45 664 000
3563		Internasjonalt reindriftssenter	
	2	Diverse inntekter	3 260 000
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer	3 366 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet	
	4	Gebyrer	40 875 000
	85	Diverse inntekter	115 000
3595		Statens kartverk	
	1	Gebyrinntekter tinglysning	464 700 000
	2	Salg og abonnement m.m.	168 074 000
	3	Samfinansiering	217 840 000
3671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	13 265 000
3672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	68 726 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m.	6 100 000
	11	Diverse inntekter	91 344 000

			Prop. 1 S (2024-2025)
Kap	Post	Formål	med Tillegg 1
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5615	Husbanken		
	80 Renter		7 636 000 000
Sum inntekter rammeområde 6			11 943 793 000
Netto rammeområde 6			31 680 576 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringer knyttet til modernisering av utlendingsforvaltningens IKT-systemer under kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor en kostnadsramme på 2 065 mill. kroner (2023-kroner). Full-

makten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede forpliktelser og utbetalinger skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan inngå avtaler med varighet utover 2025 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2025 eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering utover det som der er lagt til grunn, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller iverksette nødvendige tiltak, selv om dette medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3,0 mrd. kroner i 2025, og forpliktelsene utover 2025 skal ikke overstige en samlet ramme på 3,0 mrd. kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

satt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forut-

VIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
500	Kommunal- og distriktsdepartementet	
	72 Norges forskningsråd	236,5 mill. kroner
567	Nasjonale minoriteter	
	74 Kultur- og ressurscenter for norske romer	4,3 mill. kroner
581	Bolig- og bomiljøtiltak	
	76 Utleieboliger	26,7 mill. kroner
	78 Boligtiltak	27,3 mill. kroner
590	Planlegging og byutvikling	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer	22,6 mill. kroner

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regio-

nal- og distriktsutvikling, post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.

2. tildele midler til Innovasjon Norge som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer.

XI

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romani-folket/taterne fra 2025 til 2026.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

4.1 Innledning

Komiteen viser til Stortingets vedtak 5. desember 2024, der netto utgiftsramme for rammeområde 6 er fastsatt til 31 898 374 000 kroner.

For nærmere omtale av de enkelte poster vises det til Prop. 1 S (2024–2025) Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

4.2 Generelle merknader

4.2.1 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET, SENTERPARTIET OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til partienes generelle merknad under rammeområde 1.

4.2.2 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

En rettferdig og ansvarlig innvandrings- og integreringspolitikk

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at norsk innvandringspolitikk må være forutsigbar og ansvarlig, og at det bør legges vekt på stabilitet og kontinuitet.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Husbanken

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

Dette flertallet viser videre til at håndteringen av fordrevne fra Ukraina har krevd stor innsats i flere sektorer, og fortsatt vil gjøre det framover. Dette flertallet er opptatt av at antallet som kommer til Norge og blir bosatt i kommunene, må være bærekraftig over tid. Samtidig er det avgjørende at de som er her, blir tatt imot på en god måte og får et tilbud som gjør dem i stand til å komme i arbeid og forsørge seg selv.

Dette flertallet viser til at Arbeiderpartiets og Senterpartiets hovedmål i integreringspolitikken er å få flere i arbeid, bygge sterke fellesskap, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll.

Frivilligheten spiller en sentral rolle på integreringsfeltet. Dette flertallet vil understreke viktigheten av å støtte opp under deres innsats for å inkludere flyktninger og innvandrere og bidrag til god hverdagsintegrering. Dette flertallet vil berømme kommunene for den jobben de har gjort med bosetning og integrering.

Regional utvikling

Dette flertallet viser til at det er viktig å sikre sterke fellesskap og bærekraftig vekst og utvikling i hele landet. Det nasjonale fellesskapet består av små og store steder som er gjensidig avhengige av hverandre. Ulike steder i landet har ulike utfordringer som må møtes med politiske tiltak, slik at folk kan leve gode liv uansett om de bor i tettbygde eller spredtbygde strøk.

Dette flertallet viser til at regjeringen arbeider for en forsterket og fornyet distriktspolitikk, som gir folk

i hele landet muligheter til å leve gode liv. Den norske suksesshistorien er tett knyttet til at det bor folk i hele landet, som skaper verdier, velstand og levende lokalsamfunn. Dette er også viktig for vår sikkerhet som nasjon. Derfor mener dette flertallet det er viktig med et særskilt fokus på tiltak som legger til rette for bosetting og aktivitet i de nordligste delene av Norge. Dette flertallet vil trekke fram tiltakene regjeringen har gjennomført med Bygdevekstavtaler, regionvekst, nedskrivning av studielån i sentralitetsklasse 5 og 6 og billige barnehager som viktige tiltak.

Dette flertallet viser videre til at de store byene er motorer i sine regioner og har stor betydning for befolkning og næringsliv også i omlandet. Dette flertallet viser til at by og land er gjensidig avhengig av hverandre, og vil ha en bypolitikk som legger til rette for et godt samarbeid mellom storbyene og omlandet.

Bolig

Dette flertallet mener det er et offentlig ansvar at alle skal ha mulighet til å bo i en egnet bolig. Et eget sted å bo til en overkommelig pris er for mange avgjørende for å kunne leve et selvstendig og godt liv. Dette flertallet viser til at Hurdalsplattformen varsler en mer aktiv boligpolitikk. Regjeringens mål er at flere skal få mulighet til å eie egen bolig, utvikle gode bomiljø, legge til rette for å bygge flere boliger, og ha en klimavennlig byggenæring.

Dette flertallet viser til at Stortinget i 2024 behandlet stortingsmeldingen om boligpolitikk, «Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet» Meld. St. 13 (2023–2024). Her la regjeringen frem en rekke grep for at flere skal komme seg inn på boligmarkedet, og for at de som leier bolig, skal ha trygge og gode boforhold. Det ble også fremmet flere tiltak for å forenkle og effektivisere byggesaksbehandlingen og få opp takten på boligbyggingen, og tiltak for å øke boligbyggingen der hvor panteverdien er lavere enn byggekostnadene.

Urfolk og nasjonale minoriteter

Dette flertallet viser til at norsk, samiske språk og de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, romanes og romani utgjør rammen for kulturuttrykk i det norske samfunnet. Alle de nevnte minoritetsspråkene er under press. Dette flertallet ønsker at Norge skal være et foregangsland når det gjelder ivaretagelse av nasjonale minoriteter og urfolks rettigheter. Alle skal ha en reell mulighet til å lære sitt morsmål, bruke det i hverdagen og kunne overlevere det til neste generasjon.

Dette flertallet viser til at fornorskingspolitikken som tidligere har blitt ført overfor samer og nasjonale minoriteter, har ført til tap av språk og kultur og fått alvorlige konsekvenser for identitet og levekår. Mange opplever fortsatt å bli utsatt for diskriminering, fordom-

mer og hets på grunn av sin bakgrunn. Dette flertallet viser til Stortingets behandling av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, som tydelig viser et stort behov for å gjenoppbygge tillit og forsoning mellom den samiske, kvenske, norskfinske og skogfinske befolkningen og majoritetssamfunnet.

Dette flertallet mener det er avgjørende å sikre gode rammevilkår for samiske språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Kommunene har en avgjørende rolle i å utvikle de samiske samfunnene, og en sterk kommuneøkonomi er derfor viktig for å ivareta samiske rettigheter. Et sterkt folkevalgt organ i Sametinget er viktig for den demokratiske legitimiteten nasjonalt, og for å løfte spørsmål som berører urfolk, i internasjonale fora.

4.2.3 GENERELLE MERKNADER FRA HØYRE

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at Norge skal føre en streng, rettferdig og bærekraftig innvandringspolitikk innenfor rammene av våre internasjonale forpliktelser. Disse medlemmer viser til at krigen i Ukraina har ført til den største flyktningstrømmen i Europa siden andre verdenskrig. Disse medlemmer viser til tall fra UNHCR som anslår at det ved utgangen av 2023 var nesten 120 millioner flyktninger og fordrevne i hele verden. Disse medlemmer viser til at nesten 85 000 personer fra Ukraina har fått innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse siden krigen startet i februar 2022. Videre viser disse medlemmer til at UDI anslår at det vil komme ytterligere mellom 10 000 og 25 000 fra Ukraina i 2025, og at regjeringen i statsbudsjettet legger til grunn at 16 000 personer kommer til å søke om kollektiv beskyttelse, og at 6 000 kommer til å søke som ordinære asylsøkere. Disse medlemmer merker seg at av disse er det forventet at 1 000 vil være enslige mindreårige. Disse medlemmer viser til at de som har kommet til Norge fra Ukraina, har reist raskt fra hus og hjem for å komme seg i trygghet. Disse medlemmer viser til at denne flyktninggruppen skiller seg fra tidligere flyktningkriser da der er overvekt av kvinner, barn og eldre som ankommer Norge.

Disse medlemmer viser til at svært mange av menneskene som er på flukt, er internt fordrevne. Disse medlemmer viser til at tall fra UNHCR viser at antallet personer på flukt har økt hvert år de siste tolv årene. Disse medlemmer er bekymret over økningen i antallet mennesker på flukt de siste årene. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at Norge fortsatt tar en aktiv rolle for å begrense behovet for å legge på flukt gjennom å hjelpe i nærområdene, styrke et felleuropeisk samarbeid om blant annet identitetskontroll og returarbeid og bidra gjennom FNs kvoteflyktningssystem. Disse medlemmer mener at man må

se de store ankomsttallene fra Ukraina i sammenheng med hvor mange kvoteflyktninger Norge skal ta imot.

Disse medlemmer merker seg at flere legger på flukt og at Europa nå opplever det høyeste migrasjonspresset siden 2015 og 2016. Dette kommer på toppen av at mange har flyktet fra krigen i Ukraina. Disse medlemmer mener Norge må forberede seg på en potensiell ny flyktningskrise, og mener dette krever særlig beredskap fra norske myndigheters side. Disse medlemmer understreker at regjeringen Solberg gjennomførte flere tiltak for å forberede Norge på en ny migrasjonsbølge etter 2015. Blant annet har UDI oppdatert en rekke beredskapsplaner, det er etablert ankomstsenter i Råde, økt grad av biometri i utlendingssaker, og innvandringspolitikken er strammet inn. Disse medlemmer understreker videre at ved en større migrasjonsstrøm til Norge vil det være behov for gode beredskapsplaner fra myndighetene og kommunenes side samt effektiv saksbehandling. Disse medlemmer mener videre at myndighetene må sørge for at eventuelle returere gjennomføres snarlig etter vedtak.

Disse medlemmer viser til at frivilligheten og idretten vil spille en viktig rolle for å gi flyktninger en meningsfull hverdag. Disse medlemmer vil bruke alle gode krefter i samfunnet for å skape et best mulig tilbud for de som kommer til Norge. Integreringstilbudet bør også gi flyktningene fra Ukraina kompetanse de kan ta med tilbake for å bygge opp Ukraina, den dagen det blir aktuelt.

Disse medlemmer mener det er viktig å holde fast på en styrt bosetting i Norge. Disse medlemmer merker seg at mange kommuner fortsatt er positive til å bosette flyktninger. Disse medlemmer vil spesielt fremheve kommunenes arbeid med å bosette flyktninger i 2022, 2023 og 2024. Disse medlemmer merker seg at det må antas at bosettingsbehovet vil være høyt også i 2025. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringen Støre ikke gjør tilstrekkelig for å holde bosettingstakten oppe i 2025. Allerede i 2023 hadde flere kommuner problemer med å bosette det antallet som de ble anmodet om. Disse medlemmer mener det er viktig at opphold på asylmottak for personer som skal ha opphold i Norge, er kort, for å sikre at barn kommer i gang med skolegang og voksne kan komme raskt i arbeid. Disse medlemmer mener det trengs flere tiltak fra regjeringen om kommunene skal lykkes med sitt bosettingsarbeid.

Disse medlemmer mener at det er viktig å legge til rette for at innvandrere raskt blir integrert i det norske samfunnet, slik at flest mulig kan delta aktivt i samfunns- og arbeidslivet så raskt som mulig. Disse medlemmer mener at det å være i jobb eller utdanning har en egenverdi for den enkelte, og at det er nødvendig for velferdssamfunnet at de som kan jobbe, jobber.

Regional utvikling

Disse medlemmer vil legge til rette for vekst og verdiskaping i hele landet. Disse medlemmer mener at en god infrastruktur, kombinert med smart arealutvikling for boliger og næringsliv, er en forutsetning for å få dette til. Disse medlemmer viser videre til at godt utbygde veier, velfungerende kollektivtilbud og tilstrekkelig flyrutetilbud vil gjøre avstanden mellom by og land og mellom landsdelene kortere samt gjøre det enklere å ta seg inn til regionsentrene. Disse medlemmer viser til at distriktspolitikk og næringspolitikk henger tett sammen, og at det viktigste for bosetting i distriktene er å ha gode vilkår for utvikling av arbeidsplasser i næringslivet og tilgang på riktig kompetanse. Disse medlemmer mener derfor at det er viktig å prioritere forutsigbare rammevilkår ved å redusere skattene.

Disse medlemmer viser til at det i dag er et stort behov for kompetent arbeidskraft i Norge. Navs bedriftsundersøkelse 2024 viser at arbeidslivet har behov for 43 600 personer, samtidig viser tall fra Nav at 685 000 personer mellom 20 og 66 år står utenfor arbeid eller utdanning ved utgangen av 2023. Disse medlemmer viser videre til regjeringens nye begrensninger i adgangen til innleie. Disse medlemmer viser til at disse endringene påvirker små og mellomstore bedrifter i særlig stor grad, og spesielt distriktene. Disse medlemmer viser til at mange bransjer er avhengige av å leie inn arbeidskraft grunnet sesongvariasjoner, store prosjekter som skal gjennomføres, produksjonstopper og rekrutteringsutfordringer.

Videre fremhever disse medlemmer viktigheten av at det finnes en bransje som for mange fungerer som en inngangsport til arbeidslivet. Målet er flere i jobb, og flere i hele, faste stillinger. Disse medlemmer peker på at innleie for mange er en første fot innenfor arbeidslivet. Rundt 40 pst. av ansatte innen bemanningsbransjen kommer rett fra arbeidsledighet. For særlig denne gruppen er bemanningsbransjen viktig. Alternativet for mange er nemlig ikke en hel, fast stilling, rett og slett fordi de trenger arbeidserfaring og noen attester å vise til.

Disse medlemmer viser til at Regelrådet, som er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, i mars 2022 uttalte at forslaget til endringer i regelverket for inn- og utleie av bemanningsforetak unnlater å gjøre en fullstendig samfunnsøkonomisk analyse av alle de uheldige virkningene departementet selv viser til i Prop. 131 L (2021–2022). Videre viser Regelrådet til at det burde vært en utredning av andre alternative tiltak opp mot forbud for å se om målene kan oppnås med mindre inngripende tiltak.

Disse medlemmer mener også at det er flere andre utfordringer når det gjelder å skape og opprettholde levende bygder og distrikter. For det første er til-

gangen på nok og relevant arbeidskraft en gjennomgående utfordring i distriktsområdene. For det andre står landet overfor demografiske utfordringer med sterk vekst i antall eldre, og samtidig en begrenset vekst eller nedgang i yngre aldersgrupper. Disse medlemmer merker seg at denne utfordringen vil merkes først og størst i kommunene med lavt innbyggerantall.

Disse medlemmer viser til de tre strategiene for å skape levende lokalsamfunn i hele Norge som regjeringen Solberg la fram – én for kysten, én for fjell- og innlandet og én for småbyer og større tettsteder. Disse medlemmer oppfordrer dagens regjering til å følge opp disse strategiene for å få en helhetlig distriktpolitikk som i sum vil bidra til vekst og aktivitet i næringslivet, likeverdige tjenester og attraktive bo- og arbeidsmarkedsregioner i hele Distrikts-Norge. Disse medlemmer viser til at god distriktpolitikk oppstår som resultat av summen av rammevilkår for kommuner og fylkeskommuner, gode samferdselsløsninger, offensiv næringspolitikk, en landbrukspolitikk som tar hele landet i bruk, et godt og desentralisert utdanningstilbud og de særskilte distriktpolitiske virkemidlene.

Disse medlemmer viser videre til at under regjeringen Solberg ble overføringene til Distrikts-Norge styrket, særlig knyttet til infrastruktur. Disse medlemmer påpeker at investeringer i infrastruktur, som vei og samferdsel, vil gi større bo- og arbeidsmarkedsregioner, og vil gi flere muligheten til å bo og jobbe i større deler av landet. I perioden 2013–2021 nær doblet regjeringen Solberg samferdselsbudsjettene. I tillegg flyttet og nyetablerte regjeringen Solberg mer enn 1 200 statlige arbeidsplasser utenfor Oslo-regionen.

Disse medlemmer påpeker at digitalisering er et viktig og målrettet virkemiddel for å gi innbyggere mulighet til å bo og leve i hele landet. Disse medlemmer påpeker at digitaliseringen av offentlige tjenester i praksis er en desentraliseringsreform, ved at de offentlige tjenestene flytter nærmere innbyggerne.

Disse medlemmer viser til at differensiert arbeidsgiveravgift er et av de mest effektive distriktpolitiske virkemidler som bidrar til å øke sysselsetting i distriktene og redusere avstandsulemper for næringslivet.

Disse medlemmer mener at noe av det viktigste for å sikre vekst og gode lokalsamfunn i distriktene er et privat næringsliv som har gode muligheter for å vokse. Disse medlemmer mener at regjeringens næringsfiendtlige politikk har fått store konsekvenser for distriktene, og viser til at regjeringen har gjennomført flere tiltak som hindrer vekst og verdiskaping gjennom å blant annet øke formuesskatten, skape uforutsigbare rammevilkår for bedriftene og satse mindre på å bygge vei enn regjeringen Solberg. Disse medlemmer viser til at det nå er forbundet med politisk risiko å investere i Norge. Disse medlemmer viser til at formuesskatten betales i særlig grad av bedrifter i typiske

distriktsfylker, som bedriftene kunne brukt til å investere i nye arbeidsplasser og i lokalsamfunnet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg bidro til at samer og nasjonale minoriteter kunne utvikle sitt språk, kultur og samfunnsliv. Disse medlemmer mener at det er viktig å fortsette denne satsingen, og en forutsetning for det er å prioritere og utvikle de tre offisielle samiske språkene.

Bolig

Disse medlemmer viser til at det er en sterk tradisjon for å eie egen bolig i Norge, og selveierdemokratiet er en av bærebjelkene i det norske samfunnet. Det bidrar til et mangfoldig privat eierskap, til økt sparing og gode bomiljø. Å eie egen bolig gir økonomisk trygghet og forutsigbarhet for familiene og kan derfor ha positiv effekt på barns oppvekst. Omtrent 80 pst. av innbyggerne eier sin bolig, og tall viser at 90 pst. eier sin egen bolig i løpet av livet. Disse medlemmer viser til at det har blitt vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Økte boligpriser kombinert med utlånsforskriften bidrar til behov for økt oppsparring av egenkapital. Samtidig er det mange førstegangskjøpere som har betjeningsevne, men ikke tilstrekkelig egenkapital til å kunne kjøpe egen bolig. Det er derfor viktig å se på tiltak som kan legge til rette for at denne gruppen enklere kan komme inn på boligmarkedet. Et slikt tiltak er Boligsparing for unge (BSU). Under regjeringen Solberg økte den totale sparesummen fra 150 000 kroner til 300 000 kroner, og ordningen ble mer målrettet mot unge voksne som ikke eier bolig fra før. Disse medlemmer viser til at det ble kuttet i BSU-ordningen i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti i desember 2022. Dette svekket BSU-ordningen. Disse medlemmer merker seg at antallet personer som anslås å få skattefradrag for BSU-ordningen i 2025, er 200 000, noe som er mye lavere enn i 2023, der antallet var om lag 260 000 personer.

Disse medlemmer viser videre til Dokument 8:263 S (2022–2023), jf. Innst. 106 S (2023–2024), der representanter fra Høyre la fram ti forslag til ny boligpolitikk.

Disse medlemmer viser til at befolkningen i Norge øker raskt, særlig i og rundt de største byene. Det er derfor et stort behov for flere boliger i årene fremover. Disse medlemmer viser til at det i femårsperioden fra 2016 til 2020 ble igangsatt nesten 165 000 nye boliger i Norge. Man må tilbake til tidlig 1980-tall for å finne en tilsvarende periode med høy byggetakt. Disse medlemmer mener at det er viktig å sikre raskere saksbehandling av byggesaker og forenkle plan- og bygningsloven. Disse medlemmer merker seg at regjeringen Støre har senket ambisjonene for sin egen boligpolitikk og utsatte den varslede stortingsmeldingen for en helhetlig boligpolitikk ved flere tilfeller.

Disse medlemmer mener at det er et politisk ansvar å hjelpe vanskeligstilte med å komme seg inn på boligmarkedet. Det viktigste virkemiddelet for å gjennomføre dette er Husbanken, som har en svært viktig rolle som en boligsosial aktør. Disse medlemmer mener at bostøtten er viktig for mange med lave inntekter og høye boutgifter. Disse medlemmer peker på at startlånordningen er en god måte å hjelpe familier og enkeltpersoner som har særskilte økonomiske utfordringer, fra leid til eid bolig.

Disse medlemmer viser til at i perioden 2012–2020 ble antallet bostedsløse nesten halvert, men det er fortsatt viktig å jobbe for å gi flere et hjem å bo i. I 2020 var 3 325 personer bostedsløse i Norge, av disse var 148 barn, dette var historisk lavt. Disse medlemmer merker seg at neste nasjonale kartlegging for bostedsløse er planlagt gjennomført i november 2024. Disse medlemmer mener at det er viktig at disse tallene oppdateres hyppig for å ha et best mulig kunnskapsgrunnlag. Disse medlemmer merker seg for øvrig at i Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet, kan man lese at tall fra Husbanken indikerer at antallet bostedsløse nå øker etter flere år med nedgang.

4.2.4 GENERELLE MERKNADER FRA FREMSKRITTPARTIET

En ny og strammere innvandringspolitikk

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025. Der legges det opp til en streng, men rettferdig innvandringspolitikk. Når tall fra FN viser at ved utgangen av 2023 var det rundt 117 millioner mennesker på flukt, må en finne måter å hjelpe flest mulig på ut fra de midlene en har tilgjengelig.

Disse medlemmer viser til at hvis målet er å hjelpe flest mulig, bør en i størst mulig grad hjelpe mennesker på flukt i deres nærområder. En vil da kunne hjelpe langt flere og også bidra til at det er reelle flyktninger som hjelpes, ikke velferdsmigranter. Dagens asylsystem var ment for en helt annen tid og da primært myntet på politiske dissidenter, ikke på enorme folkeforflytninger. Dagens asylsystem bidrar også til enorme menneskelige lidelser da det er kyniske menneskesmuglere som styrer hvem som får komme til Europa. De med størst behov for hjelp har ikke nødvendigvis mulighet til å betale enorme summer til menneskesmuglere. Disse medlemmer ser også at flere av de som kommer, har passert mange trygge land, men ønsker seg til Norge, bl.a. av hensyn til velferdsnivået her. Et for høyt mottak til Norge vil også medføre utfordringer knyttet til integreringsarbeidet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet fra første stund har vært klar på at når Russland gikk til sitt brutale angrep på Ukraina, skal vi bistå ukrai-

nere på flukt. Dette er helt i tråd med Fremskrittspartiets linje om at flyktninger hjelpes best i sine nærområder.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har foreslått at Norge oppretter asylmottak i tredjeland der man oppholder seg mens søknaden behandles, og hvis man får innvilget opphold, vil det skje i tredjelandet. Det vil sørge for at reelle mennesker på flukt vil få beskyttelse, men at det ikke vil være attraktivt for velferdsmigranter. Disse medlemmer viser til at Storbritannia tidligere har inngått avtale med Rwanda om asylmottak der, mens Italia har inngått avtale med Albania og opprettet to asylsentre. Disse medlemmer viser videre til at Danmark allerede har vedtatt et lignende system, og at EU er mer positive til å opprette asylmottak i tredjeland. Dette vil også kunne føre til at færre flyktninger risikerer livet sitt på vei til Europa.

Integrering

Disse medlemmer mener det er viktig med en integreringspolitikk hvor man møter innvandrere med rimelige krav og klare rammer, blant annet ved å stille krav til gjennomføring av norsk- og samfunnsundervisning og arbeidstrening. Disse medlemmer er opptatt av at kursene i norsk og samfunnskunnskap må holde høy standard, slik at de som har gjennomført og bestått, møter et arbeids- og samfunnsnivå som tar dem vel imot. Disse medlemmer mener at gode kunnskaper i norsk er et viktig grunnlag for integrering og for å få innpass på arbeidsmarkedet, og dermed gjøre det mulig å oppnå en ordinær yrkeskarriere. Disse medlemmer viser til at ettersom tiltakene i Fremskrittspartiets politikk og forslag vil medføre færre asylsøkere og flyktninger til Norge, vil også diverse budsjettposter reduseres. Kostnadene til vertskommuner, reiseutgifter, norskopplæring etc. vil reduseres som en konsekvens av lavere mottak.

Regional utvikling

Disse medlemmer er opptatt av å legge til rette for vekst og verdiskapning i hele landet. Disse medlemmer mener en viktig forutsetning for å legge til rette for regional utvikling er å sikre gode rammevilkår for næringslivet og satse på å bygge infrastruktur. Disse medlemmer viser til at regional utvikling er summen av mange politikkområder, som virker sammen for å legge til rette for bosetting, næringsvirksomhet og trivsel over hele landet. Både den samlede næringspolitikken, kompetanspolitikken, kulturpolitikken, helsepolitikken, samferdselspolitikken og de rammer som legges for fylkes- og kommuneøkonomien, er vesentlig for bosetting og vekst i alle deler av landet. Disse medlemmer mener at samferdselspolitikken er et av de aller kraftigste virkemidlene for å bygge by og land sammen. En god samferdselspolitikk vil skape god vekst og

utvikling over hele landet. Utbyggingen av vei og bane sørger for at varer og tjenester kommer raskere fram og gjør avstand kortere. Bedre veier vil være særlig viktig for næringslivet i distriktene og sikring av lokale arbeidsplasser. Disse medlemmer viser til at Norge har en desentralisert næringsstruktur. En stor del av verdiskapningen skjer i distriktene utenfor sentrale strøk. Distriktspolitikken handler ofte for hovedstaden om overføringer og bistand til distriktene. Sannheten, slik disse medlemmer ser det, er at det distriktene trenger, ikke er milde overføringer, men rett og slett at det legges til rette med skatte- og avgiftspolitik, infrastruktur og økt lokalt selvstyre – så klarer distriktene seg veldig fint. Reduksjon av selskapsskatten er tiltak som har vært positivt for næringslivet. Lokalt eierskap til bedrifter og arbeidsplasser er viktig. Disse medlemmer ser verdien av bedriftseiere med generasjonsperspektiv som er en del av lokalsamfunnet. For disse oppleves formuesskatten urettferdig, da en utenlandskeier av en bedrift har bedre betingelser enn den lokale, langsiktige eieren. Disse medlemmer vil derfor kraftig redusere formuesskatten for å legge til rette for arbeidsplasser og verdiskaping. Disse medlemmer ønsker å gjøre livet enklere for folk flest, uavhengig av om man bor i distriktene eller i storbyene. Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 27 (2022–2023), jf. Innst. 110 S (2023–2024), Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida.

Bolig

Disse medlemmer mener det er viktig at eierlinjen ligger fast, og at flere skal ha muligheten til å eie en egen bolig. Den store verdien av det brede eierskapet av boliger, både for den enkelte husholdning og for samfunnet, har vært en suksesshistorie. Bredt eierskap gir bedre formuesfordeling og mindre forskjeller. Disse medlemmer viser til at bolig er den største økonomiske investeringen mange i befolkningen foretar seg. Det å eie egen bolig er et grunnleggende gode i velferdssamfunnet ved siden av arbeid, helse og utdanning. De færreste kjøper bolig for å investere og tjene penger. Folk kjøper bolig for å bygge en trygg og uavhengig ramme rundt livene sine. Disse medlemmer mener et viktig tiltak for å hjelpe flere inn på boligmarkedet er å fjerne utlånsforskriften. Forskriften fungerte etter hensikten i den situasjonen den ble etablert, men er nå for lite fleksibel for unge mennesker med betjeningsevne. Disse medlemmer mener at egenandelskravet er urettferdig fordi det skaper et klasseskille, der barn med foreldre som har vært med på prisveksten i f.eks. Oslo, har råd til å kjøpe bolig, mens andre må leie. Disse medlemmer mener at bankene fullt ut er i stand til å vurdere låntakernes evne til å betjene sine lån, og at forskriften ikke lenger tjener hensikten. Disse med-

lemmer viser til at BSU er en gunstig ordning, og et viktig virkemiddel for at unge skal få mulighet til å spare opp egenkapital til kjøp av bolig. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet med støtte fra Sosialistisk Venstreparti halverte rammen for BSU i statsbudsjettet for 2023, og har med dette lagt nye hindringer i veien for mange unges mål om egen bolig. Disse medlemmer mener at ordningens maksbeløp og årlige sparebeløp med skattefradrag bør økes. Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:239 S (2022–2023), jf. Innst. 109 S (2023–2024), Representantforslag om en bedre politikk for anskaffelse, bytte og eie av bolig, og Meld. St. 13 (2023–2024), jf. Innst. 327 S (2023–2024), Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet.

4.2.5 GENERELLE MERKNADER FRA SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er i kommunene vi lever våre liv, skaper fellesskap og påvirker våre omgivelser. Kommunene har en avgjørende rolle for den grønne omstillingen. Dette medlem viser til FNs Global Resources Outlook 2024 fra mars 2024, der det blir uttalt:

«Den trippel planetariske krisen med klimaendringer, naturtap og forurensning er drevet av en krise med uholdbart forbruk og produksjon. Vi må jobbe med naturen, i stedet for å bare utnytte den. Å redusere ressursintensiteten til mobilitets-, bolig-, mat- og energisystemer er den eneste måten vi kan nå bærekraftsmålene og til slutt en rettferdig og levelig planet for alle.»

Dette medlem mener at av hensyn til kommende generasjoner, og den alvorlige situasjonen for natur og klima, bør måten kommunene forvalter areal og ressurser på, endres framover.

Dette medlem viser til at klimaendringene er et faktum, og med dem vil det følge flere ekstreme værhenninger rundt om i landet med større fare for tørke, flom, snø, jord og steinskred. For å sikre liv, helse og infrastruktur på en effektiv måte vil det derfor være viktig å sette kommunene i stand til å drive mer klimaforebyggende arbeid. Dette medlem mener det i årene som kommer, må utvikles gode digitale kartløsninger som effektive verktøy for bedre samfunnsplanlegging, natur- og arealforvaltning og ivaretagelse av verdier.

Dette medlem viser til at norske kommuner til nå har tatt imot nesten 100 000 fordrevne fra Ukrainakrigen med rett til midlertidig opphold i Norge. Det er ventet fortsatt nye ankomster i 2025. I tillegg bidrar den økende graden av krig og konflikt også andre steder i verden til at historisk mange mennesker nå er på flukt

og har behov for beskyttelse. Dette medlem mener det er viktig at Norge, som et ressurssterkt land med en lang tradisjon for å ta imot både kvoteflyktninger, asylsøkere og andre flyktninger, stiller opp i en tid der det er viktigere enn noen gang.

Dette medlem viser til FNs høykommissær for flyktninger, som koordinerer internasjonal innsats i nærområdet og i naboland, og som etter gitte kriterier plukker ut de mest sårbare som ikke kan returneres eller få tilstrekkelig vern i nærområdet som overførings- eller kvoteflyktninger. Dette medlem mener det er svært viktig at Norge slutter opp om dette arbeidet, inkludert mottak av kvoteflyktninger, i stedet for å bygge opp nye kostbare parallelle bilaterale ordninger.

Dette medlem viser til at Norge trenger arbeidskraft, og at det er viktig at mennesker som har fått midlertidig eller varig opphold i Norge, får god språkopplæring og tilbud om kvalifisering til arbeid, slik at de kan leve et verdig selvstendig liv i et nytt land slik de ønsker. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti er kritisk til at Norge bruker ressurser på å åpne tilbakekallsaker mot integrerte personer som har bodd lenge i Norge, samtidig som mange venter altfor lenge på asylintervju og behandling av sin sak. Dette medlem viser til Dokument 8:210 S (2022–2023), jf. Innst. 392 S (2022–2023), om reform av UNE, og Dokument 8:77 S (2023–2024), jf. Innst. 277 S (2023–2024), om tilbakekall av oppholdstillatelse og statsborgerskap, der representanter fra Sosialistisk Venstreparti foreslo foreldelsesfrist, saksbehandlingsfrist, innføring av større forholdsmessighetsvurdering, liste for hva som skal vurderes, samt styrket retts hjelp og bedre ivaretaking av barns beste.

Dette medlem viser til at norske kommuner har gjort, og gjør, en formidabel innsats med å bosette flyktninger. Solidaritet krever noe av oss, og dette medlem ser at enkelte kommuner opplever press på tjenestene. Dette medlem mener det er viktig at det tas grep fra statlig hold for å ruste kommunene til å fortsette arbeidet med å bosette og integrere flyktninger, og å gi både dem og andre de tjenestene de har behov for. Dette medlem mener det er særlig viktig å styrke norskopplæringen og annet kommunalt integreringsarbeid.

Dette medlem mener at det haster og er særlig viktig å ta grep for å ruste kommunene til å møte krisen i boligsektoren i 2025. Folketallet øker mer enn nybyggingen, og det gir stort press i leiemarkedet. Det er viktig å sikre innbyggere og alle som bor i Norge midlertidig eller permanent, et trygt sted å bo, å gi barn en trygg ramme for sin oppvekst, og å gi flere eldre egnede boliger.

Dette medlem mener en ny og forsterket boligpolitikk også er en mulighet for å få gjennomført viktige

Enøk-tiltak, og for å unngå konkurser og store permitteringer i byggsektoren.

Dette medlem viser til at Stortinget i 2024 har behandlet Sannhets- og forsoningskomisjonens rapport. Dette medlem mener det er viktig at rapporten nå følges opp for å begynne arbeidet med å rette opp i den uretten norske myndigheter gjennom historien har utsatt samer, kvener/norskfinner og skogfinner for. Fornorskingspolitikken som ble ført mot disse gruppene, var altomfattende og langvarig, og det må også politikken for å reparere skadene etter fornorskningen være. Dette medlem mener det er viktig at det løyves ressurser nok til dette arbeidet over tid for å sikre at det føres en langsiktig politikk for å rette opp i de negative konsekvensene av fornorskingspolitikken.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett for 2025 for nærmere oversikt over partiets primære prioriteringer for rammeområde 6.

4.2.6 GENERELLE MERKNADER FRA RØDT

Komiteens medlem fra Rødt viser til at det også i 2024 kom svært mange flyktninger fra Ukraina til Norge, og at Russlands brutale og folkerettsstridige krigføring mot Ukraina fremdeles pågår. Dette medlem vil rette en stor takk til landets mange kommuner, lokalsamfunn og frivillige som har vist en enorm solidaritet og stilt opp for flyktningene fra Ukraina og tatt dem imot etter beste evne. Dette medlem mener det har vært riktig og nødvendig av Norge å stille opp for folk på flukt. Dette medlem vil likevel påpeke at det begynner å bli mer krevende for norske kommuner å ta imot, bosette og integrere alle de flyktningene som ankommer Norge. Dette medlem vet at det er mange ulike faktorer som gjør dette arbeidet krevende, og dette medlem forutsetter at regjeringen i nær dialog med kommunene og mottaksapparatet gjør nødvendige tiltak som trengs også i tiden fremover. Dette medlem mener det er svært usolidarisk at regjeringen nok en gang legger opp til et kutt i antallet kvoteflyktninger Norge forplikter seg til å ta imot i 2025. I en verden der over 100 millioner mennesker er på flukt fra krig, konflikt, sult, klimaendringer og naturkatastrofer, er det feil at et rikt land som Norge kun skal ta imot 200 kvoteflyktninger i 2025. Dette medlem mener det burde være en selvfølge at Norge følger anmodningen fra FNs høykommissær for flyktninger, som er 5 000 kvoteflyktninger. Dette medlem vil understreke at FNs kvotesystem er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for å ivareta mennesker på flukt. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 øker antall kvoteflyktninger til 5 000. Dette medlem mener det er viktig å sørge for at de som kommer til Norge som flyktninger og asylsøkere, kan leve et godt og trygt

liv her. Rødt vil derfor øke stønadene til beboere på mottak, sikre bedre aktivitetstilbud til barn, gi asylsøkere rett på flere timer norskundervisning og øke introduksjonsstønadene. Dette medlem mener disse tiltakene fungerer integreringsfremmende. Dette medlem mener det er viktig med en aktiv og god integreringspolitikk som gjør at alle som kommer til og bor i Norge, får bidratt med det de kan og føler på tilhørighet. Dette medlem er av den oppfatning at alle asylsøkere bør få arbeidstillatelse mens de venter på behandlingen av sin asylsøknad. På denne måten kunne alle asylsøkere fått mulighet til å bidra tilbake til samfunnet fra første stund. Dette medlem er også av den oppfatning at papirløse og statsløse som er ureturnerbare, og i årevis blir boende i Norge uten muligheter for å bygge en framtid i Norge, er ofre for en integreringshemmende politikk. Dette medlem viser til Dokument 8:85 S (2022–2023), jf. Innst. 256 S (2022–2023), Representantforslag om en ny engangsløsning for lengeværende asylsøkere og statsløse, der representanter fra flere partier gikk sammen våren 2023 for å lage en ny engangsløsning for disse menneskene. Blant annet gikk forslagene ut på at papirløse og statsløse skulle sikres tilgang på helsetjenester, tannhelsetjenester og psykisk helsehjelp samt at det gis mulighet for å få arbeidstillatelse og studierett, og at det også gis tilgang til kollektivtransport. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 setter av penger til flere mangfoldsrådgivere i skolen, styrker bevilgningene til områdesatsingene og øker bevilgningene til organisasjoner som jobber med integrering. Dette medlem viser til at Rødt også har satt av midler i sitt alternative statsbudsjett til å styrke rettssikkerheten for utlendinger i møte med utlendingsforvaltningen.

Dette medlem viser til at boligmarkedet i Norge har blitt en forskjellsmaskin, og boligsektoren er en av de minst regulerte i Europa. Husholdningenes gjeld er rekordstor, og boligdrømmen forblir en fjern drøm for stadig flere. Dette medlem mener at alle skal ha rett til et godt og rimelig sted å bo, uansett om man leier eller eier. Dette medlem viser til at Rødt vil gjenreise Husbankens som et verktøy for en sosial boligpolitikk. Dette medlem mener kommunene må settes i stand til å bli mer aktive i boligpolitikken og ikke vente på at markedet skal løse problemene. Dette medlem mener derfor kommunenes boligpolitiske verktøykasser må styrkes og oppgraderes. Dette medlem viser til at et stort problem i flere distriktskommuner er de store kostnadene knyttet til bygging av boliger, samtidig som kjøper opplever et stort fall i boligens verdi med en gang kjøper setter nøkkelen i døra. Dette medlem mener det trengs en mye mer aktiv boligpolitikk i distriktene. Dette medlem mener det også trengs utbygging av gode utleieboliger over hele landet, særlig for studenter og unge i påvente av å komme inn på boligmarkedet, og

delfinansiering av boligbygging i distriktene krever friske penger og en større politisk vilje. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der Rødt foreslår å gi kommunene over 15 mrd. kroner mer i økte inntekter, hvorav 4 mrd. kroner er frie inntekter. Dette medlem mener det er viktig for å sette kommunene i stand til å føre en mer aktiv og sosial boligpolitikk tilpasset den enkelte kommune. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der lånerammen til Husbanken økes med ytterligere 13 mrd. kroner, utover regjeringas foreslåtte økning i Prop. 1 S (2024–2025). Det vil kunne gi lån til å bygge 750 flere utleieboliger, 1 750 nye boliger gjennom bokvalitetsordningen og til å gi 2 200 flere startlån. Dette medlem mener Rødts politikk vil gjøre det mulig for mange flere å få startlån. For noen blir det da mulig å kjøpe seg sin første bolig i byene, for andre blir det mulig å bygge seg sitt eget hus i distriktene. Dette medlem ønsker samtidig å øremerke noen av pengene til bygging av ideelle borettslag. Dette medlem mener det er et stort behov for en ny boligsektor utenfor det ordinære markedet, og nå er tiden inne for at Norge starter å bygge disse boligene. Dette medlem viser til at i de siste årene har boligbyggingen vært rekordlav. Mange i byggebransjen frykter med rette for framtida. Å styrke Husbankens låneramme har en dobbel funksjon. Den vil føre til at offentlige og private utbyggere får finansiert mer boligbygging og får i gang hjulene i byggebransjen igjen, i tillegg til at det vil bli flere og rimeligere boliger for folk. Dette medlem mener det er helt nødvendig å ta kontrollen over leiemarkedet, der leieprisene skyter i været og boligaiene tjener grovt, og der utleieboligene for ofte har dårlig standard. Dette medlem viser til at Rødt øker Leieboerforeningens tilskudd i Rødts alternative statsbudsjett for 2025 slik at flere leietakere kan organisere seg i kampen for bedre rettigheter på leiemarkedet. Dette medlem mener det trengs et eget husleietilsyn som på leietakernes forespørsel kan komme og kontrollere om utleieboligen man bor i er forsvarlig. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 setter av penger til et pilotprosjekt med et eget husleietilsyn som skal styrke leietakernes rettigheter.

Dette medlem mener det er viktig at det jobbes for levende distrikter i hele Norge. Kommunene er hjertet i vår felles velferd og et av våre viktigste verktøy i kampen mot Forskjells-Norge. Alle skal kunne leve et godt liv uansett hvor mange penger en har på konto eller hvor en bor i landet. Dette medlem viser i denne sammenhengen til Rødts merknader og forslag ved behandlingen av Meld. St. 27 (2022–2023), jf. Innst. 110 S (2023–2024), Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å øke kommunesektorens inntekter med 15 mrd. kroner utover regie-

ringens forslag, samt at Rødt styrker Merkur-programmet med 15 mill. kroner.

4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6

Kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet

4.3.1 KAP. 490 UTLENDINGSDIREKTORATET

4.3.1.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av UDI. Dette inkluderer lønn til ansatte, IT-system, utstyr, anskaffelser med unntak av større investeringer og asylmottak og kontorlokale. Komiteen merker seg at det i sum er foreslått å øke bevilgningen med 120,5 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2024. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår en midlertidig bevilgning til å håndtere høyere ankomster fra Ukraina, på 155 mill. kroner i 2025. Midlene skal dekke saksbehandling og videreføring av tilsetninger innen asylmottaksoppfølging, i tillegg til å styrke enkelte støttetjenester og IT-drift. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å redusere den ordinære kvoten for overføringsflyktninger og annen myndighetsassistert overføring av personer på flukt fra 1 000 plasser i 2024 til 200 plasser i 2025. Bevilgningen på posten blir foreslått redusert med 12,2 mill. kroner som følge av dette. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår en bevilgning på posten på 1 418,5 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke støtten til drift av UDI. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 1 økes med 4,56 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å styrke UDI med fire årsverk for å kartlegge omsorgssituasjonen til enslige mindreårige asylsøkere med følgeperson. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 1 økes med 5 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det totalt på posten foreslås en økning på 9,56 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å ha en effektiv returpolitikk slik at personer som ikke har rett til opphold, faktisk transporteres ut av landet. Dette er viktig av hensyn til samfunnet, troverdigheten i asylsystemet, likebe-

handling og av hensyn til den enkelte som ikke bør få falske forhåpninger om å skaffe seg opphold selv om en ikke har beskyttelsesgrunnlag, bare ved å trenere uttransportering. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås et kutt på 141,85 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag. Disse medlemmer viser at Norge i dag tar imot flere flyktninger enn våre naboland. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil føre en politikk som legger opp til å redusere antall bosatte flyktninger med om lag 13 000, slik at Norge er på samme nivå som Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at kuttet er i henhold til flyktningekostnader Finansdepartementet har oppgitt i tidligere svar på spørsmål om statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at alle partier bortsett fra Fremskrittspartiet foreslår i sine statsbudsjetter å ta imot kvoteflyktninger. Disse medlemmer viser til at i en tid hvor Norge tar imot et meget høyt antall ukrainere, kan landet ikke prioritere å ta imot noen kvoteflyktninger av hensyn til boligsituasjonen ute i kommunene samt de kommunale tjenestene som opplever et stort press. Disse medlemmer viser også til at Norge har havnet på en ny asyltopp i Europa, og at langt flere syriske asylsøkere kommer til Norge enn til våre naboland. Disse medlemmer viser til at målet til Fremskrittspartiet er å avvikle dagens asylsystem. Disse medlemmer mener at ingen asylsøkere skal kunne få opphold i Norge, men sendes til trygge tredjeland og få søknaden sin behandlet der. De som får beskyttelse, skal få opphold i et trygt tredjeland, ikke i Norge. Disse medlemmer mener at dagens asylsystem koster norske skattebetalere milliarder hvert år og belaster både stat og kommuner. Et asylmottak i tredjeland vil være en investering i et bærekraftig system som både hjelper flere mennesker i nød og gir Norge bedre kontroll. Samtidig vil dette bidra til å bekjempe menneskesmugling og forhindre farlige reiser, noe som på sikt sparer både penger og menneskeliv. Disse medlemmer mener at flyktninger andre steder i verden må hjelpes i sine nærområder, gjerne med norsk støtte til FN-drevne flyktningleirer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, vil fremheve at regjeringen 27. september i år gjorde innstramninger i ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina. Endringene bestod blant annet av at personer som kommer til Norge fra områder i Ukraina som utlendingsmyndighetene vurderer som trygge, vil bli behandlet etter det ordinære regelverket for asyl. Fordrevne som kommer fra andre områder, vil fortsatt få midlertidig kollektiv beskyttelse. Disse endringene har kommet på toppen av tidligere innstramninger i ordningen fra i vår og fjor høst.

Flertallet vil fremheve at innstrammingene ble gjort fordi presset på norske kommuner over tid har vært stort. Det er blant annet mangel på boliger og press på velferdstjenestene. Flertallet mener myndighetene fortsatt skal ha kontroll over innvandringen til Norge. Endringene som nå har trådt i kraft, er nødvendige for at kommuner over hele landet skal klare å ta imot de som kommer, og sikre god integrering. Flertallet viser også til regjeringens foreslåtte innstramminger i regelverket for familieinnvandring, deriblant opphevelse av utlendingsloven § 46 og avslag på søknad om familieinnvandring dersom det ikke er til barnets beste.

Flertallet vil fremheve at innvandringen til Norge må være kontrollert, bærekraftig og på et forholdsmessig nivå med land det er naturlig at vi sammenligner oss med, som de nordiske landene.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025, der regjeringen foreslo å redusere den ordinære kvoten for overføringsflyktninger og annen myndighetsassistert overføring av personer på flukt fra 1 000 plasser i 2024 til 200 plasser i 2025. Dette medlem er dypt skuffet over denne avgjørelsen fra regjeringspartiene, en avgjørelse som vitner om manglende solidaritet og medansvar for de millioner av menneskene som er på flukt i verden. Men dette medlem er dessverre ikke overrasket over at regjeringen enda en gang kutter antallet overføringsflyktninger gjennom FN, for det har dessverre blitt en normal praksis når statsbudsjettet legges frem. Dette medlem er derfor glad for at Sosialistisk Venstreparti klarte å forhandle opp antallet fra 200 til 500 i budsjettforliket med regjeringspartiene, selv om dette medlem vil understreke at også dette antallet er for lavt. Dette medlem mener at rike, demokratiske og frelde land som Norge både bør og skal forplikte seg til å ta imot det antallet overføringsflyktninger som FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anbefaler oss å ta imot. Dette er en ekstremt sårbar gruppe mennesker, som ikke kan reise til sine hjemland eller bli værende der de er. Mange av dem er kvinner og barn. Det sender et uheldig signal til andre land når et land som Norge velger å kutte drastisk i kvoten for overføringsflyktninger, noe også FNs høykommissær for flyktninger har påpekt. Dette medlem viser til at flere høringsinstanser som deltok på komiteens høring om statsbudsjettet for 2025, deriblant Redd Barna, Amnesty International, UNICEF-komiteen i Norge, Røde Kors og Norsk Folkehjelp, også ber om at Norge følger anbefalingen fra FNs høykommissær for flyktninger, og kritiserer regjeringens beslutning om å kutte antallet overføringsflyktninger for 2025 til 200. Dette medlem viser til høringsinnspillet fra Norsk Folkehjelp, som omtaler det å redusere kvoten for overføringsflyktninger som et svik mot mennesker på flukt. Flere andre

høringsinstanser, blant annet Flyktninghjelpen, ber Norge som et minimum opprettholde den tidligere kvoten på 3 000, og gradvis øke denne til 5 000. Derfor har Rødt prioritert i sitt alternative budsjett for 2025 at Norge skal ha en kvote på 5 000 overføringsflyktninger, i tråd med UNHCRs anbefalinger.

Dette medlem viser videre til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det kuttes 25 mill. kroner i bevilgning til tilbakekall av statsborgerskap og oppholdstillatelse. Dette medlem viser til at Norge er et av få land som praktiserer tilbakekallelse av statsborgerskap og oppholdstillatelse uten noen form for foreldelsesfrist, og at UDI hvert år bruker betydelige ressurser på å grave i saker. Ofte graves det i eldre saker som er mange år eller tiår gamle. Dette medlem mener dette er en unødvendig bruk av ressurser, og derfor mener Rødt det er riktig og fornuftig å kutte denne posten med om lag 50 prosent. Dette medlem viser blant annet til Dokument 8:75 S (2021–2022), jf. Innst. 228 S (2021–2022) og merknadene der, hvor representanter fra Rødt foreslo en foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.

4.3.1.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter staten har til drift av mottak for asylsøkere, inkludert Nasjonalt ankomstsenter på Råde. Foruten losji skal tilbudet om innkvartering omfatte opplærings- og informasjonstiltak og nødvendige sosial- og omsorgstjenester, blant annet mat, klær og omsorgstjenester for beboere med særskilte behov. Videre dekker posten utgifter til blant annet tiltak som vakthold, tilrettelegging av boforhold og plassering utenfor mottak for personer med særskilte behov, aldersundersøkelser av asylsøkere som oppgir å være enslige mindreårige, reise og kost for asylsøkere til og fra norskopplæring og mellom mottak. Ekstrautgifter til lovpålagte kommunale tjenester for vertskommuner for et ankomstsenter kan også dekkes over posten. Komiteen merker seg at det er ventet at det i gjennomsnitt vil være i overkant av 11 000 beboere på mottakene i løpet av 2025, som er omkring 1 000 flere enn det som er lagt til grunn for saldert budsjett 2024. Komiteen merker seg det blir foreslått å øke bevilgningene med 548 mill. kroner. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 2 822,1 mill. kroner på denne posten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke barnefaglig kompetanse i ordinære mottak for EMA med følgeperson. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 21 økes med 8 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å styrke den øremerkede ordningen med styrket

barnefaglig kompetanse i EMA-mottak. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 21 økes med 16,7 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det totalt på posten foreslås en økning på kap. 490 post 21 med 24,7 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett for 2025 har foreslått å redusere antall kvoteflyktninger til null i 2025. Disse medlemmer viser at Norge i dag tar imot flere flyktninger enn våre naboland. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil føre en politikk som legger opp til å redusere antall bosatte flyktninger med om lag 13 000, slik at Norge er på samme nivå som Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at kuttet er i henhold til flyktningekostnader Finansdepartementet har oppgitt i tidligere svar på spørsmål om statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har foreslått å redusere ytelsesnivået til flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland, og at dette vil gjøre Norge mindre attraktivt for velferdsmigranter og stimulere til økt yrkesdeltakelse. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Innst. 27 L (2024–2025), jf. Prop. 94 L (2023–2024), fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen unnta stridsdyktige menn fra kollektiv beskyttelse og i samarbeid med ukrainske myndigheter sørge for retur av dem som allerede oppholder seg i Norge. Ved særskilt behov for beskyttelse må dette gjennomføres som individuell behandling, men ønske om å unndra seg militærtjeneste er ikke et grunnlag som gir beskyttelse.»

‘Stortinget ber regjeringen pålegge ukrainere som har fått midlertidig opphold i Norge, men som kommer fra områder som Utlendingsdirektoratet anser som trygge, å returnere.»

Disse medlemmer viser videre til at Fremskrittspartiet har foreslått å opprette asylmottak i tredjeland. Disse medlemmer viser til at med Fremskrittspartiet sin politikk vil antall asylsøkere bli færre og utgiftene reduseres, derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 1,18 mrd. kroner på denne posten sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at flere høringsinstanser ber om at omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere overføres til barnevernet, slik at det er barnevernet som har ansvaret for alle under 18 år, ikke bare de under 15 år. Dette medlem deler dette synet og mener barnevernet vil være bedre rustet til å ta godt vare på enslige mindreårige asylsøkere, som er en sårbar gruppe barn. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der Rødt går inn for å

starte overføringen av ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet. Dette medlem viser til at dette medfører en utgiftsreduksjon på 61 mill. kroner på posten. Dette medlem har forståelse for at det å overføre ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere kan være en krevende prosess som krever planlegging og som kan kreve opptrapping over tid, men dette medlem vil understreke viktigheten av at Norge går bort fra dagens praksis, som forskjellsbehandler enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år og øvrige barn under barnevernet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for overføring av enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet og sikre at alle enslige mindreårige asylsøkere er under barnevernets omsorgsansvar innen 2028.»

4.3.1.3 Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse

Komiteen viser til at posten skal dekke tolking og oversettelse i kommunikasjon mellom søkere og UDI under behandling av asylsaker. Bevilgningen skal også dekke kvalitetssikringsarbeid i forbindelse med intervjue og oversettelse av originaldokument og tolkeutgifter i forbindelse med vedtakssamtale etter avslag på søknad. Bevilgningen kan også dekke tolking og oversettelse for kvoteflyktninger som blir valgt ut fra transittområde der det er vanskelig å finne tilstrekkelig med tolker. Komiteen merker seg at det foreslås å bevilge 32,7 mill. kroner på denne posten.

4.3.1.4 Post 23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres

Komiteen viser til at bevilgningen på denne posten skal brukes til å støtte oppgaveløsningen i UDI ved å utvikle kunnskap om innvandring. Komiteen merker seg at det foreslått en bevilgning på 7,3 mill. kroner på denne posten.

4.3.1.5 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, medregnet utgifter til utvikling av IT-system for utlendingsforvaltningen. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å øke bevilgningene på posten med 76,5 mill. kroner til investeringer i programmet «Modernisering av IT-systemene i utlendingsforvaltningen», for på sikt å kunne erstatte alle grunnsystemene med moderne system. Komiteen merker seg at det er foreslått en samlet bevilgning på 92,5 mill. kroner på denne posten.

4.3.1.6 Post 46 Investeringer i Schengen IT-systemer, kan overføres

Komiteen viser til at posten omfatter prosjektutgiftene UDI har til utvikling og implementering av nye felleseuropeiske IT-system for styrket grensekontroll, bedre informasjonsdeling og trygghet. Komiteen merker seg at det er foreslått en samlet bevilgning på 3,6 mill. kroner på denne posten.

4.3.1.7 Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak

Komiteen viser til at vertskommunetilskuddet skal dekke gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak og omsorgssenter i kommunen. I tillegg til det ordinære vertskommunetilskuddet omfatter ordningen et særtilskudd ved omsorgsplassering og tilskudd til kommuner som tar imot og følger opp personer med alternativ mottaksplassering. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å videreføre tilbud om gratis barnehageplass for alle barn i asylmottak fra ett år og frem til skolestart, i tillegg til tilbud om gratis skolefritidsordning for barn i integreringsmottak. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 410,8 mill. kroner på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiet sitt alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås null kvoteflyktninger i 2025. Disse medlemmer viser til at Norge i dag tar imot flere flyktninger enn våre naboland. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil føre en politikk som legger opp til å redusere antall bosatte flyktninger med omlag 13 000, slik at Norge er på samme nivå som Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at kuttet er i henhold til flyktningekostnader Finansdepartementet har oppgitt i tidligere svar på spørsmål om statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet tidligere har foreslått å redusere ytelsesnivået for flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland samt foreslått innstramminger på en rekke områder som vil føre til at det blir mindre attraktivt å komme til Norge. Disse medlemmer mener dette også vil føre til mindre bosetting og at utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak og omsorgssenter i kommunen reduseres. Derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 171,6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.1.8 Post 70 Stønader til beboere i asylmottak

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til stønadsordningen som omfatter økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak som ikke kan dekke dette selv, og eventuelt tilleggsytel-

ser. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 616,3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiet sitt alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås null kvoteflyktninger i 2025. Disse medlemmer viser til at Norge i dag tar imot flere flyktninger enn våre naboland. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil føre en politikk som legger opp til å redusere antall bosatte flyktninger med omlag 13 000, slik at Norge er på samme nivå som Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at kuttet er i henhold til flyktningekostnader Finansdepartementet har oppgitt i tidligere svar på spørsmål om statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet tidligere har foreslått å redusere ytelsesnivået for flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland samt foreslått innstramminger på en rekke områder som vil føre til at det blir mindre attraktivt å komme til Norge. Disse medlemmer mener at med denne politikken vil det bo færre på asylmottak, og færre vil måtte trenge ekstra økonomiske ytelser. Derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 257,4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt synes det er ubegripelig at regjeringen også i dette statsbudsjettet foreslår å nominelt videreføre nivået på stønader til beboere på asylmottak. Disse stønadene skal dekke nødvendig livsopphold for en gruppe mennesker som ikke har inntekt eller mulighet til inntekt. Dette medlemmer merker seg at dette er andre året på rad at regjeringen velger å nominelt videreføre stønad til beboere til asylmottak, og dermed gjøre en gruppe som allerede sliter med økonomien, enda fattigere. Dette medlemmer mener dette er skuffende av en regjering som ellers mener at sosiale og økonomiske forskjeller skal utjevnes. Dette medlemmer viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der Rødt øker stønadene til beboere på asylmottak med 10 pst. i 2025.

4.3.1.9 Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til en tilskuddordning til aktivitetstilbud for barn i mottak og utgifter til tilskudd til informasjons- og veiledningstiltak for au pairer. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 6,4 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å styrke aktivitetstilbud for barn på mottak. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 71 økes med 10 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025, der regjeringen foreslår en bevilgning på 6,4 mill. kroner på posten. Formålet med en slik tilskuddsordning er å gi barn som bor på asylmottak, en meningsfylt hverdag, med ulike aktiviteter som er tilpasset deres behov, interesser og alder. Dette medlem understreker hvor viktig det er at barn som bor på mottak, får tilgang på slike aktiviteter, og at denne tilskuddsordningen gjør det mulig for frivillige organisasjoner, frivillige i lokalsamfunnet og andre ikke-kommersielle aktører å tilby aktiviteter for disse barna. Alle barn trenger lek og aktivitet i hverdagen sin, og alle barn burde ha rett og mulighet til å delta på aktiviteter i fellesskap, aktiviteter de liker og som gir dem glede. Dette medlem viser til at det i 2023 ble utbetalt 9,4 mill. kroner i tilskudd til aktiviteter for barn på asylmottak. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der denne posten økes med ytterligere 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser til budsjettforliket mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene, der det bevilges samme sum som Rødt har bevilget i sitt alternative budsjett.

4.3.1.10 Post 72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, kan overføres

Komiteen viser til at formålet med denne posten er å bidra til at personer med endelig avslag på søknad om vern og andre personer uten lovlig opphold i Norge returnerer til hjemlandet, og at flyktninger kan vende tilbake til hjemlandet når det er trygt. Reisetilskudd ved assistert retur, reintegreringstilskudd ved assistert retur, reintegreringstilskudd til særlig sårbare grupper og enslige mindreårige, reintegreringstilskudd til utlendinger som er særlig kostnadskrevende for samfunnet, reintegreringstilskudd for personer som blir tvangsreturnert til land UDI har et eget returprogram for, og tilbakevendingsstilskudd for personer med oppholdstillatelse blir finansiert over denne posten. Komiteen viser til at det var 474 personer som fikk tilbakevendingsstilskudd i 2023, alle disse var fra Ukraina. Komiteen merker seg at bevilgningsforslaget er økt med 10,2 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2024, i hovedsak på grunn av en høyere prognose for tallet på personer som får tilbakevendingsstilskudd. I forslaget er det tatt utgangspunkt i at det vil bli 220 assisterte returer i 2025, og at 1 000 personer vil få tilbakevendingsstilskudd (i all hovedsak tilbakevending til Ukraina). Komiteen merker seg at det foreslås en bevilgning på 42,5 mill. kroner.

4.3.1.11 Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak

Komiteen viser til at formålet med posten er å finansiere støtte til arbeidet til FNs høykommissær for flyktninger og eventuelt andre organisasjoner som hol-

der på med overføring av flyktninger, og operative oppgaver i uttakslandene knyttet til uttak til Norge. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår en kvote på uttak av overføringsflyktninger på totalt 200 plasser i 2025. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 10,6 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke støtten til støttetiltak for gjenbosetting. Flertallet foreslår derfor at kap. 490 post 73 økes med 1,23 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett øker posten samlet med 20 mill. kroner, som følge av at Rødt ønsker å ta imot 5 000 kvoteflyktninger.

4.3.1.12 Post 74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., kan overføres

Komiteen viser til at posten dekker utgifter til internasjonale forpliktelser på migrasjonsområdet, blant annet EU sitt organ for samarbeid på asylfeltet (European Union Agency for Asylum, EUAA), som Norge er knyttet til gjennom en egen avtale. Videre dekker posten relevante deler av Norges utgifter til Det europeiske byrået for operativ forvaltning av store IT-system på området for frihet, sikkerhet og rettferdighet (eu-LISA), som Norge er forpliktet til gjennom Schengen-medlemskapet og Dublin-samarbeidet. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 93,3 mill. kroner.

4.3.1.13 Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres

Komiteen viser til at bevilgningen dekker reiseutgifter for overføringsflyktninger som skal til Norge, og eventuelt annen myndighetsstyrt overføring til Norge av personer på flukt i samarbeid med byrdedeling. Bevilgningen dekker også utgifter i forbindelse med mottak av overføringsflyktninger når de kommer til Norge. Komiteen merker seg at det er lagt til grunn for bevilgningsforslaget på posten at det vil komme 275 overføringsflyktninger til Norge i 2025, inkludert 75 personer fra 2024-kvoten. Komiteen merker seg at det er foreslått en bevilgning på 6,4 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert forslag i statsbudsjettet og vil derfor øke posten for reiseutgifter for flyktninger fra utlandet. Flertallet foreslår

derfor at kap. 490 post 75 økes med 2,619 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser videre til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett øker posten samlet med 41 mill. kroner, som følge av at Rødt ønsker å ta imot 5 000 kvoteflyktninger.

4.3.1.14 Post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, kan overføres

Komiteen viser til at formålet med posten er å bidra til at migrasjon går for seg på en velordnet, trygg og regulert måte, og at det blir mindre irregulær migrasjon fra enkelte land og regioner. Posten skal bli brukt til tilskudd til prosjekt som støtter opp om dialog og forhandlinger med viktige opphavs- og transitland om retur og om velordnet, trygg migrasjon. Komiteen merker seg er det er foreslått en bevilgning på 27,3 mill. kroner.

4.3.2 KAP. 3490 UTLENDINGSDIREKTORATET

4.3.2.1 Post 1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.2.2 Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke posten for ODA-godkjente utgifter, herunder reiseutgifter. Flertallet foreslår derfor at kap. 3490 post 3 økes med 3,954 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.2.3 Post 4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.2.4 Post 5 Refusjonsinntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025), de respektive partiers merknader.

4.3.2.5 Post 6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet. Flertallet foreslår derfor at kap. 3490 post 6 økes med 1,23 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.2.6 Post 7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.2.7 Post 8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.3 KAP. 491 UTLENDINGSNEMNDA

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Justis- og beredskapsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.3.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens foreslåtte bevilgning i forslaget til statsbudsjett for 2025. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 6 mill. kroner til å innføre sakkyndige uttalelser i utvisningssaker som berører barn. Dette medlem viser til at i saker om utvisning der barn er berørt, skal barnets beste være avgjørende. Dessverre er det altfor mange eksempler på at barnets beste ikke gis den tyngden det skal ha, ei heller en vurdering av forholdsmessigheten av en utvisning, men at begge disse hensynene ofte må vike for såkalte innvandringsregulerende hensyn. Dette medlem vil understreke at utvisning av en eller begge omsorgspersoner eller foreldre kan være fryktelig skadelig for barna, og at det å være adskilt fra en mor eller far i flere år kan skade dem psykisk og gi dem alvorlige traumer for resten av livet. Dette medlem mener at andre reaksjonsformer skal ilegges når personen har barn i Norge, for å sikre at barns menneskerettigheter ivaretas.

4.3.3.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., kan nyttes under post 1

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det settes av 10 mill. kroner til å doble antallet nemndsmøter i UNE for å sikre at personer som får sine saker behandlet i UNE, får mulighet til en muntlig høring. Dette medlem mener det

te er helt nødvendig for å sikre rettssikkerheten til personer som får sine saker behandlet i nemnden.

Kapitler under Kommunal- og distriktsdepartementet

4.3.4 KAP. 500 KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.4.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.4.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.4.3 Post 50 Forskningscenter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.4.4 Post 70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at BuildingSMART er en arena for innovasjon og digitalisering av bygg- og anleggsnæringen som sikrer bedre flyt av digitale produktdata i byggenæringen. BuildingSMART er en pådriver for utvikling av digitale verktøy som kan brukes i planlegging, bygging eller drift av infrastruktur og bygningsmasse. Disse medlemmer mener det er viktig å prioritere en grønnere og mer digitalisert bygge- og anleggsbransje, og viser videre til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har økt post 70 med 2 mill. kroner til BuildingSMART sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.4.5 Post 72 Norges forskningsråd, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5 KAP. 553 REGIONAL- OG DISTRIKTSUTVIKLING

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at det i proposisjonen fremkommer at målet med distrikts- og regionalpolitikken er å skape grunnlag for at folk skal kunne leve et godt liv i hele Norge, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketallet skal øke i distriktskommuner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Distrikts-Norge står overfor flere utfordringer i årene som kommer, og viser til at befolkningsframskrivingen fra SSB viser en befolkningsnedgang og en aldrende befolkning, samtidig. Disse medlemmer viser til at det må føres en aktiv distriktspolitikk som gjør det attraktivt å skape arbeidsplasser, flytte til og bli boende, i distriktene. Disse medlemmer viser videre til at da Fremskrittspartiet satt i regjeringen, styrket man overføringene til Distrikts-Norge, særlig til infrastruktur over hele landet. Disse medlemmer påpeker at investeringer i infrastruktur, som vei og samferdsel, vil gi større bo- og arbeidsmarkedsregioner, og vil gi flere muligheten til å bo og jobbe i større deler av landet.

Disse medlemmer mener at noe av det viktigste for å sikre vekst og gode lokalsamfunn i distriktene er et privat næringsliv som har gode muligheter for å vokse. Disse medlemmer mener at regjeringens næringsfiendtlige politikk har fått store konsekvenser for distriktene, og viser til at regjeringen har gjennomført flere tiltak som hindrer vekst og verdiskaping, blant annet ved å skape uforutsigbare rammevilkår for bedriftene og satse mindre på å bygge vei for å knytte landet sammen. Disse medlemmer viser til at det nå er forbundet med politisk risiko å investere i Norge. Disse medlemmer viser til at formuesskatten betales i særlig grad av bedrifter i typiske distriktsfylker, som de kunne brukt til å investere i nye arbeidsplasser og i lokalsamfunnet.

Disse medlemmer viser til at regjeringens innstramminger på innleie gjør det vanskelig for mange bedrifter, spesielt i reiselivs- og byggenæringen. Disse bransjene har gjerne sesong- og oppdragsbestemte toppler, som ikke kan dekkes av fast ansatte alene. Denne politikken skaper uforutsigbarhet og unødvendige utfordringer for næringslivet, spesielt i distriktene.

4.3.5.1 Post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene

Komiteen viser til at ansvaret for ordningen «Tilskot til drift av studiesenter» blir overført fra Kunnskapsdepartementet til Kommunal- og distriktsdepartementet. Komiteen viser til at midlene skal tildeles studiesenter. Et studiesenter er en fysisk møteplass

utenfor etablerte studiesteder som fagskoler, høyskoler og universitet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å redusere post 60 med 1 12,94 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer merker seg at dette var en ny ordning i 2024. Høyre prioriterer midlene til bedre tjenester, mer digitalisering og bedre privatøkonomi for den enkelte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at tilskudd til studiesentre er viktig for å bidra til at utdanning og kompetanseutvikling blir tilgjengelig for folk i distriktene og ansatte ved virksomheter i distriktene som ikke kan følge ordinær undervisning ved de faste studiestedene. Disse medlemmer mener måten departementet har lagt opp tildelingen av tilskudd til studiesenter på, vil føre til mer byråkrati. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å flytte 50 mill. kroner i tilskudd til studiesenter fra Kunnskapsdepartementet til Kommunal- og distriktsdepartementet. Disse tilskuddene blir videre overført til fylkeskommunene som videre skal overføre til de ulike studiesentrene. Disse medlemmer mener at tildelingen av tilskudd til studiesentrene kunne ha blitt gjennomført av Kommunal- og distriktsdepartementet.

4.3.5.2 Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5.3 Post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5.4 Post 64 Pilot nærtjenestесentre, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5.5 Post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktutfordringer

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å redusere post 65 med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer

mener det viktigste for å sikre utvikling i områder med særlige distriktutfordringer er å gi bedre rammebetingelser for et konkurransedyktig næringsliv og utbygging av infrastruktur og å sikre gode og attraktive lokalsamfunn.

4.3.5.6 Post 66 Bygdevekstavtaler, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil fortsette å legge til rette vekst og verdiskaping i hele landet. Disse medlemmer mener de viktigste tiltakene er en forutsigbar og god næringspolitikk. Derfor vil disse medlemmer fortsette å utvikle bedre infrastruktur og legge til rette for verdiskaping i privat sektor for å sikre vekst i distriktene. Disse medlemmer mener bygdevekstavtaler ikke er et egnet virkemiddel for å lykkes med dette, og at andre virkemidler vil ha bedre effekt. Disse medlemmer viser til at det blant annet er massive skatteøkninger for folk og bedrifter rundt omkring i landet som må betale for bygdevekstavtalene, og disse menneskene og bedriftene kunne skapt flere jobber ved å beholde kapital i virksomhetene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å redusere post 66 med 73,963 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor det er foreslått å redusere med 73,963 mill. kroner på denne posten.

4.3.5.7 Post 67 Utviklingstiltak i Andøy kommune

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5.8 Post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.5.9 Post 71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at flere deler av virkemiddelapparatet allerede legger til rette for nye, grønne investeringer fremover. Disse medlemmer er positive til at virkemiddelapparatet har mulighet til å bistå kommuner og virksomheter med å gjennomføre bærekraftige prosjekter. Samtidig peker disse medlemmer på viktigheten av at bedrifter selv beholder kapital som gir muligheten til å gjennomføre grønne investeringer. Disse medlemmer mener regjeringens uforutsigbare skattepolitikk gjør dette vanskeligere. Disse medlemmer vil omprioritere midlene for å kunne gi skattelettelser til folk og bedrifter, som kan utløse investeringer fra privat kapital.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det foreslås å redusere post 71 med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å redusere posten med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.5.10 Post 76 Nordisk og europeisk samarbeid, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.6 KAP. 554 KOMPETANSESENTER FOR DISTRIKTSUTVIKLING

4.3.6.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.6.2 Post 73 Merkur, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at nærbutikkene er viktige for å holde liv i bygder og distriktsområder rundt i hele Norge. Disse medlemmer viser til rapporten «Gjennomgang av Merkur-programmet» utført av Menon Economics på oppdrag for datidens Kommunal- og moderniseringsdepartement. Rapporten sier blant annet følgende:

«For det første anbefaler vi at adgangen til å delta i Merkur-programmets kompetanseprogram vides ut. Fordagligvareprogrammet anbefaler vi en oppheving av

krav om fullverdig dagligvarehandel og krav om helårig drift. Holdningen vår her er at det ikke er en stor tilleggsbelastning for programmet å inkludere disse butikkene om de ønsker å delta, og samtidig kan det være en fordel for dem og potensielt øvrige deltakere i kurset som drar nytte av at nye perspektiver tilføres programmet. Dette innebærer at kiosker og bensinstasjoner bør kunne delta i Merkur Utvikling.»

Disse medlemmer viser til Hovedorganisasjonen Virke sitt høringssvar:

«Samtidig skulle vi også sett at Merkur-programmet åpnes for at kiosker og drivstoffstasjoner. Når Merkur-programmet kan gi økonomisk støtte til dagligvarebutikker som ønsker å tilby drivstoff eller lading, men ikke til drivstoffstasjoner som tilbyr dagligvarer, er dette konkurransevridende. Det er også andre eksempler på at kiosker og drivstoffstasjoner ikke får de samme rammevilkårene som dagligvarehandelen, for eksempel da det ble foreslått strømstøtte til butikker i Merkur-programmet.»

Disse medlemmer mener servicehandelbedriftene som bensinstasjoner er viktig for tilbudet av dagligvarer i distriktene. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kiosker og drivstoffstasjoner som tilbyr dagligvarer, får anledning til å inngå i Merkur-programmet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten 'Gjennomgang av Merkur-programmet' utarbeidet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Merkur-ordningen er viktig for å sikre tilgang til et godt dagligvaretilbud i distriktene. Disse medlemmer mener denne ordningen må videreutvikles. Disse medlemmer merker seg at det er foretatt en evaluering av ordningen i Menon-publikasjon nr. 131/2021. Rapporten ble skrevet på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Rapporten peker på forslag til tiltak for å øke programmets treffsikkerhet. Blant annet pekes det på at det bør kunne åpnes for at andre utvalg enn dagligvarebutikker som også tilbyr dagligvarer, blir inkludert i programmet, for eksempel kiosker eller bensinstasjoner. Dette kan være hensiktsmessige endringer for å bedre konkurransesituasjonen mellom for eksempel bensinstasjoner med fullverdig dagligvareutvalg og dagligvarebutikker. Disse medlemmer ber regjeringen følge opp evalueringsrapporten og gjennomføre tiltak som forbedrer Merkur-programmet.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der posten styrkes med 15 mill. kroner, slik at flere bedrifter kan inkluderes i Merkur-programmet.

4.3.7 KAP. 560 SAMISKE FORMÅL

Komiteen viser til Grunnloven § 108 og sameloven, som sammen utgjør det rettslige grunnlaget for samepolitikken. I tillegg kommer også de føringene som følger av Norges folkerettslige forpliktelser på området. Komiteen peker også på at det er Kommunal- og distriktsdepartementet som har det overordnede samordningsansvaret for samepolitikken og skal arbeide for helhet og sammenheng på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

4.3.7.1 Post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv

Komiteen merker seg at denne posten utgjør hovedbevilgningen til Sametinget. Sametingets bruk av midler bevilget over statsbudsjettet går fram av Sameetingets årsmelding.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til økningen til Sametinget i budsjettforliket. Flertallet foreslår derfor å øke kap. 560 post 50 med 50 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til Stortingets behandling av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Rapporten viser at det er behov for en styrking av samiske språk som ledd i en oppretting etter fornorskingen. Flertallet viser videre til at det er et demokratisk prinsipp at de som erfarer konsekvensene av politiske beslutninger, selv får muligheten til å øve innflytelse på politikken som angår dem. Som samenes folkevalgte og representative organ har Sametinget kunnskap om hva som er de største utfordringene og behovene i ulike samiske lokalsamfunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det settes av 50 mill. kroner i økte overføringer til Sametinget. Dette medlem viser til Rødts sine merknader og forslag i Innst. 30 S (2024–2025) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Sannhet og forsoning – grunnlag for et oppgjør med fornorskingspolitikk og urett mot samer, kvener/norskfinnere og skogfinnere. Dette medlem mener det er viktig i tida nå å ytterligere styrke Sametingets økonomiske og politiske handlingsrom for å løfte samisk språk og kultur. Dette medlem vil minne om at det samiske folket er urfolket i Norge, og det betyr at samene var bosatt i Norge da den norske staten ble etablert. Urfolket har med grunnlag blant annet i ILO-konvensjon 169 og FNs urfolksdeklarasjon særegne rettigheter som den norske staten skal oppfylle. Samisk språk, næringsliv, kultur og

levemåte er under sterkt press. Samisk språk er sterkt svekket over det meste av Sápmi. Det står sterkt bare i de samiske majoritetsområdene i indre Finnmark. Dette er resultatet av statlig undertrykking og fornorskingspolitikk som var offisiell norsk politikk overfor samene fram til slutten av 1960-tallet. Senvirkningene av denne politikken er bl.a. at flertallet av samene i Norge i dag vokser opp uten å lære morsmålet sitt.

Dette medlem viser til at reindriften i hele Sápmi har havnet i en svært kritisk situasjon. Særlig nedbygging og annen reduksjon av arealene truer denne næringen. Dette er en sterk trussel mot helt grunnleggende deler av samiske rettigheter og er et brudd på de anerkjente rettighetene som urfolk. Vindkraftutbygging i trekk- og beiteområder for rein er en sterk og voksende trussel nå, men også kraftlinjebygging, hyttefelt og arealkrevende bergverk og gruvedrift reduserer eksistensmulighetene for reindriften og hele den samiske kulturen. Den voksende fiskeoppdrettsnæringen, den havgående fiskeflåten og snurperne som går inn i fjordene, reduserer og truer viktige sjøsamiske fiskemuligheter. Den sjøsamiske fiskerbonden har sitt historiske motstykke i innlandets dálon (viddegårdsbruk), basert på utmarkshøsting og litt husdyrhold. Landbruket er en viktig del av birgejupmi (selvberging) og har stor betydning for samisk bosetting. Klimaendringene, som medfører endringer i vekstsesong, vegetasjon og beitegrunnlag, er også truende for tradisjonell reindrift og annen samisk naturbruk og næringsvirksomhet. Dette medlem viser til at Rødt vil ha et samfunn der samiske rettigheter ivaretas og samisk kultur får sin rettmessige plass. Derfor mener dette medlem det blant annet er viktig å øke overføringene til Sametinget, urfolkets eget demokratiske valgte myndighetsorgan.

4.3.7.2 Post 51 Divvun

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.7.3 Post 55 Samisk høyskole

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.8 KAP. 563 INTERNASJONALT REINDRIFTSENTER

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.8.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.8.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.9 KAP. 3563 INTERNASJONALT REINDRIFTSSENTER

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.9.1 Post 2 Diverse inntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.10 KAP. 567 NASJONALE MINORITETER

Komiteen viser til at Norges politikk overfor nasjonale minoriteter er forankret i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, som Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, den europeiske pakten om regions- eller minoritetspråk og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Politikken bygger på prinsippet om likeverd og ikke-diskriminering.

Komiteen viser til at det er et mål at de nasjonale minoritetene, i dialog med offentlige myndigheter, selv skal kunne ta aktivt del i arbeidet med å bevare og utvikle eget språk og egen kultur.

4.3.10.1 Post 60 Romer, *kan overføres*

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.10.2 Post 70 Nasjonale minoriteter, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 10 mill. kroner i økt tilskudd til nasjonale minoriteters kultur, språk og egenorganisering. Dette medlem mener det er svært viktig at landets fem nasjonale minoriteter, kvenene, rom, romani, skogfinnene og jødene, får økt støtte til å opprettholde språk og kultur og styrke sin egen organisering.

4.3.10.3 Post 72 Jødiske samfunn i Norge

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til regjeringens nye handlingsplan mot antisemittisme.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til HL-senterets holdningsundersøkelse i 2024, som viser

at det har vært en økning i negative holdninger til jøder sammenlignet med undersøkelsen fra 2022. Disse medlemmer merker seg at holdningsundersøkelsene viser at det fra 2011 til 2022 var en nedgang i utbredelsen av antisemittisme, men at den utviklingen nå har snudd. Disse medlemmer viser videre til at det i Norge finnes to jødiske menigheter, Det Mosaiske Trossamfund i Oslo (DMT) og Det Jødiske Samfunn i Trondheim (DJTS). Støtten til disse er foreslått med 14 mill. kroner til DMT og 2,4 mill. kroner til DJST i statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at antisemittismen øker over hele Norge, og at det derfor er behov for å styrke arbeidet mot antisemittisme i hele landet. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke post 72 med 1,4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Denne økningen skal gå til Det Jødiske Samfunn i Trondheim (DJTS) med mål om å styrke arbeidet mot antisemittisme i Trondheim og nordover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at man etter Hamas' terrorangrep 7. oktober 2023 har sett en betydelig økning i antisemittisme i Norge. Disse medlemmer viser til at det i Norge har blitt avholdt demonstrasjoner til støtte for terrorangrepet 7. oktober og Hamas. Demonstrasjonene inneholder rop, sanger og trusler, men også mye skjult som er rettet mot Israel og dessverre ofte har antisemittiske aspekter ved seg. Dette har bidratt til at jøder, som er en liten minoritet i Norge, føler på en stor redsel, og mange skjuler sin identitet. Disse medlemmer viser til at HL-senterets siste holdningsundersøkelse viser at nordmenns antipati mot jøder nesten har doblet seg. Disse medlemmer viser til at fordommene er mer utbredt hos norske muslimer. Disse medlemmer viser til at den venstreorienterte og sterkt Netanyahu-kritiske israelske avisen Haaretz har gjort en undersøkelse i privat regi blant norske jøder der halvparten av 160 personer som deltok, oppgir at de nå vurderer å forlate landet. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, der det foreslås å bevilge 1,4 mill. kroner som øremerkes til Det Jødiske Samfunn i Trondheim, slik at de i likhet med DMT i Oslo kan få midler til en stilling som skal innebærer utadrettet virksomhet og oppfølging av handlingsplanen mot antisemittisme nord for Dovre samt nettbasert informasjonsarbeid rettet mot skolebarn og ungdommer.

4.3.10.4 Post 73 Kvensk språk og kvensk/norsk-finsk kultur, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi støtte til kvensk språk og kultur. Flertal-

I et foreslår derfor at kap. 567 post 73 økes med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.10.5 Post 74 Kultur- og ressurscenter for norske romer

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.10.6 Post 75 Romanifolket/taterne, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.11 KAP. 581 BOLIG- OG BOMILJØTILTAK

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at regjeringen nå senker kravet til egenkapital for boliglån fra 15 til 10 pst. Endringen kan bidra til at flere kommer seg inn på boligmarkedet, samtidig som en videreføring av forskriften bidrar til tryggheten i økonomien.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det er en sterk tradisjon for å eie egen bolig i Norge, og selveierdemokratiet er en av bærebjelkene i det norske samfunnet. Det bidrar til et mangfoldig privat eierskap, til økt sparing og til gode bomiljø. Å eie egen bolig gir større økonomisk trygghet og forutsigbarhet for familiene og kan dermed ha positiv effekt på barns oppvekst. Omtrent 80 pst. av innbyggerne eier sin egen bolig, og tall viser at 90 pst. eier sin egen bolig i løpet av livet.

Disse medlemmer viser samtidig til at det blir stadig vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Tall fra Eiendom Norge viser at boligprisene i Norge har steget med totalt 6,9 pst. så langt i 2024. Økte boligpriser kombinert med utlånsforskriften bidrar til behov for økt oppsparing av egenkapital. Disse medlemmer viser til at det samtidig er mange førstegangskjøpere som har betjenings- evne, men ikke tilstrekkelig egenkapital til å kunne kjøpe egen bolig. Det er derfor viktig å se på tiltak som kan legge til rette for at denne gruppen enklere kan komme inn på boligmarkedet. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett for 2025, der det er foreslått å styrke BSU-ordningen gjennom å gi 1 000 kroner i skattefradrag på de første 10 000 kroner spart hvert år til ungdom som sparer i BSU. I tillegg foreslås det i Høyres alternative budsjett et prøveprosjekt for å hjelpe personer i lavinntektsgrupper inn på boligmarkedet. Det foreslås å opprette en ordning hvor Husbanken «mat-

cher» egenkapitalen til den som skal kjøpe bolig, se videre omtale av ordningen i merknader under kapittel 581 post 78. Disse medlemmer merker seg at Norges Bank foreslo å senke egenkapitalkravet fra 15 til 10 pst. tidligere i høst. Disse medlemmer merker seg også at regjeringen har lyttet til dette forslaget og senker egenkapitalkravet til 10 pst. fra 1. januar 2025. Disse medlemmer støtter endringen.

Disse medlemmer viser til at hovedårsaken til de økte boligprisene er at det bygges for få boliger. Disse medlemmer viser videre til tall fra Boligproducentene som viser at antallet igangsatte boliger i perioden oktober 2023 til oktober 2024 er det laveste antallet siden de startet målingene i 1999. Disse medlemmer viser til Dokument 8:263 S (2022–2023), som hadde til hensikt å få opp byggetakten og få flere mennesker inn på boligmarkedet, og til Høyres merknader og forslag i Innst. 106 s (2023–2024).

Disse medlemmer viser til at det er flere ulike boligkjøpsmodeller på markedet. Disse har til felles at de gir nye veier inn på boligmarkedet for dem som ikke har mulighet å kjøpe en bolig på den tradisjonelle måten. De vanligste modellene er ulike leie-til-eie-ordninger og deleie. Modellene gjør at boligutviklere når ut til flere potensielle boligkjøpere og kan komme raskere til byggestart. Det er viktig å legge til rette for ulike boligkjøpsmodeller for å få flere inn i boligmarkedet. Disse medlemmer mener at det i tillegg til ulike boligkjøpsmodeller må utvikles andre tiltak for å få vanskeligstilte inn på boligmarkedet, og at det må legges til rette for utprøving av nye boligmodeller for personer med særskilte boligbehov. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å øke post 76 Utleieboliger med 150 mill. kroner. Dette vil bidra til å få flere inn på boligmarkedet. Disse medlemmer viser ellers til omtale av denne prioriteringen under post 76.

Disse medlemmer mener at det er et politisk ansvar å hjelpe vanskeligstilte med å komme inn på boligmarkedet. Husbanken har en svært viktig rolle som boligsosial aktør. Under regjeringen Solberg ble det gjort flere endringer i Husbankens støtteordninger for å treffe dem som trenger det mest, bedre. Disse medlemmer viser til at målgruppen for startlån ble snevret inn i 2014 til å gjelde langvarig vanskeligstilte på boligmarkedet, samtidig som unge med gode inntektsutsikter ble utelatt. Disse medlemmer viser til at 22 pst. av dem som mottok startlån i 2013, var vanskeligstilte. I 2017, etter at startlansordningen ble mer målrettet, var 98 pst. av dem som mottok startlån, vanskeligstilte. Disse medlemmer understreker at Husbanken må være et effektivt og treffsikkert hjelpemiddel for å hjelpe de svakeste inn på boligmarkedet, og støtter derfor ikke regjeringens forslag om igjen å utvide gruppen som mottar startlån. Disse medlemmer viser også til at den gjennomsnittlige utbetalingen av startlån økte un-

der regjeringen Solberg, fra 617 000 kroner til 1,8 mill. kroner. Dette har bidratt til at flere har fått mulighet til å kjøpe et hjem til seg og sin familie.

Disse medlemmer viser til at antallet bostedsløse i perioden 2012–2020 ble nesten halvert, men det er fortsatt viktig å jobbe for å gi flere et hjem å bo i. I 2020 var 3 325 personer bostedsløse i Norge. Av disse var 148 barn, og dette var historisk lavt. Disse medlemmer merker seg at den neste nasjonale kartleggingen av antallet bostedsløse er planlagt gjennomført i overgangen mellom november og desember 2024, og dataene vil publiseres i juni 2025. Disse medlemmer mener det er viktig at disse tallene oppdateres hyppig for å ha et best mulig kunnskapsgrunnlag. Disse medlemmer merker seg at tallene fra Husbanken i forkant av kartleggingen indikerer at antallet bostedsløse, ifølge Meld. St. 13 (2023–2024), øker etter flere år med nedgang.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil gjøre det mer attraktivt for unge å spare til egen bolig, og at BSU er en viktig ordning som bidrar til at flere unge kan spare opp egenkapital for å komme inn på boligmarkedet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet foreslår å doble skattefradraget i BSU til 20 pst. og øke det totale sparebeløpet til 400 000 kroner med maksbeløp på 30 000 kroner per år. Mange unge i dag har ikke råd til å kjøpe og må derfor leie seg en bolig. Disse medlemmer viser til at dokumentavgiften er en ekstra avgift ved kjøp av bolig. Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2024–2025), jf. Innst. 2 S (2024–2025) som er behandlet i finanskomiteen, hvor Fremskrittspartiet fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan en reduksjon av dokumentavgiften for første-gangskjøpere under 30 år kan gjennomføres.»

Disse medlemmer vil videre påpeke at den rød-grønne regjeringen har fjernet den skattemessige verdsettelsesrabatten på sekundærboliger. Dette har gjort det mindre lønnsomt å leie ut boliger, med den følge at boligtilbudet til leietakere er redusert og prisene har økt. Disse medlemmer viser derfor til at Fremskrittspartiet vil gjeninnføre en verdsettelsesrabatt for sekundærboliger på 20 pst. i 2025. Lavere skatt for dem som investerer i en utleiebolig, gir lavere utleiepriser.

Komiteens medlem fra Rødt vil særlig vise til Kirkens Bymisjon sitt skriftlige innspill til kommunal- og forvaltningskomiteen ved behandlingen av statsbudsjettet, der de skriver følgende:

«Stadig flere i Norge mangler et stabilt og godt sted å bo. De sosiale skillelinjene knyttet til bolig og boforhold er store, og økende. Det blir flere vanskeligstilte på

boligmarkedet, og etter flere års nedgang øker nå også bostedsløsheten i Norge, tilsynelatende nokså dramatisk. Bruk av midlertidige botilbud har økt med 50 prosent på to år, og øker også blant barnefamilier. Disse realitetene speiles ikke i innsatsen på feltet og i regjeringens budsjettforslag. Vi etterlyser kraftfulle tiltak rettet mot dem som trenger bistand til å skaffe og beholde en egnet bolig. Bistanden til denne gruppa er i dag strengt behovsprøvd, og mange faller utenfor og får ikke hjelpen de trenger. Tilgang til bolig er svært lite regulert og rettighetsfestet sammenlignet med andre sentrale velferdsområder som helse, skole og arbeid. Det innebærer at boligsosiale tiltak ofte nedprioriteres i stramme kommunebudsjetter med mange lovpålagte oppgaver. Kirkens Bymisjon mener det trengs et kraftig løft av den boligsosiale sektoren, og at sentrale rettigheter må lovfestes. Bolig er et viktig velferdsgode i seg selv, men er også tett koblet til andre velferdsområder. En dårlig bosituasjon har negativ innvirkning på blant annet psykisk og fysisk helse, utdanning, inntekt og yrkesdeltakelse. Å sikre gode og stabile boforhold for vanskeligstilte er derfor svært viktig forebygging. Bolig er ofte også en forutsetning for å få utløst andre rettigheter».

Dette medlem mener med dette at Kirkens Bymisjon på en god og beskrivende måte oppsummerer den boligsosiale situasjonen i dagens Norge og behovet for en sosial boligpolitikk. Dette medlem har registrert at regjeringen ikke planlegger for en ny boligsosial strategi fra 2025 som erstatter «Alle trenger et trygt hjem. Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken 2021–2024». Dette medlem er av den oppfatning at det derimot er nødvendig å intensivere arbeidet med den sosiale boligpolitikken, og at en slik nasjonal boligpolitisk strategi derfor bør videreføres, i likhet med hva Kirkens Bymisjon etterspør.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny boligsosial strategi.»

4.3.11.1 Post 60 Tilskudd til samarbeid om vann og avløp (NY)

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at vann- og avløpssektoren i hovedsak er organisert innenfor den enkelte kommune. Disse medlemmer viser til at Oslo Economics, COWI og Kinei utarbeidet rapporten «Mulighetsstudie for VA-sektoren med samfunnsøkonomiske analyser» på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Denne ble lagt fram våren 2022 og viser blant annet til at samarbeid mellom kommuner og organisering i større enheter forventes å gi bedre vann- og avløpstjenester per gebyrkrone. I 2020 var det 279 kommuner som ikke hadde etablert noe samarbeid med andre innen vann- og avløpssektoren. Kommuner med få innbyggere hadde i gjennomsnitt de høyeste gebyrene i 2021. Disse medlemmer viser videre til at mulighetsstudien viser

at en mer effektiv drift og organisering innenfor større enheter kan bidra til at gebyrene for den enkelte innbygger går ned. Disse medlemmer mener at en incentivordning for å stimulere til nytenking rundt organisering og økt samarbeid mellom kommuner vil kunne bidra til at den enkelte innbygger får lavere vann- og avløpsgebyrer. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å øke satsingen på post 60 med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, hvor det ikke er foreslått bevilgning til en incentivordning for mer samarbeid og større enheter innenfor vann- og avløpssektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at regjeringen har redusert merverdiavgiftssatsen på vann og avløp fra 25 til 15 pst. i forslaget til statsbudsjett.

4.3.11.2 Post 70 Bostøtte, overslagsbevilgning

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å fjerne avkortning i bostøtteordningen for AAP- og dagpengemottakere.

Flertallet viser til at det per i dag er slik at bostøttemottakere som har inntekt fra AAP og dagpenger, to ganger i året risikerer å få lavere eller ingen bostøtte fordi de får oppgjør for tre fjortendagers meldekortperioder i samme måned. Flertallet viser til at man her er enig om en skjermingsordning hvor man ser bort fra den delen av inntekten som kommer fra AAP og dagpenger i de månedene mottakerne får tre utbetalinger, og slik unngår avkortning i bostøtten.

Flertallet foreslår derfor at kap. 581 post 70 økes med 80 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der posten økes. Dette medlem viser til at Rødt har satt av 35 mill. kroner til å styrke bostøtten, slik at ingen får avkortet bostøtte på grunn av Rødts forslag om økte minsteytelsener. Dette medlem viser til at Rødt også foreslår å sette av 260 mill. kroner på denne posten for å øke boutgiftstaket i bostøtten som sikrer at 10 pst. flere husholdninger får rett på bostøtte, samt gir økt bostøtte for alle nåværende mottakere. Dette medlem mener det er svært viktig i en tid hvor boutgiftene til folk skyter i været, at bostøtteordningen reelt styrkes. Dette medlem viser også til at et annet viktig tiltak for å sikre folk lavere boutgifter er å innføre en makspris på strøm på 35 øre/kWh som Rødt har foreslått. Dette medlem mener også at leieprisene må reguleres på en måte som gjør at landets leieboere får lavere boutgifter. Dette medlem viser i denne sammenhengen til Rødts

merknader og forslag i Innst. 208 S (2022–2023), der Rødt blant annet foreslo et makstak på leieprisøkning på to pst. årlig etter modell fra Danmark.

4.3.11.3 Post 72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å redusere post 72 med 17 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer merker seg at dette er en ny ordning, og vil heller prioritere midlene på bedre tjenester, mer digitalisering og bedre privatøkonomi.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 6,2 mill. kroner til å utvide ordningen for etablering og tilpasning i distriktskommuner til å inkludere bygdevekstkommuner også i Troms. Dette medlem mener dette er en viktig post som bør styrkes i årene fremover.

4.3.11.4 Post 76 Utleieboliger, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre og Rødt merker seg at regjeringen avvirket Husbankens tilskuddsordning for utleieboliger i statsbudsjettet for 2023, men gjeninnførte den midlertidig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 for å bidra til raskere bosetting av flyktninger. Disse medlemmer viser til at dette er en viktig ordning for kommunene, og at søknadsmengden i den siste søknadsrunden understreker dette, da det kom inn 665 søknader til ordningen.

Disse medlemmer mener at det det er viktig å prioritere tiltak for å få flere inn på boligmarkedet, og mener at det er feil å kutte i prosjekter som gir gode botilbud for utviklingshemmede og personer med rusproblemer og psykiske lidelser og egnede boliger for barn og unge. Disse medlemmer viser til at denne ordningen i tillegg kan hjelpe kommunene å bosette flere flyktninger. Disse medlemmer mener derfor at det har vært uforsvarlig å avvike tilskuddet under en pågående flyktningkrise. Disse medlemmer er bekymret over at mange kommuner nå opplever press på boligmarkedet og har utfordringer med å finne egnede boliger til det antallet flyktninger IMDi ber kommunene bosette.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser derfor til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å gjeninnføre tilskuddsordningen for utleieboliger og å øke post 76 med 150 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor det settes av 100

mill. kroner på posten til å gjeninnføre tilskudd til utleieboliger. Dette medlem mener det haster å gjeninnføre dette tilskuddet som mange kommuner etterspør, særlig i en tid med et stadig mer presset utleiemarked blant annet på grunn av et høyt antall bosatte flyktninger fra Ukraina.

4.3.11.5 Post 78 Boligtiltak, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å beholde boligtiltak på 2024-nivå. Disse medlemmer viser til at det stadig blir vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Disse medlemmer viser til at det er mange førstegangskjøpere som har betjeningsevne, men ikke tilstrekkelig egenkapital til å kunne kjøpe egen bolig. Disse medlemmer viser til at det i Høyres alternative statsbudsjett for 2025 er foreslått et prøveprosjekt for å hjelpe personer i lavinntektsgrupper inn på boligmarkedet. Det foreslås å opprette en ordning hvor Husbanken «matcher» egenkapitalen til den som skal kjøpe bolig. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått 50 mill. kroner til dette prøveprosjektet.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det foreslås å øke post 78 med 39,3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der posten økes med 8 mill. kroner, hvor henholdsvis 3 mill. kroner er øremerket tilskudd til Leieboerforeningen, mens 5 mill. kroner er foreslått for å opprette et pilotprosjekt med et eget utleietilsyn. Dette medlem mener det er helt nødvendig å ta tilbake kontrollen over boligmarkedet, men også leiemarkedet, der leieprisene skyter i været, boligهايene tjener grovt og der utleieboligene for ofte har dårlig standard. Dette medlem viser til at Rødt foreslår å øke Leieboerforeningens tilskudd med 3 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2025, slik at flere leietakere kan organisere seg i kampen for bedre rettigheter på leiemarkedet. Dette medlem er kjent med at pågangen til Leieboerforeningen i disse dager er så stor at de har sett seg nødt til å stenge for nye medlemmer, jf. oppslag i Dagsavisen 30. november 2024. Det er derfor nødvendig å bistå Leieboerforeningen med ytterligere midler, slik at de settes i stand til å hjelpe og organisere flere av landets én million leietakere. Dette medlem mener det også trengs et eget husleietilsyn som på leietakernes forespørsel kan komme og kontrollere om utleieboligen man bor i, er forsvarlig. Derfor setter Rødt av penger i sitt alternative statsbudsjett for 2025 til et pilotprosjekt med et eget husleietilsyn som skal styrke leietakernes rettigheter, og som på leietakers

forespørsel skal kunne komme for å undersøke om utleieboligen lever opp til fastsatte standarder og krav samt er helsemessig forsvarlig. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 også styrker støtteordningen i Husbanken for heis og tilstandsvurdering med 10 mill. kroner.

4.3.12 KAP. 585 HUSLEIETVISTUTVALGET

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.12.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.13 KAP. 3585 HUSLEIETVISTUTVALGET

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.13.1 Post 1 Gebyrer

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.14 KAP. 587 DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

4.3.14.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til at posten dekker lønn, husleie og andre faste utgifter for Direktoratet for byggkvalitet. Posten dekker også drift av den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett. Komiteen merker seg at det samlet blir foreslått å bevilge 143,4 mill. kroner.

4.3.14.2 Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonshandling, *kan overføres*

Komiteen viser til at posten skal finansiere utredninger og samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter som bidrar til kunnskapsutvikling og formidling av informasjon om bygningspolitiske tema. Komiteen merker seg at det samlet blir foreslått å bevilge 41,4 mill. kroner.

4.3.15 KAP. 3587 DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

4.3.15.1 Post 4 Gebyrer

Komiteen viser til at posten gjelder gebyrinntekter fra den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett. Komiteen merker seg at fra 1. januar

2025 øker årsgebyret for sentral godkjenning med 100 kroner fra 3 650 kroner til 3 750 kroner. Gebyrøkningen innebærer at gebyrinntektene på posten øker med 1,1 mill. kroner. Komiteen merker seg at det blir foreslått å redusere gebyrinntektene med 1,8 mill. kroner til 40,9 mill. kroner.

4.3.15.2 Post 85 Diverse inntekter

Komiteen viser til at posten gjelder inntekter fra tvangsmulkt og lovbruddsgebyrer som Direktoratet for byggkvalitet gir dersom produkt blir omsatt eller brukt til byggverk som ikke er i tråd med kravene i plan- og bygningsloven. Posten gjelder også inntekter fra lovbruddsgebyrer for misbruk av logo og innsending av uriktig informasjon i forbindelse med sentral godkjenning. Komiteen merker seg at det er foreslått å bevilge 115 000 kroner.

4.3.16 KAP. 590 PLANLEGGING OG BYUTVIKLING

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025), som viser at kap. 590 omfatter områdesatsing i byar, bustad- og områdeutvikling i byar, innovasjonsstiftinga DOGA og kompetansetiltak innan planlegging, kart og geodata. Løyvingar på posten Områdesatsing i byar har auka med 93,4 mill. kroner eller 143 pst. sidan 2022, mykje på grunn av at fleire byar, til saman 14, etter kvart har blitt innlemma i ordninga. Kapittelet er vidareført med ein total reduksjon på 1,3 pst. eller 2,9 mill. kroner samanlikna med saldert budsjett 2024, i hovudsak som fylgje av at eit ferdigstilt prosjekt i Stavanger no går ut av ordninga for områdesatsing i byar. DOGA har fått ei påplussing på 1 mill. kroner eller 2,3 pst. samanlikna med saldert budsjett 2024, som er vel 2 pst. lågare enn den kommunale deflatoren lagt til grunn i statsbudsjettet. Kompetansetiltak innan planlegging og geodata er gitt ein auke på 3,1 mill. kroner frå 6,7 mill. kroner samanlikna med saldert budsjett 2024.

4.3.16.1 Post 65 Områdesatsning i byar, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at gjengkriminalitet er et problem i de store byene. Disse medlemmer viser til Meld. St. 28 (2022–2023) Gode bysamfunn med små skilnader, der det står omtalt at risikofaktorene for å bli med i en gjenger er en kombinasjon av strukturelle faktorer som fattigdom, arbeidsledighet og nabolag og individuelle faktorer som familiesituasjon og personlige problemer. Videre står det at kriminelle gjenger lettere får grobunn i levekårsutsatte områder med høy befolkningstetthet, der det å bo trangt gjør at mange, særlig unge gutter, oppholder seg mye ute i nærmiljøet. Disse medlemmer merker seg at i lokalsamfunn der opphoping av leve-

kårsutfordringer er kombinert med gjengkriminalitet, kan dette føre til at utfordringer som overlapper hverandre, gjensidig påvirker og forsterker hverandre negativt, og at gjengkriminelle får økt fotfeste. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke post 65 med 3,3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å gjennomføre et sommerjobbprosjekt for å få flere ungdommer i arbeid.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 60 mill. kroner til å øke bevilgningene til områdesatsningene i Oslo, Bergen, Kristiansand, Trondheim, Drammen, Skien, Fredrikstad, Sarpsborg, Indre Østfold, Larvik, Halden, Tromsø, Gjøvik og Stavanger. Dette medlem mener områdesatsningene er svært viktige, blant annet for å bekjempe fattigdom og styrke integriteten, og mener det er riktig å styrke ordningen ytterligere. Dette medlem viser videre til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det på denne posten i tillegg bevilges 5 mill. kroner i øremerkede midler til Utekontakten i bydelene i Oslo kommune. Dette medlem mener Utekontaktens viktige arbeid med barn, unge og voksne i Oslo må styrkes.

4.3.16.2 Post 70 Innovasjonsarbeid innen byggebransjen

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Futurebuilt er et innovasjonsprogram som har som mål å utvikle klimaeffektive byområder og redusere klimagassutslipp. Samtidig legges det vekt på hvordan arkitekturen også kan bidra til gode bomiljøer og trivsel. Disse medlemmer mener at det er behov for støtte til både pilotprosjekter som tester ut nye løsninger, og til forbildeprogrammer som kan gi et nødvendig dytt til markedet for å ta nye løsninger i bruk i praksis. Disse medlemmer viser til at det er gjennomført 75 Futurebuilt-prosjekter i Norge, og at det har bidratt til mange konkrete eksempler på hvordan man kan bygge mer klimavennlig. Et eksempel på dette finner man i Nordre Follo kommune, der kommunen nå bygger ny ungdomsskole. Gjennom å bytte gipstype har de spart 47 tonn CO₂-ekvivalenter. Disse medlemmer viser videre til at Futurebuilt-prosjekter kan kvalifisere til grønne lån, og at dette vil bidra til å få ned kostnadene for kommunene, da disse lånene har en bedre rente enn ordinære lån. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke posten og bevilgningen til Futurebuilt med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å bidra til at flere prosjekter, i større deler av landet, kan realiseres.

4.3.16.3 Post 71 DOGA

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.16.4 Post 72 Bolig- og områdeutvikling i byer, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.16.5 Post 81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser videre til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett øker posten samlet med 5 mill. kroner for å styrke kompetansen og kapasiteten på arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene.

4.3.17 KAP. 595 STATENS KARTVERK

Komiteen viser til at Statens kartverk er statens fagorgan for kart, geodata og eiendomsinformasjon. Kartverket skal dekke et felles databehov hos mange brukere av kart, stedfesting og annen geografisk informasjon. Kartverket skal bygge og vedlikeholde en nasjonal geografisk infrastruktur på land og sjø og samarbeide med kommunene, statlige etater og andre som bidrar til det offentlige kartgrunnlaget. Komiteen viser til at hovedmål for driften er oppdaterte grunnkartdata for norske land- og sjøområder, forsvarlig og effektiv tinglysing og matrikkel med god kvalitet og effektiv tilgang til, og bruk av, kart og eiendomsinformasjon.

4.3.17.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21 og 45

Komiteen merker seg at det på posten foreslås bevilget 1 051,7 mill. kroner i budsjettforslaget for 2025. Bevilgningen skal dekke Kartverkets utgifter til lønn, varer, tjenester, pensjon, husleie, IKT og andre faste driftsutgifter. Utgiftene er knyttet til hele Kartverkets ansvarsområde, blant annet drift av matrikkel og tinglysing, den geografiske infrastrukturen i Norge og sjømåling. Komiteen viser til at krigen i Ukraina og NATO-medlemskap for Finland og Sverige har gjort at Kartverket har brukt betydelige ressurser på tjenester til Forsvaret, noe som har påvirket andre leveranser. Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 30 mill. kroner i 2025 for å holde driften av fellesløsningene for geografisk infrastruktur ved like. Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 20 mill. kroner for å dekke driftsutgifter som følge av nytt system for bedre data om blant annet fritidsboliger. Komiteen merker seg at Kartverket har gått over til å bruke Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som leverandør av regn-

skapstjenester, og at det derfor foreslås å redusere bevilgningene med 5,6 mill. kroner mot en tilsvarende økning på Finansdepartementets budsjett. Komiteen merker seg at som følge av ny forskrift om opptak og annen bruk av informasjon om bestemte angitte bunnforhold har Kartverket fått en utvidet rolle på vegne av Forsvaret i saker som gjelder innsamling og frigiving av dypdata. Derfor foreslås det å øke bevilgningene med 3,6 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på Forsvarsdepartementets budsjett. Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 9,4 mill. kroner som følge av økningen av inntekter fra salg av abonnement/tjenester og samfinansiering.

4.3.17.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45

Komiteen viser til at bevilgningen i hovedsak skal dekke tidsavgrensede prosjekter og kjøp av tjenester fra private leverandører. Dette gjelder blant annet fotografering og laserskanning fra fly og bearbeiding av data og andre tjenester fra geodatabransjen. Komiteen merker seg at det for 2025 er foreslått en økning på 50 mill. kroner for å øke tryggheten i det nasjonale eiendomsregisteret. Komiteen viser til at regjeringen forslår et toårig prosjekt med investeringskostnader på til sammen 95 mill. kroner for å utvikle nye løsninger. Varig økning i driftsutgiftene vil være på 25 mill. kroner fra 2027. Tiltaket finansieres av en mindre økning i tinglysningsgebyrene. Komiteen merker seg at 2025 er siste året for prosjektet med egenregistrering i matrikkelen/fritidsboliger. Bevilgningen blir foreslått redusert med 30 mill. kroner samtidig som det blir foreslått 20 mill. kroner til drift på post 1. Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 9,6 mill. kroner som følge av økte inntekter fra salg av abonnement/tjenester og samfinansiering. Komiteen merker seg at det er foreslått en reduksjon på 6 mill. kroner i tråd med framdriftsplanen for IT-prosjektet Nautilus. Komiteen merker seg at det på posten foreslås en bevilgning på 396,2 mill. kroner i budsjettforslaget for 2025.

4.3.17.3 Post 30 Geodesiobservatoriet, kan overføres

Komiteen viser til at det foreslås å bevilge 33,3 mill. kroner på posten for 2025. Komiteen viser til at midlene på denne posten skal gå til det tidsavgrensede prosjektet med etablering av nytt geodetisk observatorium i Ny-Ålesund. Prosjektet skal etablere en moderne stasjon for geodetiske målinger som kan virke sammen med et nettverk av tilsvarende stasjoner fordelt over hele verden. Komiteen merker seg at prosjektet forventes ferdigstilt i 2026 og har en kostnadsramme på 423 mill. kroner per 1. juli 2024.

4.3.18 KAP. 3595 STATENS KARTVERK

4.3.18.1 Post 1 Gebyrinntekter tinglysing

Komiteen viser til at det foreslås å bevilge 464,7 mill. kroner. På posten blir det ført inntekter knyttet til gebyr for rettsregistrering av boretter og tinglysinger i fast eiendom. Gebyrene er fastsatt i forskrift. Omfanget av gebyrinntekter er i hovedsak gitt av omsetningen i boligmarkedet. Komiteen merker seg at inntektene fra gebyrene er foreslått redusert med 49 mill. kroner på grunn av lavere omsetning i eiendomsmarkedet. Komiteen merker seg at for å finansiere utvikling av bedre IT-sikkerhetssystem for matrikkel og grunnbok blir det foreslått å øke tinglygingsgebyrene med om lag 8 pst., tilsvarende en inntektsøkning på 36 mill. kroner. Komiteen merker seg at statens utgifter til tinglysing og matrikkel er på om lag 575 mill. kroner i statsbudsjettet for 2025. På grunn av enkelte midlertidige prosjekt, blant annet satsinger på matrikkelen, beregnes nå statens utgifter til tinglysing og matrikkelen samlet sett å være om lag 110 mill. kroner høyere enn inntektene fra tinglygingsgebyrene for året 2023 isolert sett.

4.3.18.2 Post 2 Salg og abonnement m.m.

Komiteen viser til at det på posten føres inntekter fra ulike salg og abonnement i Kartverket. Inntektene er i hovedsak knyttet til salg av posisjonstjenester, blant annet CPOS og salg av geodata. Komiteen merker seg at posten er foreslått økt med 13,3 mill. kroner som følge av økte inntekter knyttet til en rekke pågående prosjekt i Kartverket og Electronic Chart Centre AS (ECC), deriblant inntekter i PRIMAR. Komiteen merker seg at det samlet blir foreslått å bevilge 168,1 mill. kroner.

4.3.18.3 Post 3 Samfinansiering

Komiteen viser til at det på posten føres inntekter knyttet til tidsavgrensede prosjekter som skal samfinansieres. Inntektene fra samfinansiering kommer fra statsetater, kommuner og private aktører. Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 5,6 mill. kroner, blant annet knyttet til større deltakelse i Geovekst-samarbeidet. Komiteen merker seg at det samlet blir foreslått å bevilge 217,8 mill. kroner.

Komiteen viser til at det var solgt et mindre bygg for posisjonsinstrument på Værnes for 1,5 mill. kroner i 2023. Midlene ble brukt til innkjøp av nye instrument. Det er ikke planlagt noen salg i 2025.

Statsbankene

4.3.19 KAP. 2412 HUSBANKEN

Komiteen viser til at Husbanken skal være en faglig støttespiller for kommunene, frivillig sektor og andre som støtter opp om målene for den sosiale boligpolitikken og målet om egnede boliger i hele landet. Komiteen

en viser til at Husbanken skal være et supplement til private kredittinstitusjoner og bidra til å nå boligpolitiske mål som ellers ikke ville blitt nådd.

4.3.19.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått en forsterket innsats overfor kommunen som boligpolitisk aktør. Flertallet foreslår derfor at kap. 2412 post 1 økes med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.19.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.19.3 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.19.4 Post 71 Tap på lån

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.19.5 Post 72 Rentestøtte

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.20 KAP. 5312 HUSBANKEN

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.20.1 Post 1 Gebyrer m.m.

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.20.2 Post 11 Diverse inntekter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Renter og utbytte

4.3.21 KAP. 5615 HUSBANKEN

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.21.1 Post 80 Renter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke Husbankens låneramme med 3 mrd. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 5615 post 80 økes med 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor budsjettposten tilføres 20 mill. kroner som følge av økte renteinntekter på grunn av Rødts foreslåtte økning i lånerammen til Husbanken med 13 mrd. kroner.

Kapitler under Arbeids- og inkluderingsdepartementet

4.3.22 KAP. 670 INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.22.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke støtten til drift av IMDi. Flertallet foreslår derfor at kap. 670 post 1 økes med 1,704 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at kampen mot negativ sosial kontroll må trappes opp. Disse medlemmer viser til at Høyre har fremmet flere forslag for å øke innsatsen mot negativ sosial kontroll, og viser til forslag og merknader i Innst. 90 S (2023–2024), jf. Dok 8:258 S (2022–2023). Disse medlemmer mener at mangfoldsrådgivere gjør en viktig jobb for å forebygge og hjelpe personer som utsettes for negativ sosial kontroll. Disse medlemmer mener det kan være hensiktsmessig at mangfoldsrådgivere også kommer tidligere inn for å kunne bidra i forebyggingsarbeidet, for eksempel i ungdomsskolen. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett for 2025, der det er foreslått å øke satsingen på post 1 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag og ansette ti flere mangfoldsrådgivere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås null kvoteflyktninger. Disse medlemmer viser til at

Norge i dag tar imot flere flyktninger enn våre naboland. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet vil føre en politikk som legger opp til å redusere antall bosatte flyktninger med om lag 13 000, slik at Norge er på samme nivå som Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at kuttet er i henhold til flyktningkostnader Finansdepartementet har oppgitt i tidligere svar på spørsmål om statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet tidligere har foreslått å redusere ytelsesnivået for flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland samt foreslått innstramminger på en rekke områder som vil føre til at det blir mindre attraktivt å komme til Norge, og mindre bruk av ressurser til integrering. Derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 39,2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor det settes av 6 mill. kroner til flere erfaringskonsulenter og mangfoldsrådgivere i skolen.

Dette medlem viser videre til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett øker posten samlet med 33 mill. kroner, som følge av at Rødt ønsker å ta imot 5 000 kvoteflyktninger.

4.3.22.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.23 KAP. 671 BOSETTING AV FLYKTNINGER OG TILTAK FOR INNVANDRERE

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.23.1 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.23.2 Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke den avsatte posten for integreringstilskudd. Flertallet foreslår derfor at kap. 671 post 60 økes med 43,779 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge i dag har vesentlig større utgifter knyttet til innvandring og integrering per innbygger enn Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at Migrationsverket i Sverige har et hovedscenario hvor de forventer at Sverige tar imot 11 000 ukrainske asylsøkere i 2025. Dette er færre enn det Norge har estimert med. Disse medlemmer vil påpeke at noe av dette kan skyldes at Norge har bedre økonomiske ytelser for flyktninger i forhold til våre naboland Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til behandlingen av Dokument 8:44 S (2023–2024), jf. Innst. 196 S (2023–2024), der Fremskrittspartiet fremmet forslag om at ytelsene til flyktninger i Norge maksimalt skal være nivå med Sverige og Danmark. Disse medlemmer viser til at Norge trolig har verdens høyeste integreringskostnader per person, og mye av disse midlene går til flyktninger i introduksjonsordningen. Regjeringens statsbudsjettforslag for 2025 legger opp til at Norge skal bruke ca. 34,2 mrd. norske kroner på innvandring og integrering, mens Danmark har lagt opp til å bruke 3,2 mrd. danske kroner i sitt statsbudsjettforslag for 2025 på innvandring og integrering. Disse medlemmer er opp-tatt av at introduksjonsordningen skal bidra til at flyktninger kommer seg raskest mulig i arbeid på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Dette er svært viktig når den nordiske velferdsmodellen er avhengig av at innbyggerne bidrar betydelig til fellesutgiftene gjennom skatte-seddelen. Disse medlemmer viser til Dokument 8:8 S (2024–2025), der representanter fra Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å endre på introduksjonsordningen. Disse medlemmer mener introduksjonsprogrammet burde innrettes slik at det er arbeidsporet man raskest mulig skal inn i etter ankomst, og at opplæring i språk og samfunn skal skje utenom arbeidstid. Disse medlemmer mener at man må sørge for at systemet er tilpasset hvor personen opprinnelig kommer fra. Ukrainere kommer fra et samfunn som er ganske likt Norge. Det er derfor sløsing med tid, ressurser og fører til passivisering om ukrainere tvinges gjennom et introduksjonsprogram i stedet for å komme seg rett ut i arbeid etter ankomst. Disse medlemmer viser til at forslaget om ytelser, kombinert med Fremskrittspartiets til alternative budsjettforslag om null kvoteflyktninger i 2025 samt andre forslag som Fremskrittspartiet har fremmet på innvandrings- og integreringsfeltet, vil ha en effekt med lavere ankomst av flyktninger. Disse medlemmer mener at dersom dagens introduksjonsprogram blir mer arbeidsrettet, vil dette føre til at flere raskere kommer ut i arbeid og blir mindre avhengige av ytelser. Dette vil føre til store besparelser, og derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 5 mrd. kroner på denne posten.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 øker posten samlet med 700 mill. kroner, som følge av at Rødt ønsker å ta imot 5 000 kvoteflyktninger.

4.3.23.3 Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke den avsatte posten for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger. Flertallet foreslår derfor at kap. 671 post 61 økes med 4,404 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at med Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås null kvoteflyktninger og å redusere ytelsesnivået for flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland, samt andre forslag som Fremskrittspartiet har fremmet på innvandrings- og integreringsfeltet, vil det bli mindre attraktivt å komme til Norge og dermed mindre utgifter. Derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 270 mill. kroner på denne posten sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett øker posten samlet med 70 mill. kroner, som følge av at Rødt ønsker å ta imot 5 000 kvoteflyktninger, og for å øke den avsatte posten for særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger.

4.3.23.4 Post 62 Kommunale integreringstiltak

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der Rødt bevilger 123 mill. kroner til å øke introduksjonsstønadene med 15 000 kroner fra 1. mai 2025. Dette medlem mener at det er viktig at deltakere i introduksjonsprogrammet kan følge dette på fulltid, og at det i en tid preget av høy inflasjon og priser som stiger på alt fra mat til strøm, er viktig å sikre at mennesker som deltar i introduksjonsprogrammet, har en sikker inntekt. Dette medlem mener det bidrar til en bedre integrering.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold aldri har håndtert så mange saker som i 2023. Disse medlemmer mener at friheten til å bestemme over eget liv og egen kropp er grunnleggende i vårt samfunn. Alle skal kunne leve et fritt og selvstendig liv uten tvang, trusler og vold. Kampen mot negativ sosial kontroll er en av vår tids største frihets- og likestillingskamper. Disse medlemmer viser til at representanter fra Høyre fremmet ni forslag i et representantforslag om negativ sosial kontroll og viser ellers til forslag og merknader i Dokument 8:258 S (2022–2023), jf. Innst. 90 S (2023–2024).

Disse medlemmer viser til at det nasjonale bo- og støttetilbudet til personer over 18 år utsatt for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i dag har et tilbud for 48 personer i fem kommuner. Disse medlemmer viser til at formålet med denne ordningen er å gi personer over 18 år som har behov for det, et trygt sted å bo og støtte til å etablere seg på nytt. Målgruppen er blant annet personer som er tvangsgiftet, og som skal bryte med ektefelle, unge voksne som blir utsatt for vold og/eller kontroll fra foreldre og familie, og som ikke får lov til å flytte for seg selv, eller personer som har vært etterlatt i utlandet eller har fått hjelp til å returnere til Norge. Disse medlemmer viser til at det er behov for flere plasser, og viser til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å øke tilbudet med 10 plasser i 2025 sammenlignet med regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at mange innvandrere står utenfor arbeidslivet eller har svakere tilknytning til arbeidslivet enn majoritetsbefolkningen. Innvandrerkvinner er i mindre grad i jobb enn menn, og særlig flyktningmødre deltar i mindre grad i arbeidslivet. Disse medlemmer mener at det har en egenverdi å være i jobb, og at det gir den enkelte mulighet til å forsørge seg selv og sin familie. Disse medlemmer viser på denne bakgrunn til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å styrke Jobbsjansen med 500 plasser. Hovedmålet med Jobbsjansen er å øke sysselsettingen blant hjemmевærende innvandrerkvinner som står langt fra arbeidsmarkedet, og som har behov for kvalifisering for å komme i jobb eller ordinær utdanning. Disse medlemmer viser til at dette er en ordning som har gode resultater.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 har foreslått å øke post 62 med 94,8 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

4.3.23.5 Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers generelle merknader og har ingen øvrige merknader.

4.3.23.6 Post 71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke tilskuddet til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner. Flertallet foreslår derfor at kap. 671 post 71 økes med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der den generelle støtten til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner økes med 6 mill. kroner. I tillegg til dette viser dette medlem til at Rødt øremerker tilskudd til en rekke organisasjoner som arbeider med ulike deler av integreringsfeltet og rettsikkerhet for innvandrere, herunder MiRA-senteret, Antirasistisk senter, Stiftelsen Fargespill, SEIF og NOAS. Totalt bevilger Rødt 17,5 mill. kroner mer på posten enn regjeringen i sitt budsjettforslag. Dette medlem viser til budsjettforliket mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene, der bevilgningen på posten økes med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem er glad for at denne bevilgningen øker, slik at frivilliges viktige arbeid på integreringsfeltet styrkes i 2025.

4.3.23.7 Post 72 Kvalifiseringsordninger for tolker

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.23.8 Post 73 Tilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.24 KAP. 3671 BOSETTING AV FLYKTNINGER OG TILTAK FOR INNVANDRERE

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.24.1 Post 4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.25 KAP. 672 OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen mener at opplæring i norsk og samfunnskunnskap er grunnleggende for alt integreringsarbeid. Gode kunnskaper på disse områdene er avgjørende for å komme i jobb og for å være aktive deltagere i det norske samfunnet.

4.3.25.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.25.2 Post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.25.3 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.25.4 Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å ta imot 500 kvoteflyktninger inkludert eksisterende forslag i statsbudsjettet, og vil derfor øke den avsatte posten for opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Flertallet foreslår derfor at kap. 672 post 60 økes med 1,986 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at med Fremskrittspartiet sitt alternative statsbudsjett for 2025, hvor det foreslås null kvoteflyktninger og å redusere ytelsesnivået for flyktninger til maksimalt samme nivå som våre naboland, samt andre forslag som Fremskrittspartiet har fremmet på innvandrings- og integreringsfeltet, vil dette føre til at det blir mindre attraktivt å komme til Norge. Disse medlemmer viser til at økningen i bevilgningsbehovet på denne posten i hovedsak skyldes en økning i antall personer i målgruppa for tilskuddet som følge av de

økte ankomstene av fordrevne fra Ukraina i 2022, 2023 og 2024 samt en forventning om at ankomstene vil fortsette i 2025. Disse medlemmer viser til at ved å gjøre introduksjonsprogrammet mer arbeidsrettet vil færre bruke denne ordningen. Disse medlemmer mener at opplæring i språk og samfunn skal skje utenom arbeidstid. Disse medlemmer vil påpeke at ved å sette antall kvoteflyktninger til null vil færre ta i bruk denne ordningen. Derfor foreslår disse medlemmer et kutt på 360 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der Rødt øker antall norsktimer for voksne på asylmottak fra 175 til 225. Dette medlem mener dette er viktig for at den enkelte skal kunne lære seg så mye norsk som mulig før veien går videre til bosetting i en kommune, og videre inn i arbeidsliv, deltakelse i lokalsamfunnet og et godt liv i Norge. Som følge av dette økes posten med 45 mill. kroner i Rødts alternative budsjett.

4.3.25.5 Post 61 Kompetansekartlegging i mottak før bosetting

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.3.26 KAP. 3672 OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) og de respektive partiers merknader.

4.3.26.1 Post 1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Arbeids- og inkluderingsdepartementet og de respektive partiers merknader.

4.4 Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 6

Tabell 2a. Sammenligning med regjeringens forslag på rammeområde 6. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettene standpunkter.

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S (2024–2025) med Tillegg 1					
		A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	
		Utgifter (i tusen kroner)					
490	Utlendingsdirektoratet						
	1 Driftsutgifter	1 418 495	1 428 055 (+9 560)	1 418 495 (0)	1 276 645 (-141 850)	1 491 704 (+73 209)	1 466 465 (+47 970)
	21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 822 108	2 846 808 (+24 700)	2 822 108 (0)	1 643 047 (-1 179 061)	2 811 193 (-10 915)	2 761 275 (-60 833)
	22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	32 741	32 741 (0)	32 741 (0)	32 741 (0)	33 459 (+718)	32 741 (0)
	60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	410 764	410 764 (0)	410 764 (0)	239 149 (-171 615)	431 887 (+21 123)	410 764 (0)
	70 Stønader til beboere i asylmottak	616 288	616 288 (0)	616 288 (0)	358 806 (-257 482)	616 114 (-174)	666 638 (+50 350)
	71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	6 381	16 381 (+10 000)	6 381 (0)	6 381 (0)	16 381 (+10 000)	16 381 (+10 000)
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	10 576	11 806 (+1 230)	10 576 (0)	10 576 (0)	30 256 (+19 680)	30 256 (+19 680)
	75 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet	6 361	8 980 (+2 619)	6 361 (0)	6 361 (0)	49 443 (+43 082)	48 246 (+41 885)
491	Utlendingsnemnda						
	1 Driftsutgifter	287 043	287 043 (0)	287 043 (0)	287 043 (0)	291 043 (+4 000)	293 043 (+6 000)
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv.	7 663	7 663 (0)	7 663 (0)	7 663 (0)	17 663 (+10 000)	17 663 (+10 000)
500	Kommunal- og distriktsdepartementet						
	70 Diverse formål	2 293	2 293 (0)	4 293 (+2 000)	2 293 (0)	2 293 (0)	2 293 (0)

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S (2024–2025) med Tillegg 1					
		A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	
553	Regional- og distriktsutvikling						
	60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	112 940	112 940	0	112 940	112 940	112 940
			(0)	(-112 940)	(0)	(0)	(0)
	65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distrikts- utfordringer	126 266	126 266	86 266	126 266	126 266	126 266
			(0)	(-40 000)	(0)	(0)	(0)
	66 Bygdevekstavtaler	73 963	73 963	0	0	73 963	73 963
			(0)	(-73 963)	(-73 963)	(0)	(0)
	71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer	100 000	100 000	0	0	60 000	100 000
			(0)	(-100 000)	(-100 000)	(-40 000)	(0)
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling						
	73 Merkur	79 573	79 573	79 573	79 573	79 573	94 573
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)
560	Samiske formål						
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	697 514	747 514	697 514	397 514	867 514	747 514
			(+50 000)	(0)	(-300 000)	(+170 000)	(+50 000)
567	Nasjonale minoriteter						
	70 Nasjonale minoriteter	12 001	12 001	12 001	0	19 001	22 001
			(0)	(0)	(-12 001)	(+7 000)	(+10 000)
	72 Jødiske samfunn i Norge	16 369	16 369	17 769	17 769	17 369	16 369
			(0)	(+1 400)	(+1 400)	(+1 000)	(0)
	73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur	18 351	21 351	18 351	18 351	28 351	18 351
			(+3 000)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)
581	Bolig- og bomiljøtiltak						
	60 Effektivisering innen vann og avløp	0	0	20 000	0	0	0
			(0)	(+20 000)	(0)	(0)	(0)
	70 Bostøtte	3 982 415	4 062 415	3 982 415	3 982 415	3 982 415	4 277 415
			(+80 000)	(0)	(0)	(0)	(+295 000)
	72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner	17 000	17 000	0	17 000	17 000	23 200
			(0)	(-17 000)	(0)	(0)	(+6 200)
	76 Utleieboliger	58 137	58 137	208 137	58 137	458 137	158 137
			(0)	(+150 000)	(0)	(+400 000)	(+100 000)
	78 Boligtiltak	37 944	37 944	77 244	37 944	37 944	45 944
			(0)	(+39 300)	(0)	(0)	(+8 000)

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S (2024–2025)					
		med Tillegg 1	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R
	79 Heis og tilstandsvurdering	0	0	0	0	0	10 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	79 Gjenninføre heilstilskuddet for tilpassing av boliger	0	0	0	0	5 600	0
			(0)	(0)	(0)	(+5 600)	(0)
590	Planlegging og byutvikling						
	65 Områdesatsing i byer	145 950	145 950	149 250	145 950	188 950	210 950
			(0)	(+3 300)	(0)	(+43 000)	(+65 000)
	70 Innovasjonsarbeid i byggebransjen	0	0	2 000	0	0	0
			(0)	(+2 000)	(0)	(0)	(0)
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer	20 469	20 469	20 469	20 469	120 469	20 469
			(0)	(0)	(0)	(+100 000)	(0)
	81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata	9 879	9 879	9 879	9 879	9 879	14 879
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+5 000)
670	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet						
	1 Driftsutgifter	392 400	394 104	402 400	353 160	424 683	425 683
			(+1 704)	(+10 000)	(-39 240)	(+32 283)	(+33 283)
671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere						
	60 Integreringstilskudd	22 865 771	22 909 550	22 865 771	17 847 758	23 570 245	23 566 244
			(+43 779)	(0)	(-5 018 013)	(+704 474)	(+700 473)
	61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger	2 166 297	2 170 701	2 166 297	1 896 297	2 609 771	2 236 771
			(+4 404)	(0)	(-270 000)	(+443 474)	(+70 474)
	62 Kommunale integreringstiltak	337 587	337 587	432 387	337 587	412 587	460 587
			(0)	(+94 800)	(0)	(+75 000)	(+123 000)
	71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	230 524	240 524	230 524	230 524	280 524	248 024
			(+10 000)	(0)	(0)	(+50 000)	(+17 500)
672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere						
	60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 023 430	2 025 416	2 023 430	1 663 430	2 075 187	2 068 387
			(+1 986)	(0)	(-360 000)	(+51 757)	(+44 957)
2412	Husbanken						
	1 Driftsutgifter	412 052	417 052	412 052	412 052	412 052	412 052
			(+5 000)	(0)	(0)	(0)	(0)

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S (2024–2025)					
		med Tillegg 1	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R
	Sum utgifter	43 624 369	43 872 351	43 603 266	35 702 544	45 848 680	45 303 308
			(+247 982)	(-21 103)	(-7 921 825)	(+2 224 311)	(+1 678 939)
Inntekter (i tusen kroner)							
3490	Utlendingsdirektoratet						
	3 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	11 384	15 338	11 384	11 384	11 384	11 384
			(+3 954)	(0)	(0)	(0)	(0)
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	10 128	11 358	10 128	10 128	10 128	10 128
			(+1 230)	(0)	(0)	(0)	(0)
5615	Husbanken						
	80 Renter	7 636 000	7 661 000	7 636 000	7 636 000	7 654 000	7 655 500
			(+25 000)	(0)	(0)	(+18 000)	(+19 500)
	Sum inntekter	11 943 793	11 973 977	11 943 793	11 943 793	11 961 793	11 963 293
			(+30 184)	(0)	(0)	(+18 000)	(+19 500)
	Sum netto	31 680 576	31 898 374	31 659 473	23 758 751	33 886 887	33 340 015
			(+217 798)	(-21 103)	(-7 921 825)	(+2 206 311)	(+1 659 439)

5. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop. 1 S (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) for rammeområde 18.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 18

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2024-2025) med Tillegg 1
Utgifter			
<i>Kommunal- og distriktsdepartementet</i>			
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 165 000
	60	Innbyggertilskudd	185 732 264 000
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	833 224 000
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 576 545 000
	64	Skjønnstilskudd	1 000 000 000
	66	Veksttilskudd	137 115 000
	67	Storbytilskudd	660 221 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd	51 785 676 000
	62	Nord-Norge-tilskudd	812 094 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	14 523 930 000
	61	Tilleggskompensasjon	92 211 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	120 742 000
	70	Informasjonstiltak	6 118 000
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter	8 600 000
Sum utgifter rammeområde 18			258 311 905 000
Netto rammeområde 18			258 311 905 000

5.1 Innledning

Komiteen viser til Stortingets vedtak 5. desember 2024, der netto utgiftsramme for rammeområde 18 er fastsatt til 260 141 905 000 kroner.

For nærmere omtale av de enkelte poster vises det til Prop. 1 S (2024–2025) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) Kommunal- og distriktsdepartementet.

5.2 Generelle merknader

5.2.1 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET, SENTERPARTIET OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til partienes generelle merknad under rammeområde 1.

5.2.2 GENERELLE MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

Et annet flertallet, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, mener at en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for at kommunene skal kunne tilby gode velferdstjenester til sine innbyggere. Barnehage, skole, eldreomsorg og helsetjenester er viktig i folks hverdag og noe av det viktigste man kan bruke fellesskapets ressurser på. Dette flertallet vil peke på at kommunesektoren står i en svært krevende økonomisk situasjon i inneværende år. Aktivitetsvekst, inkludert høye utgifter til sosiale tjenester, prisvekst, høye renter og lavere skatteinngang enn forventet, påvirker budsjettene i landets kommuner negativt. Dette flertallet mener derfor det er avgjørende at regjeringen foreslår en markant økning av bevilgningene til kommunesektoren i 2025.

Dette flertallet viser til at etter behandlingen av regjeringens budsjettforslag i Prop. 1 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025), kap. 571, 572 og 1520 og budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti er den samlede økningen i frie inntekter til kommuner og fylkeskommuner for 2025 13 mrd. kroner.

Dette flertallet vil påpeke at ny informasjon har fremkommet etter at tallgrunnlaget i Prop. 1 S (2024–2025) var ferdig utarbeidet, og viste en mer alvorlig økonomisk situasjon i kommunene enn det som var lagt til grunn for neste års statsbudsjett. Dette flertallet mener regjeringen har vist at den tar situasjonen på alvor ved å øke bevilgningene til kommunesektoren med ytterligere 5 mrd. kroner i varig økning, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025).

Dette flertallet mener at et omfordelende inntektssystem er avgjørende for at kommuner skal kunne tilby likeverdige tjenester. Dette flertallet viser til endringene i kommunenes inntektssystem som trer i kraft fra 2025. Dette flertallet mener det er riktig og viktig å endre inntektssystemet i en mer omfordelende retning. Målet er at flere kommuner skal være i stand til å tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Ved å oppdatere kostnadsnøkkelen, gjøre endringer i de regionalpolitiske tilskuddene, ta ut den kommunale andelen utbytteskatt og halvere andelen formuesskatt til utjevning løftes skattesvake kommuner opp på et høyere inntektsnivå, samtidig som skattegrepene gjør at kommunene sikres mer forutsigbare inntekter fra skatt. Dette flertallet viser til at både KS og NHO under komiteens høring 23. mai 2024 av inntektssystemet, jf. Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025, ga uttrykk for at skattegrepene ikke vil ramme den lokale verdiskapingen.

Dette flertallet vil fremheve at regjeringen har gitt kommunesektoren et kraftig økonomisk løft for å møte høyere kostnader og tøffere økonomiske tider. Denne økningen legger grunnlag for en varig styrking av kommuneøkonomien, og er helt nødvendig for at kommunene skal kunne levere gode og likeverdige tjenester til innbyggere i hele Norge. Dette flertallet viser til at regjeringen har varslet at kommunenes kostnader ved innføring av ny offentlig AFP vil bli dekket i revidert nasjonalbudsjett 2025.

Dette flertallet vil likevel bemerke at til tross for varig økte overføringer til sektoren, står Kommune-Norge overfor store omstillingsbehov i tiden fremover. Demografiendringer og aktivitets- og prisvekst vil legge press på kommuneøkonomien i årene som kommer, og det samme vil mangelen på folk og kompetanse. Dette flertallet viser til at sektoren styres etter et rammefinansieringsprinsipp, og at kommunene er nødt til å tilpasse drift og aktivitet etter inntekter – ikke motsatt. Dette flertallet mener derfor at det også er avgjørende at kommunene gjør gode prioriteringer for å

møte fremtidens behov og for å kunne tilby grunnleggende velferdstjenester til sine innbyggere.

5.2.3 GENERELLE MERKNADER FRA HØYRE

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker viktigheten av et levende lokaldemokrati og mener at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er derfor et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet og noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier. Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående hadde en god realvekst i de årene regjeringen Solberg styrte.

Disse medlemmer viser til at kommunal- og distriktsministeren tidligere i 2024 uttalte i et intervju at regjeringen Støre stod for den største satsingen på kommunesektoren på 15 år. Disse medlemmer viser videre til at allerede dagen etter statsbudsjettet ble lagt fram inviterte kommunalministeren KS til krisemøte om kommunenes økonomi, og at det ble lagt fram en tilleggsproposisjon en måned etter at forslaget til statsbudsjett hadde blitt lagt fram, der man økte de frie inntektene til kommunesektoren for 2025 med 5 mrd. kroner. Disse medlemmer mener at det er bra at regjeringen nå forstår at kommunesektoren står i en krevende økonomisk situasjon, og støtter økningen, men vil likevel understreke at krisepakker som dette ikke skaper forutsigbarheten det er behov for i kommuner og fylkeskommuner. Det gjør det vanskeligere for lokalpolitikere å lage egne budsjetter og planlegge trygge og gode tilbud til innbyggerne sine.

Disse medlemmer viser til at den økonomiske situasjonen i kommunesektoren over flere år har vært god. Disse medlemmer viser til at i perioden 2015–2022 har netto driftsresultat for sektoren stort sett ligget godt over anbefalt nivå fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Dette har bidratt til at mange kommuner og fylkeskommuner har kunnet bygge opp disposisjonsfond. Disse medlemmer viser til at driftsresultatet for 2023 imidlertid var under TBUs anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Både 2022 og 2023 var kjenne-tegnet av sterk prisvekst og stigende rente. Samtidig ble skatteinntektene også vesentlig høyere enn anslått. Disse medlemmer viser til at 40 pst. av kommunene hadde et negativt resultat i 2023. Dette fører til at mange kommuner må ta av disposisjonsfondet for å kunne levere gode tjenester samt dekke opp for det negative resultatet. Disse medlemmer viser også til at antallet kommuner i ROBEK nesten har doblet seg i løpet av 2024.

Disse medlemmer vil peke på tydelige demografiske utviklingstrekk som betyr at kommunene også i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Kommunereformen har bidratt til å styrke kommuner, men fortsatt vil det være mange små kommuner som vil være sårbare i møte med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Fra 2020 ble antallet kommuner redusert med 17 pst. fra 428 til 356 kommuner. Dette har gitt større fagmiljøer og mer hensiktsmessige løsninger rundt organisering av kommunens tjenester.

Disse medlemmer påpeker at det er viktig å opprettholde den norske tradisjonen med sterke kommuner med et stort reelt selvstyre. Disse medlemmer mener at prinsippet om lokalt selvstyre er grunnleggende. Disse medlemmer mener at norske kommuner skal fortsette å få økt lokal handlefrihet – fordi det er lokalpolitikkerne, innbyggere, ansatte, frivillige organisasjoner og lokale bedrifter som kjenner sine ønsker og behov best. Disse medlemmer ser derfor frem til resultatene av frikommuneforsøkene.

Disse medlemmer viser til at det gjennom behandlingen av Kommuneproposisjonen 2025 ble vedtatt et nytt inntektssystem for kommunene. En god kommuneøkonomi er viktig for å sikre at innbyggere får gode tjenester. Disse medlemmer mener inntektssystemet skal legge til rette for at kommuner kan gi likeverdige tjenester og utvikle sterke kompetansemiljøer. For å fortsatt kunne levere gode kommunale tjenester må det arbeides med å forbedre og effektivisere tjenestene, og øke inntektsgrunnlaget gjennom en aktiv næringspolitikk. Disse medlemmer mener det fortsatt skal lønne seg for en kommunene å legge til rette for næringsliv og verdiskaping. Disse medlemmer viser til at det er naturlig å gjennomføre jevnlig oppdateringer av kommunenes inntektssystem for å sikre at kommunene er i stand til å løse utfordringene kommunesektoren står foran. Disse medlemmer mener at inntektssystemet som skal gjelde fra 2025 ikke svarer på de utfordringene kommunene står overfor.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn påpeke at helheten i det nye inntektssystemet vitner om at regjeringen hverken har forstått utfordringsbildet for norske kommuner eller tatt hensyn til faglige rapporter. Disse medlemmer viser til at NOU 2023: 9 Generallistkommunesystemet hadde en rekke forslag til tiltak som ville bidra til et bedre tjenestetilbud for innbyggerne, men merker seg at regjeringen ikke har lyttet til denne rapporten. Disse medlemmer mener at det ville vært fornuftig av regjeringen å sende sitt svært omfattende forslag til endringer i inntektssystemet på høring til kommunesektoren før saken kom til Stortinget. Hovedbildet er at det er flere områder som har behov for ytterligere utredninger, og regjeringens forslag svarer ikke godt nok på mange av de utfordringene som kommunene står overfor både i dag og i fremtiden. Disse

medlemmer påpeker videre at det at regjeringen inviterte til krisemøte med KS som omhandlet situasjonen i kommuneøkonomien dagen etter at forslaget til statsbudsjett ble lagt fram, understreker at regjeringen ikke har fulgt med på situasjonen innenfor kommunesektoren godt nok. Disse medlemmer viser til innstillingen til Kommuneproposisjonen 2025, der Høyre foreslo en rekke forslag til videre utredninger som må komme på plass før eventuelle endringer i inntektssystemet gjennomføres, jf. Innst. 440 S (2023–2024).

Disse medlemmer viser til at det fra 1. januar 2020 var elleve fylker i Norge og at ingen fylkeskommune hadde under 240 000 innbyggere, ved 1. januar 2024 var antallet fylkeskommuner 15, og den minste fylkeskommunen (Finnmark) hadde ca. 75 000 innbyggere. Disse medlemmer mener at vedtaket om å dele opp tre av fylkeskommunene til syv nye var svært uheldig. Utredningene for oppdelingene viste at fylkesoppdelingene ville påvirke tjenesteproduksjonen og tilbudet til innbyggerne negativt. Disse medlemmer mener på et prinsipielt grunnlag at fylkeskommunen må legges ned, og at det er tilstrekkelig med to forvaltningsnivåer i Norge: stat og kommune. En viktig faktor for å kunne fordele oppgavene mellom stat og kommune, og dermed legge ned fylkeskommunene, er å fortsette arbeidet for større og mer robuste kommuner med tilgang på god fagkompetanse.

5.2.4 GENERELLE MERKNADER FRA FREMSKRITTPARTIET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. Fremskrittspartiet ønsker sterke kommuner som kan være en positiv bidragsyter for folk sitt liv, enten ved å sørge for gode tjenester eller legge til rette for aktivitet.

Fortsatt styrking av kommuneøkonomien

Disse medlemmer viser til viktigheten av at kommunene er i stand til å levere gode tjenester. Fremskrittspartiet ønsker at mer av kommunen sine inntekter skal komme fra næringsliv og folk lokalt, og mindre som overføringer fra staten. På den måten sikres det at det er kopling mellom lokal verdiskaping og lokale inntekter, men også at fokuset er på å tiltrekke seg næringsliv og folk, fremfor på å øke overføringene. Landet viser tydelige demografiske utviklingstrekk som betyr at kommunene også i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Staten må lage gode digitale virkemidler, slik at effektivisering av offentlig sektor blir mulig. Det er et stort uutnyttet effektiviseringspotensial. Kommunereformen har bidratt til å styrke en god del kommuner, men fortsatt vil landet ha mange små kom-

muner som vil være sårbare i møte med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående har hatt en god realvekst i de siste årene, men disse medlemmer viser videre til at det per 15. oktober 2024 er registrert 23 kommuner i ROBEK. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å arbeide med å stimulere til god skattevekst i kommunene ved å legge til rette for verdiskapning, særlig i distriktene. Disse medlemmer viser til at svært mange kommuner opplever at 2025-budsjettet lokalt er mer krevende og vanskeligere å lage enn på mange år.

Familien trenger det private barnehagetilbudet

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag de siste årene om å kutte i pensjonstilskuddet til de private barnehagene er en målrettet giftpil inn i de private barnehagene. Dette forslaget vil sette en rekke private barnehager i fare for konkurs. Private barnehager er et viktig supplement til de kommunale barnehagene, og foreldre med barn i de private barnehagene er mer fornøyd enn foreldre med barn i de kommunale barnehagene. Disse medlemmer ønsker en fullstendig gjennomgang av finansieringen av de private barnehagene. Derfor vil det være helt feil å trekke ut ett av elementene i denne finansieringen og gjøre endringer i den, før man ser hele systemet i sammenheng. Videre er regjeringspartiens ambisjon om å tvangskommunalisere effektive og godt fungerende private tjenester å gå i helt feil retning. Dette vil ødelegge mangfoldet i ulike tjenester og det vil koste skattebetalerne dyrt om kommunene skal kjøpe opp det som i dag, med fordel, drives privat.

Kutt i unødvendige skatter og avgifter

Disse medlemmer vil vise til at mange husstander sliter økonomisk og at eiendomsskatten er en belastning. Dette er en god grunn for kommunene til å fjerne eiendomsskatten. Disse medlemmer viser til at da Fremskrittspartiet satt i regjering, ble makssatsen for eiendomsskatt redusert fra 7 til 4 promille, altså en reduksjon på over 40 pst. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ved en rekke anledninger har fremmet forslag om å fjerne kommunenes mulighet til å kreve inn eiendomsskatt.

Sikre gode og rimelige kollektivtilbud i distriktene

Disse medlemmer vil sørge for fergeavløsning ved å legge til rette for mer bygging av bruer der det er mulighet for det. Disse medlemmer viser til at det finnes og har vært målrettede ordninger for fylkeskommunene for å vedlikeholde og investere i fylkesveinettet. Disse medlemmer vil styrke disse ordningene, slik at fylkeskommunene kan gjøre flere investeringer og vedlikeholde veinettet i større grad enn i dag.

Norske verdier skapes i distriktene

Disse medlemmer vil styrke det lokale handlingsrommet ved å la kommunene forvalte større deler av skatteinntektene og skatteinnkreving. Distriktene vil ha en større egeninteresse av vekst dersom de får beholde mer av egne midler. Distrikts-Norge er rikt på areal med kystlinje, fjell og skog. Dette er arealer som kommuner, næring og privatpersoner må få forvalte uten overstyring fra staten og Statsforvalteren. Distriktene trenger ikke bistand fra byene om de får råde over egne inntekter og arealer. Bygging i strandsonen og særlig lokale kutt i formuesskatten er avgjørende tiltak for å tiltrekke næringslivet til å etablere seg i usentrale strøk. Disse medlemmer mener formuesskatten skal fjernes i sin helhet, men at kommunene i større grad må få styre over nødvendige skatteuttak uten at det påvirker skatteutjevningen. Disse medlemmer vil fjerne Statsforvalterens innsigelsesmulighet i areal-, plan- og bygningslovgivningen. Disse medlemmer vil styrke eiendomsretten ved å fjerne boplikten og fjerne Statens vegvesens innsigelsesrett i arealsaker. Disse medlemmer vil endre skatteutjevningssystemet, slik at kommunene selv kan velge å kutte i formuesskatten uten at det påvirker resten av landets kommuner. Det er viktig å la kommunene sitte igjen med mer av verdiene de selv skaper. Disse medlemmer ser at det er nødvendig med en kritisk gjennomgang av vernebestemmelser for å forenkle lovverket og legge til rette for vekst uten for mange hindringer. Å sette et tak på byggesaksgebyrer ut ifra de mest effektive kommunene, er en nødvendighet for å stimulere til vekst og utvikling.

5.2.5 GENERELLE MERKNADER FRA SOSIALISTISK VENSTREPARTI

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at dyrtiden, med høye renter og økte kostnader, har ført til en svært presset kommuneøkonomi for stadig flere kommuner. Kommunene har en omfattende og viktig oppgaveportefølje, og står ansvarlig for å forvalte komplekse og kompetansekrevede tjenester. Store deler av den felles velferden og beredskapen skal forvaltes av kommunene og fylkeskommunene. Skal alle sikres lik tilgang på gode velferdstjenester over hele landet, er det svært viktig å sikre tilstrekkelig overføring til kommunene og fylkeskommunene.

Dette medlem viser til at demografiske endringer har påvirket dagens kommuner de siste tiårene, og vil fortsette å påvirke kommunenes fremtidige ressurser og rammebetingelser. Demografiendringene påpekes av Generalistkommuneutvalget i NOU 2023: 9 som den største utfordringen for kommunesektoren, og utenfor-skap forsterker de demografiske utfordringene. I en tid der det blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder, er det vesentlig å prioritere forebyggende arbeid og å bygge

ned forskjeller, og slik forhindre at folk faller utenfor arbeidsliv eller utdanning.

Dette medlem viser til at Norge er et land med relativt små forskjeller, en sterk velferdsstat, høy arbeidsdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet et alternativt budsjettforslag for 2025 som vil verne om dette, ved å foreslå kraftfulle tiltak for å redusere forskjellene og med viktige løft for velferden og fellesskapet. Dette medlem mener at offentlige anskaffelser er et avgjørende virkemiddel for å drive fram nye innovasjoner fra norsk næringsliv og bedre tjenester for innbyggerne. Det er viktig at offentlige etater og virksomheter bruker anskaffelser som et strategisk virkemiddel for å oppnå en bærekraftig miljøutvikling og stimulering av lokalt og regionalt næringsliv. Det offentlige er en meget stor innkjøper av varer og innenfor bygg og anlegg. Det er derfor nødvendig at det i alle relevante tildelingsbrev, rundskriv, lovverk, anbud og bevilgninger gis klare føringer om å gjøre innkjøpene grønnere.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett for 2025 for nærmere oversikt over partiets primære prioriteringer for rammeområde 18.

5.2.6 GENERELLE MERKNADER FRA RØDT

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Kommune-Norge i høst har slått alarm. De siste årenes kraftige prisvekst på toppen av mange år med underfinansiering gjør at mange kommuner og fylkeskommuner ikke er i stand til å opprettholde velferdstilbudet til innbyggerne sine. Dette medlem viser til at konsekvensen av dårlig kommuneøkonomi er kutt og sentralisering. Over hele landet er det foreslått å legge ned skoler og å kutte i det øvrige tilbudet for å få budsjettene for 2025 til å gå opp. Flere steder er det også foreslått å kutte i støtten til innbyggere som er aller svakest stilt. Dette medlem viser til den ekstra bevilgningen til kommunesektoren, som regjeringen legger fram med nysalderingen av 2024-budsjettet, men påpeker i likhet med KS at dette ikke er nok til å dekke de reelle behovene. Dette medlem viser til at fortellingen om at Norge er et land med små forskjeller, har slått kraftige sprekker. De siste årenes priskrise, med høy inflasjon, høye energipriser og høye renter, har synliggjort hvor store forskjeller det faktisk er mellom dem som har mest, og alle dem som har problemer med å betale regningene sine.

Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjettforslag for 2025. Der viser Rødt hvordan det er mulig å gi folk flest mer penger og kutte i regningsbunken deres, samtidig som velferdstilbudet i kommunene får et etterlengtet løft. En styrket kommuneøkonomi er en av Rødts største satsinger i budsjettet. Dette medlem

mener at staten ikke skal tjene seg rike når kommuner låner penger. Rødt foreslår å redusere rentekostnader kommunene har på lån i Kommunalbanken.

Dette medlem viser til at sentralisering ofte er en konsekvens av trang økonomi. Det går spesielt ut over innbyggere på små steder og i distriktene. Det er hverdagsvelferden til folk som kuttes. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, som styrker kommunene med om lag 15 mrd. kroner, hvorav om lag 5 mrd. kroner er frie inntekter. Dette medlem har tillit til lokaldemokratiet og til at kommunene selv vet hva innbyggerne deres trenger, om det er flere ansatte i barnehagene eller flere sykehjemsplasser. Dette medlem viser samtidig til at det i situasjonen vi står i, er viktig med målrettede tiltak som sørger for at de som trenger det mest, får det bedre. Rødt foreslår å øremerke penger til både økt bostøtte og økt sosialhjelp.

Dette medlem viser til at fylkeskommunene spiller en nøkkelrolle i å skape gode lokalsamfunn landet rundt gjennom sitt ansvar for videregående skoler, kollektivtransport, tannhelse og kultur, men at det trengs nok penger for å gjøre det. Rødts alternative forslag til statsbudsjett for 2025 legger derfor opp til å øke de frie overføringene til fylkeskommunene med 1 mrd. kroner neste år. Dette medlem viser til det enorme vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier og broer. Rødt vil sette av over 1 mrd. ekstra til vanlige veier i 2025. Dette medlem viser til at den fylkeskommunale kollektivtransporten er i en krise nå. Selv om reisingen er tilbake på nivået fra før koronapandemien, har utgiftene skutt i været. Rødt foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2025 en styrkning av kollektivtransporten på 800 mill. kroner, for å styrke tilbudet og forhindre rutekutt. Dette medlem viser videre til skjevheten i at mens ferjer er blitt gratis, så er båtruter ikke blitt gratis. Rødt foreslår å innføre gratis båtruter til øysamfunn uten fastlandsforbindelse, tilsvarende ordningen med gratis ferje. Dette medlem mener at kommunene og fylkeskommunene nå må settes i stand til å tilby gode tjenester til folk i hele landet, uansett hvilket postnummer man har. Skal folk ha bolyst, distriktene utvikles og hele landet tas i bruk, må de økonomiske rammene for Kommune-Norge styrkes.

5.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18

Kapitler under Kommunal- og distriktsdepartementet

5.3.1 KAP. 571 RAMMETILSKUDD TIL KOMMUNER

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet,

hvor det vises til Prop. 102 S (2023–2024) Kommune-
proposisjonen 2025, der regjeringen la fram forslag om
et nytt inntektssystem for kommunene, jf. Innst. 440 S
(2023–2024).

Komiteen viser videre til Prop. 1 S Tillegg 1
(2024–2025) For budsjettåret 2025 – Endring av Prop. 1
S (2024–2025) Statsbudsjettet 2025 under Kommunal-
og distriktsdepartementet og Digitaliserings- og forvalt-
ningsdepartementet (auka løyvingar til kommunar, fyl-
keskommunar og statsforvaltarar). I proposisjonen fo-
reslår regjeringen økte bevilgninger til kommuner, fyl-
keskommuner og statsforvaltere, med bakgrunn i den
aktuelle situasjonen i kommuneøkonomien, jf. nærme-
re omtale i proposisjonens pkt. 2 og 3. Komiteen viser
til at bevilgningen på post 60 Innbyggertilskudd foreslås
økt med 4 498,1 mill. kroner til 185 732,3 mill. kroner
sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens flertall, medlemmene fra Ar-
beiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspar-
tiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt,
viser til at forslaget blant annet er basert på NOU
2022: 10 Inntektssystemet for kommunene, som ble le-
vert i august 2022, og innspill fra høringen av NOU-en.

Flertallet viser til at Stortinget sluttet seg til fo-
rslaget fra regjeringen, og det nye inntektssystemet trer i
kraft fra og med 2025. Et av hovedmåla med endringene
i inntektssystemet er å sikre en jevnere fordeling av skat-
teinntektene mellom kommunene, både gjennom end-
ringer i skattegrunnlaga til kommunene og ved å øke
utjevningsgraden i inntektsutjevningen. Det er også
gjennomført ei faglig oppdatering av kostnadsnøkklene i
utgiftsutjevningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og
Fremskrittspartiet mener at en god og forutsigbar
kommuneøkonomi er avgjørende for at kommunene
skal kunne levere de tjenestene som innbyggerne for-
venter og har krav på i hverdagen. Disse medlem-
mer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående
hadde en god realvekst i årene regjeringen Solberg styr-
te. Disse medlemmer viser videre til at disposi-
sjonsfondene for alle kommuner samlet har vokst fra
22,8 mrd. kroner i 2013 til 79,7 mrd. kroner i 2023. Dis-
se medlemmer viser til at som følge av gode driftsre-
sultater hadde antall kommuner i ROBEK gått kraftig
ned i årene 2013–2023. Disse medlemmer vil påpe-
ke at den gode utviklingen har snudd og at antallet
kommuner i ROBEK nesten har doblet seg, fra tolv kom-
muner i desember 2023 til 23 kommuner i oktober
2024.

Disse medlemmer påpeker at det lokale selv-
styret er et grunnleggende prinsipp. En god kommune-
økonomi er viktig for å sikre at innbyggere får gode tje-
nester. Disse medlemmer mener inntektssystemet

skal legge til rette for at kommuner kan gi likeverdige
tjenester og utvikle sterke kompetansemiljøer. For å
fortsatt kunne levere gode kommunale tjenester må det
arbeides med å forbedre og effektivisere tjenestene og
øke inntektsgrunnlaget gjennom en aktiv næringspoli-
tikk. Disse medlemmer mener det fortsatt skal løn-
ne seg for kommunene å legge til rette for næringsliv og
verdiskaping.

Disse medlemmer viser til at det er naturlig å
gjennomføre jevnlige oppdateringer av kommunenes
inntektssystem for å sikre at kommunene er i stand til å
løse utfordringene kommunesektoren står foran. Dis-
se medlemmer mener at det er viktig at kommune-
ne blir hørt i disse prosessene. Disse medlemmer
viser videre til at regjeringen Solberg oppdaterte inn-
tektssystemet i 2017 og sendte sitt forslag til nytt inn-
tektssystem ut på høring. Det kom inn svar fra om lag
330 kommuner. Disse medlemmer mener at det er
viktig at kommunene blir hørt i forslag som påvirker
dem, og merker seg at regjeringen Solberg justerte fo-
rslaget i etterkant av høringen, før det ble lagt fram. Dis-
se medlemmer merker seg videre at regjeringen Stø-
re ikke sendte sitt forslag til endringer i inntektssys-
temet ut på høring.

Disse medlemmer viser til at det i årene frem-
over vil bli sterkere press på velferdstjenestene i kom-
munene. En aldrende befolkning og færre unge i yrkes-
aktiv alder vil gi kommunene særlige utfordringer. Dis-
se medlemmer viser til at det er til dels store utford-
ringer med utenforskap, både i store byer og mindre
kommuner. Levekårsutfordringer fører til at kommune-
ne stadig må bruke mer ressurser på å gi gode og riktige
tjenester. Disse utfordringene legger press på de samle-
de ressursene i kommunene. Dersom kommunene ikke
lykkes i dette arbeidet, vil problemene vokse seg større i
årene som kommer.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støres
endringer i inntektssystemet inneholdt flere reverserin-
ger og reduksjoner. Eksempler på dette var kutt i storby-
tilskudd, kutt i veksttilskudd, fjerning av regionsentertil-
skudd og fjerning av gradert basistilskudd. Regjeringen
Støre ser ut til å belønne kommuner som fortsetter drif-
ten som før, ikke de kommunene som omstiller seg eller
tar nye grep for å gjøre seg mer attraktive. Dette er i sum
med på å skape en uforutsigbarhet for kommunene.
Disse medlemmer vil på denne bakgrunn påpeke
at helheten i regjeringen Støres forslag til endringer vit-
ner om at regjeringen hverken har forstått utfordrings-
bildet for norske kommuner fremover eller tatt hensyn
til faglige rapporter. Disse medlemmer viser til at
NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet hadde en
rekke forslag til tiltak som ville bidra til et bedre tje-
netilbud for innbyggerne, men merker seg at regjeringen
ikke har lyttet til denne rapporten.

Disse medlemmer mener at overgangsordningen for endringene i det nye inntektssystemet er for kort. Eierinntekter tas ut av skattegrunnlaget til kommunene med virkning fra 1. januar 2025 uten en overgangsordning. Disse medlemmer viser videre til at den kommunale delen av formuesskatten halveres med en overgangsordning på kun to år. Disse medlemmer viser til at summen av disse endringene, kombinert med kort overgangsordning og dårlig tid til omstilling, vil skape en utfordrende situasjon i mange kommuner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sammen med kommunal sektor utrede hvordan en overgangsordning på fem år for inntektsutjevning, også for eierinntekter, ved nytt inntektssystem skal innføres.»

Disse medlemmer mener at inntektsutjevning er viktig for å sette kommunene i stand til å kunne gi likeverdige tjenester. Disse medlemmer viser til at kommuner som i dag har store inntekter fra for eksempel kraft, likevel kan bli kategorisert som en såkalt skattesvak kommune og dermed bli kompensert gjennom inntektsutjevningen. Disse medlemmer viser til følgende i Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025:

«Departementet foreslår eit inntektsomgrep der netto konsesjonskraftinntekter, eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft inngår saman med personskatt og naturressursskatt. Departementet foreslår vidare at kommunar må ha inntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger med det utvida inntektsomgrepet, for å kunne få distriktstilskott Sør-Noreg.»

Disse medlemmer mener at det er fornuftig å utrede en lignende innretning for å bli kompensert gjennom inntektsutjevningen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en endring av inntektssystemet der kommuner som ligger over 140 pst. av landsgjennomsnittet i inntekter per innbygger, innberegnet de samme inntektene som regjeringen har lagt til grunn for det utvidede inntektsbegrepet for distriktstilskudd Sør-Norge, ikke skal kompenseres gjennom inntektsutjevningen.»

Disse medlemmer viser til at veksttilskuddet reduseres i 2025 sammenlignet med 2024, fra 67 331 kroner per innbygger, som er dagens nivå, til 22 444 kroner per innbygger. Det vil bety at veksttilskuddet reduseres til omtrent en tredjedel. Disse medlemmer viser til at veksttilskuddet er et tilskudd som bevilges til kommuner som de siste tre årene har hatt en gjennom-

snittlig, årlig befolkningsvekst på minst 1,4 pst. og skatteinntekter på under 140 pst. av landsgjennomsnittet de siste tre årene målt per innbygger. Disse medlemmer viser til at kommuner som opplever en særlig høy befolkningsvekst på kort og mellomlang sikt, kan ha problemer med å tilpasse tjenestetilbudet etter den raskt voksende befolkningen og det kan være vanskelig å finansiere nødvendige investeringer uten at det går ut over det øvrige tjenestetilbudet. Disse medlemmer merker seg at regjeringen istedenfor å komme med tiltak for å løse problemene til disse kommunene, velger å kutte i tilskuddet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med utgiftsutjevningen utrede en eller flere faktorer som bedre ivaretar vekstkommuners spesielle situasjon.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Oslo fram til 2009 fikk et eget hovedstadstilskudd begrundet med Oslos spesielle oppgaver og utfordringer som hovedstad. Disse medlemmer viser videre til at hovedstadens særegne utfordringer knyttet til eksempelvis utenforskap og levekårutsatte områder har økt de siste årene. Disse medlemmer mener derfor at det kan være gode grunner til å utrede en innføring av et hovedstadstilskudd, men det må vurderes i sammenheng med inntektssystemet som helhet. Disse medlemmer viser også til at en rekke andre kommuner opplever økte utfordringer knyttet til utenforskap og levekårsutfordringer. Det kan være sammensatte grunner til dette, men noen fellesnevner kan være sekundærflytting og sosiale forskjeller. Disse medlemmer mener at det er viktig å se på ordninger som gjør det mulig for kommunene å løse levekårsutfordringene bedre.

Komiteens medlem fra Rødt er bekymret for levekårsutfordringene og opphoping av fattigdom i flere av landets kommuner. Dette medlem viser til at Rødt er tilhengere av at det ble gjort endringer i inntektssystemet for kommunene for å dele inntektene mer rettferdig mellom skattesterke og skattesvake kommuner. Dette medlem er likevel av den oppfatning at det nyere inntektssystemet heller ikke fanger godt nok opp levekårsutfordringene i enkelte kommuner. Dette medlem viser til at Rødt, Høyre og Fremskrittspartiet under behandlingen av Kommuneproposisjonen 2025, Innst. 440 S (2023–2024), fremmet følgende forslag som dessverre ikke fikk flertall:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres. Regjeringen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025'.

'Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene bedre. Regjeringen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.'

Dette medlem viser til at Oslo på ulike områder har ekstrautgifter som ikke kompenseres, blant annet som følge av hovedstadsfunksjonen, og viser videre til at Oslo flere ganger har påpekt dette overfor Stortinget. Dette medlem viser til Stortingets behandling av Kommuneproposisjonen 2025 og nytt inntektssystem for kommunene (Prop. 102 S (2023–2024)), hvor dette ikke ble endret.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et mulig hovedstadstilskudd for å kompensere for ekstrakostnader Oslo har som følge av Oslos særskilte ansvar og oppgaver, som andre fylker og kommuner ikke har.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en modell for hovedstadstilskudd, herunder hvordan det kan innføres og innrettes.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres.»

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene på en bedre måte.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til partienes generelle merknader under rammeområde 18.

Flertallet viser til at regjeringen fikk nye opplysninger etter at tallgrunnlaget for budsjettproposisjonen var lagt, som tilsa at den økonomiske situasjonen i kommunene var mer alvorlig enn det som var lagt til grunn i budsjettet. Informasjon om skatteinnngang for august og september viste en betydelig større skattesvikt. KS' undersøkelse av 2. tertial-rapportene fra kommunene viste at utgiftene ser ut til å bli vesentlig større enn kommunene har budsjettet for. Dette var nye opplysninger som regjeringen responderte raskt på, og den fikk på plass en ytterligere økning av kommuneramma med 5 mrd. kroner både i 2024 og 2025.

Regjeringens forslag til nytt inntektssystem bygger på utredningen fra Inntektssystemutvalget, NOU 2022: 10 Inntektssystemet for kommunene, og de om lag 300 høringsinnspillene til denne NOU-en.

Målet med inntektssystemet er å utjevne økonomiske forskjeller mellom kommunene, slik at alle skal settes i stand til å tilby likeverdige tjenester til sine innbyggere. Endringene i inntektssystemet gir en nødvendig faglig oppdatering av utgiftsutjevningen, og sikrer en jevnere fordeling av skatteinntektene mellom kommunene. I tillegg ble 1,5 mrd. kroner av veksten i de frie inntektene gitt med en særskilt fordeling, som gir mest til de kommunene med de laveste skatteinntektene. Dette gir et bedre og mer rettferdig inntektssystem for kommunene.

Endringer i inntektssystemet gir fordelingsvirkninger, og det er derfor flere overgangsordninger for å fase inn disse endringene gradvis. Overgangsordningen i inntektssystemet, inntektsgarantiordningen, sørger for at større endringer i rammetilskuddet fases inn over tid, og endringene knyttet til formuesskatt og økt utjevningsgrad innenfor inntektsutjevningen fases inn over to år. I tillegg er det innført en egen tapskompensasjon til kommuner med skatteinntekter under 105 pst. av landsgjennomsnittet som taper på de samlede endringene i inntektssystemet, og en særskilt kompensasjon det første året til de kommunene som taper aller mest på de samlede endringene.

Komiteens medlem fra Rødt viser til, som ytterligere redegjort for i partiets generelle merknader, at kommunene over tid er blitt underfinansiert. I Rødts alternative statsbudsjett for 2025 er det derfor foreslått å øke kommunenes frie inntekter med 4 mrd. kroner, og kommunesektoren er foreslått styrket med nær 15 mrd. kroner totalt. Dette medlem viser videre til at Stortinget har vedtatt et nytt inntektssystem for kommunene, men vil understreke at det ikke hjelper å bare omfordele bedre, hvis man ikke samtidig vesentlig styrker finansieringen totalt sett. Dette medlem viser til at i fjor gikk 157 kommuner i null eller i minus. Dette medlem frykter at det tallet blir enda høyere i 2024. Dette medlem viser til at 23 kommuner nå er oppført i ROBEK, mot 12 ved utgangen av 2023. Dette medlem viser til brevet KS har sendt til alle partiene på Stortinget tidligere i høst. Der stod det:

«Det er urovekkende å se kontrasten mellom virkelighetsforståelsen i stortingssalen og landets kommune- og fylkestingssaler. I Stortinget skryter flertallet av et historisk godt kommuneopplegg. Ute hos lokalpolitikere er det svært krevende.»

Dette medlem er helt enig med KS. Selv etter den helt nødvendige ekstrabevilgningen til kommunesektoren i nysalderingen og den varige økningen på 5 mrd. kroner, så vil fortsatt mange kommuner slite øko-

nomisk. Dette medlem viser til at konsekvensen av dårlig kommuneøkonomi er kutt og sentralisering. Over hele landet er det foreslått å legge ned skoler og å kutte i det øvrige tilbudet for å få budsjettene for 2025 til å gå opp. Flere steder er det også foreslått å kutte i støtten til innbyggere som er aller svakest stilt. Kutt, sentralisering og nedskjæringer i kommunene gjør distriktskommunene mindre attraktive å bo i. Dette på tross av målsettingen, som Rødt deler, i regjeringens distriktsmelding om at folketallet skal øke i distriktskommunene. Det kommunale selvstyret settes under kraftig press av trang kommuneøkonomi, som begrenser handlingsrommet til kommunen såpass mye at man kan stille spørsmålstegn ved om man i det hele tatt har noe særlig lokalt selvstyre annet enn å råde over kutt og nedskjæringer. Dette medlem viser til at Rødt vil sette kommunene i stand til å tilby gode tjenester til folk i hele landet, uansett hvilket postnummer man har. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, som styrker kommunene med om lag 15,2 mrd. kroner totalt, hvorav om lag 5 mrd. kroner er frie inntekter til kommunesektoren. Dette medlem har tillit til lokaldemokratiet og til at kommunene selv vet hva innbyggerne deres trenger, om det er flere ansatte i barnehagene, flere sykehjemsplasser eller andre satsinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at mange kommuner signaliserer at de sliter med de økonomiske konsekvensene som følge av implementeringen av barnevernsreformen. Disse medlemmer deler bekymringene for de økonomiske utfordringene dette gir, særlig for de mindre folkerike kommunene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sørge for at barnevernsreformen ikke skal svekke kommunenes økonomi og tilbud av tjenester.»

Komiteens medlem fra Rødt vil uttrykke bekymring for det NRK Vestland 28. oktober 2024 beskriver som «en tikkende bombe i kommunebudsjettene», hvor det store premieavviket i landets kommuner blir adressert. Det samme blir også adressert i Kommunal Økonomi nr. 9, utgaven i november 2024. Ifølge Kommunal- og distriktsdepartementets egne tall i Kommuneproposisjonen 2025 hadde kommunesektoren samlet pr. 31. desember 2023 inntektsført 66 mrd. kroner i akkumulert premieavvik, og økningen har vært ekstremt stor de siste årene. Disse milliardene skal dekke beløp som kommunene allerede har betalt i pensjonsutgifter i årene 2017–2023, men det er altså ikke innregnet av Kommunal- og distriktsdepartementet i beregningen av de årlige overføringene fra staten til

kommunesektoren. Dette medlem er bekymret for kommunesektorens likviditet i forbindelse med denne praksisen. Dette medlem viser til Dokument nr. 15:357 (2024–2025), hvor denne problemstillingen er løftet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i Kommuneproposisjonen 2026 med en vurdering av om dagens modell med premieavvik er bærekraftig i lys av det voksende akkumulerte premieavviket i kommunesektoren, samt legge fram mulige forslag til forbedringer av systemet.»

5.3.1.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.1.2 Post 60 Innbyggertilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi midler til å øke bemanningen i SFO fra 1. august. Flertallet foreslår derfor at kap. 571 post 60 økes med 550 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til økning på 550 mill. kroner til styrking av bemanning i skolefritidsordning (SFO). Flertallet viser til at det er viktig at SFO-tilbudet har god kvalitet og tilstrekkelig bemanning. Flertallet viser videre til at barn som har rett til ekstra oppfølging i løpet av skoledagen, ikke får med seg disse rettighetene over i SFO. Flertallet viser til at midler til økt bemanning også bør benyttes til dette.

Flertallet viser til at SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi omsorg og tilsyn. Videre er SFO viktig for arbeidet med inkludering av barn i sitt lokalmiljø. Det er en styrke om man legger til rette for samarbeid med lokalt idretts- og kulturliv. Det er variasjon mellom kommunene knyttet til blant annet generell finansiering av tilbudet, bemanning og tilgjengelige lokaler. Rammeplanen for SFO gir rom for lokale variasjoner, satsinger og planer. Flertallet viser videre til økningen på kap. 226 post 21 på 20 mill. kroner til en søkbar pott for å øke kvaliteten i SFO, blant annet gjennom samarbeid med kulturskolen og idrettslag.

Flertallet viser videre til at 1.–3.-klassinger per i dag har tilgang på tolv timers gratis SFO i uken, og at man i budsjettforliket for 2025 ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste retten til SFO for 1.–3. klasse innen juni 2025.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bemanning i barnehagene fra 1. januar. Flertallet foreslår derfor at kap. 571 post 60 økes med 550 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke minstepensjonen for enslige med 6 000 kroner fra 1. mai 2025, og foreslår derfor kompensasjon for redusert skatteinntekt. Flertallet foreslår derfor at kap. 571 post 60 økes med 170 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det totalt på posten foreslås en økning på 1 270 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at frie inntekter i hovedsak bør fordeles etter objektive kriterier og ikke kriterier som legger føringer på kommunens prioriteringer lokalt. Disse medlemmer viser derfor til Høyres alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å la kommunene bruke midlene som har vært bundet til antall skoler fritt, for å heve kvaliteten i skolen. Disse medlemmer mener det er viktigere at kommunene bruker sine midler på å utvikle kvaliteten i skolen istedenfor å bruke penger på å opprettholde flest mulig skoler.

Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår å prisjustere barnetrygden for eldre barn og gi flere barn rett til gratis kjernetid i barnehagen. Disse medlemmer viser at Høyre foreslår å beholde maksprisen på barnehager på 2023-nivå, og samtidig beholde gratis barnehage i tiltakssonen. Disse medlemmer viser til at Høyre i tillegg foreslår å fase inn rett til barnehageplass for barn født i desember. Disse medlemmer mener at disse tiltakene vil ha flere positive konsekvenser gjennom at færre trenger å ta ulønnet permisjon for å være hjemme med barn, og at flere foreldre kan komme raskere tilbake i arbeid. Disse medlemmer mener også at det å få flere barn med innvandrerbakgrunn i barnehagen vil bidra positivt til både integrering og å få flere kvinner med innvandrerbakgrunn i arbeid.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg gjennomførte flere tiltak for å styrke realfagene i skolen. For 2022 ble denne satsingen foreslått forsterket gjennom en ekstra time naturfag på ungdomsskolen, men regjeringen Støre kuttet dette forslaget. Disse medlemmer mener det er behov for en ny satsing på ungdomsskolen for å gi elevene er mer tilpasset og praktisk opplæring. Fagfornyelsen legger godt til rette for det. Den nye læreplanen i naturfag legger vekt på at fa-

get skal bli mer praktisk og utforskende. Målet med en ekstra naturfagtime er å gi mer tid til opplæringen i naturfag, og å heve elevenes resultater i faget. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett for 2025, hvor det foreslås å styrke satsingen på naturfag med en ekstra uketime, og dermed øke innbyggertilskuddet til kommunene med 130 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig at læreren har tid og rom til å være lærer. Altfor mange lærere opplever at de bruker mye tid på andre oppgaver enn fag, undervisning og elevoppfølging. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke posten med 300 mill. kroner for å styrke laget rundt elevene og lærerne med flere yrkesgrupper i skolen. Det gir elevene flere trygge voksne å spille på, og frigjør tid for lærerne til å drive god undervisning.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett 2025, der bevilgningen på post 60 reduseres med 1 863,778 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at denne reduksjonen må sees i sammenheng med Høyres alternative budsjett kapittel 845 post 70, som foreslås økt med over 2,64 mrd. kroner, da Høyre foreslår å øke barnetrygden med 1 000 kroner per barn under seks år fra 1. juli og prisjustere for barn over seks år, samt prisjustering for utvidet barnetrygd. En familie med moderat inntekt og to barn i barnehagen vil, med Høyres forslag til statsbudsjett for 2025, få 23 400 kroner mer å rutte med gjennom gratis kjernetid, økt barnetrygd og lavere skatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet foreslår å øremerke midler til skole/utdanningsformål, etablering av 2 000 nye sykehjemsplasser, styrke eldreomsorgen i kommunene, trygge skoleveiene, flom- og skredforebygging og nitrogenrensing av Oslofjorden. Disse medlemmer mener det er viktig med et mangfold av aktører som leverer offentlig finansierte tjenester til innbyggerne. Dette er gode tilbud som gir innbyggerne mer valgfrihet, blant annet i eldreomsorgen. Derfor viser disse medlemmer til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 styrker driften av eldreomsorgen med 2 mrd. kroner, og starter byggingen av 2 000 nye sykehjemsplasser. Disse medlemmer viser videre til at private sikrer full barnehagedekning og gir foreldre mer frihet til å velge. Disse medlemmer viser til at i mange lokalsamfunn er folk urolige for at skoler legges ned, og at kvaliteten på undervisningen ikke er god nok. Disse medlemmer viser derfor til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 setter av 1 mrd. kroner til styrking av skolesektoren. Disse medlemmer mener det også er viktig at barn har en trygg skolevei.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å sette av 100 mill. kroner til trygge skoleveier, der kommunene kan søke om støtte til prosjekter. Disse medlemmer påpeker at Fremskrittspartiet vil jobbe for god infrastruktur i hele landet. Gode riksveier og fylkesveier bidrar til trygge veier og kortere reiseavstander. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å øremerke 500 mill. kroner ekstra til fylkesveier og vil bruke 500 mill. kroner på viktige skred- og sikringstiltak. Disse medlemmer viser til at selv mindre utbedringer på eksisterende veier og forsterket oppmerking gir økt trygghet. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 100 mill. kroner til forsterket midtoppmerking. Disse medlemmer mener at behovet for nitrogenrensing av Oslofjorden ikke alene kan belastes dagens og fremtidens innbyggere i regionen. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å bevilge 100 mill. kroner til dette arbeidet, da regjeringens forslag er helt utilstrekkelig til sikring av fremdrift. Disse medlemmer viser til at samarbeid og samhandling mellom Den norske kirke og kommunene i Norge har lange historiske røtter. Kommunene har etter trossamfunnsloven ansvar for tilskudd til drift, vedlikehold og utvikling av over 1 600 kirker, herunder om lag 950 fredede og vernede kirkebygg. Disse medlemmer viser til at kirkebyggene sliter med store vedlikeholdsetterslep. Disse medlemmer vil derfor understreke viktigheten av at veksten i kommunenes frie midler kommer lokalkirkerne til gode.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, hvor det settes av 4 mrd. kroner i frie inntekter til kommunene. Dette medlem viser videre til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett har øremerket midler til flere gode satsinger for å styrke hverdagsvelferden til folk i alle landets kommuner.

Dette medlem viser til at barnehagesektoren står midt i en bemanningskrise. Hverdagen for tusenvis av barnehageansatte er høyt arbeidspress, høyt sykefravær, ikke lovpålagt bemanning gjennom hele dagen og høy vikarbruk. Dette medlem vil understreke alvorret i at en undersøkelse fra Utdanningsforbundet dokumenterer at én av tre barnehagelærere vurderer å slutte. De ansatte beskriver en hverdag hvor de opplever å ikke strekke til, og det er et høyt sykefravær i sektoren. Flere medier, blant annet i en reportasjeserie hos TV2, har i høst dokumentert situasjonen i norske barnehager. Dette medlem viser til at god kvalitet i barnehagen er avhengig av barnehagefaglig kompetanse og god bemanning. I Rødts alternative statsbudsjettforslag for 2025 er det derfor foreslått å bevilge 705 mill. kroner til

å fase inn «toppet grunnbemanning», der alle barnehager med mer enn 50 barn får en ekstra pedagog eller fagarbeider. I tillegg foreslår Rødt å ansette ytterligere 800 barnehagelærere for å starte opptrapping av pedagogisk nærvær hele dagen. Dette medlem viser til at erfaringene med «toppet bemanning» hittil har vist at sykefraværet går ned og stabiliteten for barna øker. Dette medlem viser også til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett har satt av 190 mill. kroner til flere barnehageplasser som følge av økt etterspørsel på grunn av omgjøring av kontantstøtte til ventestøtte.

Dette medlem viser til at dagens modell for pensjonstilskudd til private barnehager fører til både underdekning og overdekning av reelle utgifter. Barnehager med ansatte med lang ansiennitet og høye utgifter får ikke dekket sine behov, samtidig som nyere barnehager med en yngre ansattgruppe har høyere kompensasjon enn de trenger. Dette medlem viser til at Storberget-utvalget i 2021 foreslo å innføre krone-for-krone-dekning av pensjon til barnehageansatte. Av Finansdepartementets svar på spørsmål om statsbudsjettet fremgår det at dette ville gitt en besparelse på 600 mill. kroner (2022-tall). Rødt foreslår derfor dette i sitt forslag til statsbudsjett for 2025.

Dette medlem viser til at næringsrik og nok mat er en forutsetning for at barn skal kunne lære og utvikle seg. I dag lever over 100 000 barn i Norge i lavinntektsfamilier, og mange familier har faktisk ikke nok mat. Levekostnadene i hele landet er økt drastisk i senere år, til bolig, strøm, drivstoff – og mat. Dette medlem viser til at mange av byene hadde et borgerlig maktskifte i fjor høst, og gratis skolemåltid avvikles nå der det har vært under innfasing eller utprøving, til fordel for «frie midler» til skolene. Dette setter i realiteten den enkelte rektor i en situasjon der de må velge mellom mat og bedre bemanning, noe dette medlem finner beklagelig. Videre viser dette medlem til Hurdalsplattformen, der gratis skolemat er et uttalt mål. Rødt har støttet dette, og foreslår i sitt forslag til statsbudsjett å bevilge 1 260 mill. kroner til gratis skolemåltid for alle barn på 1. til 10. trinn fra høsten 2025.

Dette medlem viser til at bemanningssituasjonen i grunnskolen gjør det krevende å følge opp elevene faglig og psykososialt. Lærernormen regulerer hvor mange elever det kan være per lærer, men andre yrkesgrupper i skolen er ikke tilsvarende regulert. Det gjør dem svært utsatt når kommuner med svak økonomi kutter i skolebudsjettene. Dette medlem vil understreke at det fører til overbelastning på både undervisningspersonalet og andre ansatte, og at den eneste måten å avlaste på, faktisk er å bemanne opp. Kontaktlærere er særlig utsatt blant lærerne, fordi oppfølgingen av elevene er mer omfattende enn den avsatte tiden gir inntrykk av. Dette medlem vil videre understreke at de mest sårbare elevene trenger støttepersonalet i sko-

len aller mest. For eksempel har lærerorganisasjonene i Oslo i mange år beskrevet hvordan spesialpedagoger rutinemessig blir brukt som vikarer for klasselærere, men at det ikke settes inn vikar for spesialpedagogen, slik at ingen gjør den jobben. Summen av dette gjør at de mest sårbare elevene får et dårlig og mangelfullt tilbud. Dette medlem viser til Rødts forslag til statsbudsjett, hvor det er foreslått penger til 100 flere miljøarbeidere og spesialpedagoger i grunnskolen, 100 flere stillinger i PP-tjenesten samt 500 flere lærere. Dette medlem viser til at Rødt også setter av 472 mill. kroner til én ekstra miljøarbeider i alle SFO-er, for å følge opp barn med vedtak om sosial støtte, fra 1. august.

Dette medlem viser til at kulturskolen i mange kommuner har høy terminkontingent, slik Klassekampen i høst i en serie artikler har omtalt fra Oslo. Avisa har vist hvordan dette blant annet gir seg utslag i lav deltakelse av barn og unge i kulturskolen i de mest levekårsutsatte bydelene. Dette medlem mener at alle barn og unge bør få muligheten til å delta på fritidsaktiviteter som kulturskolen. Derfor foreslår Rødt i sitt forslag til statsbudsjett for 2025 at det skal innføres en makspris på 2 000 kroner i året for deltakelse på kulturskolen i hele landet.

Dette medlem ønsker å styrke den kommunale helsetjenesten. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det settes av 45 mill. kroner til å styrke helsestasjoner og skolehelsetjenesten med 50 nye årsverk med helsesykepleiere og det settes av 79 mill. kroner til å opprette 100 kommunale fastlegestillinger som rekrutteringstiltak. Alle skal være trygge på å ha en fastlege, derfor er det etter dette medlem sitt syn nødvendig å satse på å opprette flere kommunale fastlegestillinger i hele landet. Dette medlem mener det er viktig å gi flere muligheten til å kjøpe seg et eget sted å bo. Derfor har Rødt i sitt alternative statsbudsjett satt av 57 mill. kroner i ekstra tilskudd til kjøp av egen bolig til 200 flere søkere gjennom Husbanken.

Dette medlem viser til at stadig flere sliter med å betale regningene sine. En helt vanlig familie har dårligere råd nå enn for ti år siden. Det har skjedd gjennom skiftende regjeringer, selv om både Høyre og Arbeiderpartiet sier de vil ha små forskjeller. Dette medlem mener grunnplanken i vårt velferdssystem må være at du ikke trenger å bli fattig bare fordi du blir syk, gammel eller mister jobben. Men dagens minsteytelser i velferdsstaten er ikke mulig å leve av. Minstepensjonene ligger på 223 000 kroner, langt under EUs fattigdomsgrense. Minstesatsen på uføretrygd ligger på 290 000 kroner, eller en fjerdedels stortingslønn. Satsene for arbeidsavklaringspenger og sosialhjelp er enda lavere. Dessverre er det mange av dem som mottar ytelser fra Nav, som må stille seg i matkø hos frivillige. Det er et sikkert bevis på at det er hull i velferdsstatens sikkerhetsnett. Derfor går Rødt inn for en økning av velferdssta-

tens minsteytelser med 15 000 kroner i året. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt øker kvalifiseringsstønaden med 15 000 kroner fra 1. mai og setter av 840 mill. kroner for å øke satsene for sosialhjelp i tråd med SIFOs anbefalinger fra 1. mai.

Dette medlem mener man må kompensere kommunene for kutt og underfinansiering som kommunesektoren er utsatt for. NRK Vestfold og Telemark skrev 27. september om at «staten tjener hundrevis av millioner på kommunenes gjeldsproblemer. Nå vil fattige kommuner ha mer tilbake». I den samme NRK-saken kan man lese at en analyse fra Statistisk sentralbyrå viste at kommunenes totale gjeld ble firedoblet fra år 2000 til 2019. På den andre siden har staten på sin side tatt ut et rekordhøyt utbytte fra Kommunalbanken på 700 mill. kroner. I de tre siste årene ble statens utbytte til sammen over 1,3 mrd. kroner. Dette medlem mener det er helt feil at når lånegraden er så stor, mye på grunn av underfinansierte kommuner, så skal staten bli rik på kommunenes gjeld. Rødt vil derfor redusere rentekostnader på lån til Kommunalbanken. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det settes av 308 mill. kroner for å redusere rentenivået på lån fra Kommunalbanken med 0,25 prosentpoeng.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen undersøke handlingsrommet for å få Kommunalbanken til å bedre sine lånebetingelser overfor kommunesektoren og komme tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Dette medlem viser til at barnevernsreformen medfører merkostnader for kommunene. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der det settes av 37 mill. kroner for å redusere egenandelene for barnevernsinstitusjonsplasser for kommuner med dårlig økonomi. Dette medlem viser til at Oslo kommune i høringen om statsbudsjettet har bedt om å kompenseres på barnevernsområdet. Dette medlem synes kravet er rimelig og viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor det er foreslått å øke tilskuddet til barnevernet i Oslo med 55 mill. kroner. Dette er summen Barne- og familiedepartementet har anslått at trengs for å gi Oslo en økning tilsvarende styrkingen av statlig barnevern i landet for øvrig, i svar på spørsmål 411/Rødt til statsbudsjettet.

5.3.1.3 Post 61 Distriktstilskudd Sør-Norge

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor posten er foreslått økt med 244 mill. kroner.

5.3.1.4 Post 62 Distriktstilskudd Nord-Norge

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at kommuner innenfor innsatssonen i Nord-Troms har utfordringer med høy fraflytting og store demografiske utfordringer på samme nivå eller høyere enn kommuner i innsatssonen i Finnmark. På bakgrunn av disse utfordringene er flertallet enig om å utrede økning av satsene i distriktstilskudd Nord-Norge til et nivå mer lik satsene i Finnmark.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor posten er foreslått økt med 756 mill. kroner.

5.3.1.5 Post 64 Skjønntilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.1.6 Post 66 Veksttilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.1.7 Post 67 Storbytilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.2 KAP. 572 RAMMETILSKUDD TIL FYLKESKOMMUNER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at fylkeskommunene blant annet har ansvaret for videregående opplæring, lokal kollektivtransport, fylkesveier, tannhelse, regional utvikling og kulturoppgaver. Fylkeskommunen er samfunnsutvikler, myndighetsutøver og et demokratisk regionalt forvaltningsnivå. Disse medlemmer viser til at fylkeskommunene under regjeringen Solberg hadde gode økonomiske resultater, og viser videre til økt rammetilskudd og handlingsrom til fylkeskommunene de siste årene. Disse medlemmer viser til at fylkeskommunenes disposisjonsfond har økt fra 7,3 mrd. kroner i 2013 til 16,56 mrd. kroner i 2023.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det ble gjennomført en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunene i Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024. Disse med-

lemmer viser til at endringene i inntektssystemet trådte i kraft fra og med 2024. Disse medlemmer påpeker at det er viktig med jevnlig oppdateringer av inntektssystemet, og at Stortinget vedtok at regjeringen skal komme tilbake med en evaluering av inntektssystemet for fylkeskommunene i kommuneproposisjonen våren 2027.

Disse medlemmer viser til at tre av fylkene ble oppsplittet og antallet fylkeskommuner økte fra elleve til 15 fylkeskommuner 1. januar 2024. Disse medlemmer viser til at regjeringen i forbindelse med oppdelingen av fylkeskommunene for alle praktiske formål ikke presenterte sine egne grundige analyser av de økonomiske og administrative konsekvensene av reverseringene.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til at Vikens egen utredning slo fast at resultatet av en reversering er svakere kompetansemiljøer, dårligere tjenester til innbyggerne og at viktig utvikling blir satt på vent. Disse medlemmer viser videre til to sitat fra rapporten:

«Buskerud har positivt brutto driftsresultat i hele perioden, men negativt netto driftsresultat fra 2025. Dette innebærer at Buskerud ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og samtidig finansiere sine planlagte investeringer fra og med 2025. Buskeruds frie inntekter reduseres gradvis i løpet av 10 års perioden.»

og

«Østfold har positivt brutto driftsresultat, men i hovedsak negativt netto driftsresultat i den kommende 10 års perioden. Dette innebærer at Østfold ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og finansiere sine planlagte investeringer i perioden. Østfold har et merforbruk ('underskudd') årlig i størrelsesorden 50 mill. kr, økende til 175 mill. kr på slutten av perioden.»

Disse medlemmer viser til at både Buskerud og Østfold hadde utfordringer med økonomien bare måneder etter opprettelsen av de nye fylkene, og at rapportens vurdering av fylkenes økonomiske situasjon, ved en deling, ble en realitet tidligere enn rapporten forutså. Disse medlemmer viser til at Høyre stemte imot disse kostbare oppdelingene. Disse medlemmer mener at samfunnets ressurser bør brukes på utvikling og bedre tjenester, ikke på å ta Norge bakover. Utviklingen i både Buskerud og Østfold viser at regjeringen Støre burde ha lyttet til de faglige rådene.

Disse medlemmer mener på et prinsipielt grunnlag at fylkeskommunen må legges ned, og at det holder med to forvaltningsnivåer i Norge: stat og kommune. Disse medlemmer vil samtidig trekke frem at en viktig faktor for å kunne fordele oppgavene mellom stat og kommune, og dermed legge ned fylkeskommunene, er å fortsette arbeidet for større og mer robuste

kommuner med tilgang på god fagkompetanse. For at innbyggere over hele landet skal få tilgang på gode tjenester, må kommunene være i stand til å levere disse tjenestene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener at fylkeskommunene er nødvendige. Gjennom fylkeskommunene får man et nødvendig regionalt overblikk over behov og muligheter, samtidig som man bevarer nærhet til innbyggerne.

Fylkeskommunene har viktige oppgaver knyttet til fylkesvei, kollektivtransport, båt og ferje, tannhelse, videregående skole og som samfunnsutviklere. Fylkeskommunens oppgaver må fortsatt løses, uavhengig av hvilket forvaltningsnivå som skal ha ansvaret. Flertallet mener de beste løsningene finnes av politikere som er tett på tilbudene til innbyggerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at fergeavløsningsordningen sikrer at flere øysamfunn får erstattet ferger med bro eller tunnel gjennom at staten istedenfor å subsidiere fergedrift hvert år fremover, gir et stort bidrag til bro eller tunnel over 45 år. Denne ordningen sikrer at det er økonomisk mulig å etablere disse sambandene.

Disse medlemmer ber regjeringen sørge for at ordningen blir gjort godt kjent for fylkeskommunene, og at henvendelser håndteres raskt, slik at man kan få erstattet flere ferger med broer og tunneler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt er positive til at mange ferger har blitt gratis, men er fremdeles overraska over at man skiller mellom båtruter og fergeruter. Mange samfunn, og spesielt småsamfunn, blir betjent med båtruter istedenfor, og det fremstår som merkelig at disse småsamfunnene skal ha store utgifter til transport. Disse medlemmer mener likevel at regjeringen har en jobb å gjøre.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens innføring av gratis ferge på både riks- og fylkesveier, men mener at det er urimelig at rene passasjerbåter ikke inngår i ordningen. I Rødts alternative statsbudsjett for 2025 er det foreslått 145 mill. kroner til å innføre gratis båtruter til øyer og andre veiløse samfunn samt 50 pst. prisreduksjon for øvrige fylkeskommunale båtruter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 vurdere å innlemme båt-

ruter til øysamfunn uten omkjøringsvei i ordningen for gratis ferge.»

5.3.2.1 Post 60 Innbyggertilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet, herunder omtalen av det samlede økonomiske opplegget for kommunesektoren i del I, kapittel 2. Komiteen viser videre til Prop. 1 S Tillegg 1 (2024–2025) For budsjettåret 2025 – Endring av Prop. 1 S (2024–2025) Statsbudsjettet 2025 under Kommunal- og distriktsdepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (auka løyvingar til kommunar, fylkeskommunar og statsforvaltarar). I proposisjonen foreslår regjeringen økte bevilgninger til kommuner, fylkeskommuner og statsforvaltere, med bakgrunn i den aktuelle situasjonen i kommuneøkonomien, jf. nærmere omtale i proposisjonens pkt. 2 og 3. Komiteen viser til at bevilgningen på post 60 Innbyggertilskudd foreslås økt med 700 mill. kroner til 51 785,7 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi 75 pst. rabatt på tannhelse for 25-, 26-, 27- og 28-åringer fra 1. januar. Flertallet foreslår derfor at kap. 572 post 60 økes med 420 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi tilskudd til utvidelse og styrking av den offentlige tannhelsetjenesten, inkludert flere tannpleiere. Flertallet foreslår derfor at kap. 572 post 60 økes med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke minstepensjonen for enslige med 6 000 kroner fra 1. mai 2025, og foreslår derfor kompensasjon for redusert skatteinntekt. Flertallet foreslår derfor at kap. 572 post 60 økes med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det totalt på posten foreslås en økning på 560 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at barnevernet skal ha like god kvalitet over hele landet. Derfor mener disse medlemmer at barnevernstjenester i både små og store kommuner må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å håndtere krevende saker. Disse medlemmer viser til at Oslo kommune er eneste kommune som selv ivaretar de oppgaver som Bufetat ivaretar for resten av landet. Disse medlemmer viser til at det statlige barnevernet er finansiert over kap. 855 post 1. I statsbudsjettet for 2025 ligger det

inne en økning til det statlige barnevernet på kap. 855, men det er ikke fulgt opp tilsvarende for Oslo kommune på kap. 572. Det betyr at over 10 pst. av norske barn, de som bor i Oslo, ikke vil kunne få et tilsvarende løft i tjenestetilbudet med regjeringen Støres forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å øke tilskuddet til barnevernet i Oslo med 73,8 mill. kroner for å likebehandle det statlige barnevernet og barnevernet i Oslo.

Disse medlemmer mener at det er viktigere å prioritere redusert ventetid i spesialisthelsetjenesten for pasienter som venter på nødvendig helsehjelp, fremfor å innføre gratis og halv pris hos tannlegen for nye aldersgrupper. Tannbehandling er allerede gratis for én av fire innbyggere, og for gruppen over 85 år er det en stor andel som mottar gratis tannhelse i dag, da eldre som mottar hjemmesykepleie eller er i institusjon i mer enn tre måneder, får gratis tannbehandling av den offentlige tannhelsetjenesten. I tillegg har mennesker som har ulike tannlidelser, gode ordninger med blant annet reduserte priser. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det ble omprioritert totalt 420 mill. kroner fra tannhelse til sykehus for å få ned ventetidene. Disse medlemmer viser videre til at Høyre foreslår totalt 1,2 mrd. kroner til sykehusene for å redusere ventetidene.

Disse medlemmer merker seg at det på fylkesveisamband med ferje er blitt en markant økning av trafikk til noen av øysamfunnene som har fått gratis ferjer, og presset på at det må settes inn mer ferjemateriell øker. Andre steder har fylkeskommunen sett seg nødt til å redusere tilbudet fordi ordningen ikke er fullfinansiert fra statens side eller at øvrig kollektivtrafikk og ferjeruter har fått takstøkninger for å veie opp for den manglende finansieringen. Samkjøring er i større grad byttet ut med at en benytter egen bil, ettersom det å ta med bil ikke lenger har en kostnad, noe som også øker klimagassutslipp fra biltrafikken.

Disse medlemmer mener at regjeringen må ta en gjennomgang av konsekvenser for innføring av gratis ferje og komme med tydelige føringer for handlingsrommet til fylkeskommunene for å sikre at ferjeavviklingen blir hensiktsmessig.

Disse medlemmer merker seg videre at Sjøfartsdirektoratet har strammet inn på adgangen til å be om dispensasjon fra hviletidsbestemmelsene for beredskapsferjer og øvrige ferjestreknings. Når det samtidig for rederiene er krevende å få tak i mannskap for doble skift, og sanksjoner for å stå over en ferjetur er mindre enn utgiftene til doble mannskap, får man en situasjon der manglende regularitet på beredskapsferjestreknings går ut over pendlere og næringstransport. Disse medlemmer merker seg at mannskapsmangel utfordrer ferjedriften, og mener det må legges til rette for

god dialog mellom forbund, rederi og myndigheter for å finne gode løsninger på de akutte utfordringene de feriereisende står i. Dette er utfordringer som vanskeliggjør hverdagen for kystbefolkningen, og som regjeringen må ta en aktiv rolle for å finne gode løsninger på. Disse medlemmer har merket seg at næringsliv og fastboende er mer opptatt av en regulær drift og utvidede «åpningstider» og derfor ikke har gratis ferjer inne i sitt budsjett. Disse medlemmer mener derfor det er relevant at regjeringen i løpet av 2025 evaluerer konsekvensene av gratisferjer, og vurderer tiltak som bedrer på situasjonen med kø og kaos som har oppstått som følge av omleggingen. Disse medlemmer mener det i større grad må vurderes å differensiere mellom fastboende og turisttrafikk til samfunn uten vegsamband til fastlandet og i ferjesamband med under 100 000 passasjerer i året samt å åpne for lokal medvirkning for å finne de beste løsninger for å utvide anløpstider på sambandene. Disse medlemmer merker seg at fylkeskommuner og kommuner har forelagt statsråden flere forslag til hvordan en kan oppnå større kundetilfredshet for passasjerer, men at det i liten grad er blitt åpnet for dette fra departementets side. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der det er foreslått å redusere posten med 246,6 mill. kroner for å ikke videreføre gratis ferjer.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, der bevilgningen på post 60 reduseres med 592,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at byråkratiet må reduseres og det lokale selvstyret må løftes frem. Disse medlemmer mener Norge kan klare seg med to administrative nivåer, stat og kommune. Oppgavene fylkeskommunen i dag løser, kan flyttes til kommunene, de private eller staten der det er mest hensiktsmessig. Disse medlemmer viser til at tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at fylkeskommunene først og fremst prioriterer penger til politikere og et stadig voksende byråkrati, ikke tjenester til innbyggerne. Ifølge tallene fra KOSTRA for 2023 har utgiftene til fylkeskommunale administrasjonsutgifter økt med 40 pst. siden 2020. Til sammen bruker Norge nesten 5 mrd. kroner på administrasjon og politikk på fylkeskommunalt nivå hvis man tar bort Oslo. Disse medlemmer viser til at administrasjonskostnadene også har økt like mye hos fylkeskommunene som ikke har blitt slått sammen eller oppløst. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets sitt alternative statsbudsjett for 2025, der det foreslås å redusere overføringene til fylkeskommunen med 2 mrd. kroner, hvor målet er å legge ned fylkeskommunen i 2027. Disse medlemmer viser til at kuttene retter seg mot den administrative delen av fylkeskommunen samt en rekke oppgaver Fremskrittspartiet mener er

unødvendige at fylkeskommunen skal holde på med. Dette gjelder blant annet oppgaver innenfor kultur, regional planlegging og veiledning og regionale forsknings- og utviklingsprosjekt. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Innst. 23 L (2024–2025), jf. Prop. 107 L (2023–2024), foreslo å legge ned fylkeskommunen, dette forslaget fikk bare Fremskrittspartiet sine stemmer. Disse medlemmer viser til at det er et stort etterslep på det fylkeskommunale veinettet. Disse medlemmer viser til at en kartlegging i 2013 viste at vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene er estimert til mellom 45 og 75 mrd. kroner (2013-kroner). Statens vegvesen og fylkeskommunene gjennomførte i 2023 en oppdatering av denne kartleggingen, og etterslepet er nå anslått å være 95–105 mrd. kroner (2024-kroner). Disse medlemmer vil påpeke at i 2023 kritiserte Riksrevisjonen regjeringen for manglende oppfølging av fylkesveiene, og mente fremkommeligheten på veinettet var forverret. De mente også at den dårlige veistandarden hadde ført til en økning i dødsfall på fylkesveiene fra 2021. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å bevilge 1 mrd. kroner til fylkesveier.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at ifølge KOSTRA-tall har brutto driftsutgifter i fylkeskommunal administrasjon økt nominelt med 39 pst. fra 2020 til 2023. Lønnsveksten i perioden har vært på 12 pst. og forklarer derfor en vesentlig del av økningen.

Det har også vært en ekstraordinær økning i utgifter i fylkeskommuner som skulle avvikles/reetableres i 2022 til 2023, som har blitt ført på administrasjon. Dette gjelder også utgifter til digitalisering. Mye av dette er engangsutgifter og vil bli redusert på sikt. I tillegg tok fylkeskommunene over sams vegadministrasjon som har blitt ført på administrasjon.

Fylkeskommunenes andel av samlede utgifter til administrasjon var i 2023 på 4,5 pst. Tilsvarende for kommunene var på 5,4 pst. Det er derfor ingen indikasjon på at fylkeskommuneadministrasjonen sløser.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor Rødt øker de frie inntektene til fylkeskommunene med 1 mrd. kroner, en økning i fylkeskommunenes frie inntekter ut over regjeringens forslag. I tillegg har Rødt foreslått 3,7 mrd. kroner øremerket til ulike satsinger i fylkeskommunene.

Fylkeskommunene er viktige for å skape gode lokalsamfunn landet rundt. De har ansvaret blant annet for videregående skoler, kollektivtransport, tannhelse og kultur. Men for å sikre alle innbyggere et godt tilbud trengs det mer penger i årene som kommer. Dette medlem viser til at Rødt vil bevilge 1 200 mill. kroner

til vedlikehold, utbedring, ras- og skredsikring og gang-/sykkeltilrettelegging langs fylkesveier. Dette medlem viser til at vedlikeholdsetterslepet er enormt. Mens regjeringen i flere år har prioritert penger til å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på riksveier, er ikke det samme gjort for fylkesveier. Dette medlem viser til at handlingsrommet i Samferdselsdepartementets budsjett er svært stort, gitt at man prioriterer ned den mangeårige satsingen på overdimensjonerte firefelts motorveier. Dette medlem understreker samtidig at mer penger i et enkeltår ikke er nok, men at det også trengs en forpliktende plan for hvordan man best kan ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesvei, blant annet fordi flere fylker framover vil få store kostnader med utskifting og rehabilitering av broer.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med fylkeskommunene utarbeide en forpliktende plan for å få ned vedlikeholdsetterslepet på landets fylkesveier.»

Dette medlem viser til at Rødt vil bevilge 800 mill. kroner til reduserte billettpriser i fylkeskommunal kollektivtransport samt bevilge 800 mill. kroner for å løse akutte økonomiske problemer i fylkeskommunal kollektivtransport. Dette medlem viser til at reisingen er tilbake på nivået fra før koronaen, men at kostnadene for å drifte kollektivtransport samtidig er økt kraftig. I mange fylker er det derfor planer om rutekutt. For å unngå en negativ spiral framover, hvor mindre reising gir mindre inntekter, som gir rutekutt og prisøkning, som gir ytterligere nedgang i reiser og så videre, er det nødvendig å styrke finansieringen i bunnen. Dette medlem mener det er svært viktig at fylkenes reelle merutgifter knyttet til gratis ferge fullt ut kompenseres og finansieres av staten. Dette medlem mener at gratis ferge, som er en god satsing, ikke skal føre til massive rutekutt i langs kysten. Dette medlem viser derfor til at Rødt sitt økonomiske opplegg for fylkeskommunene ville gjort at de ville kommet bedre ut, selv med gratis ferge. Dette medlem viser samtidig til at Rødt foreslår å bevilge 250 mill. kroner øremerket lokale forsøk med gratis kollektivtransport og nye rabattordninger, og understreker at tilbudsforbedring og lavere priser må gå hånd i hånd hvis man skal nå målet om at flere skal reise kollektivt.

Dette medlem viser til at det på mange skoler mangler utstyr til å gjennomføre undervisning. Dette gjelder særlig de utstyrstunge yrkesfagene. For å bøte på dette har blant annet NHO Byggenæringen tatt til orde for mer deling av utstyr som en innovativ løsning på problemet. Dette medlem mener at det er en interessant løsning som kan føre til at skoleeiere får mer ut av hver kroner og viser til at Rødt i sitt budsjettforslag fore-

slår 20 mill. kroner til et prøveprosjekt med utstyrstrailere i videregående opplæring. Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) kommer Norge til å mangle nesten 100 000 fagarbeidere fram mot 2035. Skal man sikre framtidens fagarbeidere mener Rødt det er nødvendig med en kraftfull satsning på en praktisk skole fra første stund, på yrkesfag og fagskolene (høyere yrkesfaglig utdanning).

Dette medlem er opptatt av at alle som går yrkesfag, skal sikres læreplass og en reell mulighet til faktisk å fullføre sin utdanning. Hvert år opplever elever å få sin utdanning satt på pause, og dette gjelder særlig elever med innvandrerbakgrunn eller lavt utdannede foreldre. Dette medlem mener derfor det er avgjørende å øke lærlingetilskuddet og slik øke incentivet blant bedrifter til å ansette lærlinger. I Rødts forslag til statsbudsjett er det derfor foreslått å øke lærlingetilskuddet med 2 500 kroner.

Dette medlem viser til at Rødts mål er at utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor du bor og hvor mye foreldrene dine tjener. Dette medlem vil sikre et praktisk orientert utdanningstilbud i hele landet, og vil ha en storstilt satsing på praktisk læring, yrkesfag og fagskoler for å sikre elevenes behov for variert læring og samfunnets behov for fagarbeidere. Dette medlem mener blant annet det er viktig å styrke fylkeskommunene sitt økonomiske handlingsrom for å sørge for et godt og desentralisert videregående skoletilbud i hele landet.

5.3.2.2 Post 62 Nord-Norge-tilskudd

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.3 KAP. 575 RESSURSKREVENDE TJENESTER

5.3.3.1 Post 60 Toppfinansieringsordning, overlagsbevilgning

Komiteen viser til at formålet med ordningen er at det skal legges til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Komiteen viser til at tilskuddsordningen gjelder for tjenestemottakere til og med det året de fyller 67 år. For eldre over 67 år blir deler av utgiftene fanget opp gjennom de ordinære kriteriene i kostnadsnøkkelen for kommunene som ligger til grunn for fordelingen av rammetilskudd til kommunene. Komiteen viser til at fra 2025 blir det foreslått å legge om toppfinansieringsordningen slik den i større grad tar hensyn til den økonomiske utgiftsbelastningen målt per innbygger. Komiteen viser til at den nye toppfinansieringsmodellen først vil beregne en egenandel utover innslagspunktet med et likt beløp per innbygger. Denne er beregnet til 358 kroner per innbygger for 2025. Egenandelen vil være en variabel og bli endelig beregnet etter

at de samlede kravene er sendt inn fra kommunene våren 2025. Deretter vil det bli beregnet en egenandel på 10 pst. av kommunen sine samla utgifter over innslagspunktet etter at egenandelen per innbygger er trukket ifra. Denne egenandelen vil bli fast. Summen av de to egenandelene utgjør det samme som egenandelen i gjeldende modell (20 pst.), slik at samlede egenandel på landsbasis blir om lag uendret sammenlignet med i dag. Kompensasjonsgraden for den enkelte kommune vil kunne variere fra null til rundt 90 pst. Komiteen viser til at regjeringen legger vekt på at fordelingen med modellen er at den i større grad tar hensyn til belastningen på økonomien i den enkelte kommune ved å yte ressurskrevende tjenester og den har gode incentiveeffekter, noe modellen fra perioden 2004–2007 ikke hadde. Komiteen viser til at i forslaget til nytt inntektssystem er kriteriet «personer med utviklingshemming 16 år og over» vektet ned. Nedvektingen av kriteriet påvirker toppfinansieringsordningen. Komiteen merker seg at endringene i inntektssystemet gir økte netto lønnsutgifter i toppfinansieringsordningen med om lag 1 mrd. kroner. For å nøytralisere denne effekten er det foreslått å øke innslagspunktet med om lag 165 000 kroner basert på utbetalingene i 2024. Da vil den samlede budsjetteffekten være nøytral. Komiteen merker seg at endringene i verdien for kriteriet «personer med utviklingshemming 16 år og over» i inntektssystemet 2025 først gir effekt for kommunene sin utbetaling i 2026, da kommunene kan søke refusjon for utgiftene i 2025. Innslagspunktet vil derfor først bli økt i statsbudsjettet for 2026. Komiteen merker seg at i Prop. 1 S (2024–2025) er det foreslått en bevilgning på 14 523,9 mill. kroner. Regjeringen foreslår å sette innslagspunktet til 1 692 000 kroner. Dette er en økning som tilsvarer den anslåtte lønnsveksten for 2024 på 5,2 pst.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2025 øker posten med 144 mill. kroner. Dette gjøres med formål om å senke innslagspunktet for ressurskrevende tjenester med 20 000 kroner, noe som både er bra for kommuneøkonomien og brukerne av ressurskrevende tjenester. Dette medlem vil videre peke på at ordningens aldersgrense på 67 år slår uheldig ut for kommunene, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en konsekvensutredning med mål om å innlemme brukere over 67 år i ordningen for ressurskrevende tjenester.»

5.3.3.2 Post 61 Tilleggskompensasjon

Komiteen viser til at formålet med tilleggskompensasjonen er å legge til rette for at mindre kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester, kan gi et godt tilbud tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester.

Komiteen viser til at terskelverdien er beregnet til 5 500 kroner per innbygger for 2025. Den faktiske terskelverdien vil bli beregnet i forbindelse med Helsedirektoratet sin tildeling av tilskuddet sommeren 2025, og kan avvike fra denne beregningen. Komiteen merker seg at det blir foreslått en bevilgning på 92,1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, hvor posten foreslås økt med 31 mill. kroner. Rødt øker dermed innbyggergrensen for å få tilleggskompensasjonsordning for ressurskrevende tjenester til 5 000 innbyggere, noe som særlig hjelper de minst folkerike kommunene.

5.3.4 KAP. 578 VALGDIREKTORATET

5.3.4.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.3.4.2 Post 70 Informasjonstiltak

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025, der posten økes med 3 mill. kroner for å iverksette tiltak for økt valgdeltakelse.

5.3.5 KAP. 579 VALGUTGIFTER

5.3.5.1 Post 1 Driftsutgifter

Komiteen viser til omtalen i Prop. 1 S (2024–2025) under Kommunal- og distriktsdepartementet og de respektive partiers merknader.

5.4 Oversikt over fraksjonenes forslag til bevilgninger/alternative statsbudsjetter under rammeområde 18

Tabell 3a. Sammenligning med regjeringens forslag på rammeområde 18. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettene standpunkter.

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S (2024–2025) med Tillegg 1	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R
Utgifter (i tusen kroner)							
571	Rammetilskudd til kommuner						
	60 Innbyggertilskudd	185 732 264	187 002 264 (+1 270 000)	183 868 486 (-1 863 778)	186 732 264 (+1 000 000)	192 088 264 (+6 356 000)	193 579 611 (+7 847 347)
	61 Distriktstilskudd Sør-Norge	833 224	833 224 (0)	833 224 (0)	833 224 (0)	833 224 (0)	1 077 224 (+244 000)
	62 Distriktstilskudd Nord-Norge	2 576 545	2 576 545 (0)	2 576 545 (0)	2 576 545 (0)	2 576 545 (0)	3 332 545 (+756 000)
	64 Skjønnstilskudd	1 000 000	1 000 000 (0)	1 000 000 (0)	1 000 000 (0)	1 200 000 (+200 000)	1 000 000 (0)
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner						
	60 Innbyggertilskudd	51 785 676	52 345 676 (+560 000)	51 192 876 (-592 800)	49 785 676 (-2 000 000)	54 305 676 (+2 520 000)	55 825 976 (+4 040 300)
575	Ressurskrevende tjenester						
	60 Toppfinansieringsordning	14 523 930	14 523 930 (0)	14 523 930 (0)	14 523 930 (0)	14 523 930 (0)	14 667 930 (+144 000)
	61 Tilleggskompensasjon	92 211	92 211 (0)	92 211 (0)	92 211 (0)	92 211 (0)	122 711 (+30 500)
578	Valgdirektoratet						
	70 Informasjonstiltak	6 118	6 118 (0)	6 118 (0)	6 118 (0)	6 118 (0)	9 118 (+3 000)
Sum inntekter		0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sum netto		258 311 905	260 141 905 (+1 830 000)	255 855 327 (-2 456 578)	257 311 905 (-1 000 000)	267 387 905 (+9 076 000)	271 377 052 (+13 065 147)

6. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene på en bedre måte.

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sammen med kommunal sektor utrede hvordan en overgangsordning på fem år for inntektsutjevning, også for eierinntekter, ved nytt inntektssystem skal innføres.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede en endring av inntektssystemet der kommuner som ligger over 140 pst. av landsgjennomsnittet i inntekter per innbygger, innberegnet de samme inntektene som regjeringen har lagt til grunn for det utvidede inntektsbegrepet for distriktstilskudd Sør-Norge, ikke skal kompenseres gjennom inntektsutjevningen.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med utgiftsutjevningen utrede en eller flere faktorer som bedre ivaretar vekstkommuners spesielle situasjon.

Forslag fra Høyre og Rødt:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen utrede en modell for hovedstadstilskudd, herunder hvordan det kan innføres og innrettes.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kiosker og drivstoffstasjoner som tilbyr dagligvarer, får anledning til å inngå i Merkur-programmet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten «Gjennomgang av Merkur-programmet» utarbeidet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sørge for at barneverns-

reformen ikke skal svekke kommunenes økonomi og tilbud av tjenester.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 vurdere å innlemme båt-ruter til øysamfunn uten omkjøringsvei i ordningen for gratis ferge.

Forslag fra Rødt:

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen lage en helhetlig plan for å ta tilbake privatiserte tjenester i egenregi i statlig sektor samt å pålegge statlige virksomheter å redusere bruken av private tilbydere på områder der virksomhetene kan utføre oppgaver med egne ansatte.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Oslo kommune for å legge plan for gjenåpningen av Ring 1, slik at gjenåpningen ikke utløser en økning i personbiltrafikken i Oslo i strid med det statlige nullvekstmålet.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for overføring av enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet og sikre at alle enslige mindreårige asylsøkere er under barnevernets omsorgsansvar innen 2028.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny bolig sosial strategi.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen utrede et mulig hovedstadstilskudd for å kompensere for ekstrakostnader Oslo har som følge av Oslos særskilte ansvar og oppgaver, som andre fylker og kommuner ikke har.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i Kommuneproposisjonen 2026 med en vurdering av om dagens modell med premieavvik er bærekraftig i lys av det voksende akkumulerte premieavviket i kommunesektoren, samt legge fram mulige forslag til forbedringer av systemet.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen undersøke handlingsrommet for å få Kommunalbanken til å bedre sine lånebetingelser overfor kommunesektoren og komme tilbake til Stortinget på egnet vis.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med fylkeskommunene utarbeide en forpliktende plan for å få ned vedlikeholdsetterslepet på landets fylkesveier.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen igangsette en konsekvensutredning med mål om å innlemme brukere over 67 år i ordningen for ressurskrevende tjenester.

7. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 1 (Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1 Apanasje	15 565 000	
	50 Det kongelige hoff	268 304 000	
	51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	20 000 000	
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1 Apanasje	12 956 000	
20	Statsministerens kontor		
	1 Driftsutgifter	116 121 000	
21	Statsrådet		
	1 Driftsutgifter	197 674 000	
24	Regjeringsadvokaten		
	1 Driftsutgifter	130 240 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	17 182 000	
577	Tilskudd til de politiske partier		
	1 Driftsutgifter	8 106 000	
	70 Sentrale organisasjoner	389 852 000	
	71 Kommunale organisasjoner	40 691 000	
	73 Fylkesorganisasjoner	88 923 000	
	75 Fylkes ungdomsorganisasjoner	32 215 000	
	76 Sentrale ungdomsorganisasjoner	15 818 000	
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	237 765 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70	59 099 000	
	51 Gjennomstrømningsmidler til forskningsinstitutter	50 278 000	
	70 Diverse formål, kan overføres, kan nyttes under post 21	623 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Forskningsmidler til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>		83 240 000
1510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	675 367 000	
	22	Fellesutgifter	146 048 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		21 578 000
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>		10 667 000
1511		Prosjekter tilknyttet nytt regjeringskvartal		
	25	Prosjektstyring, <i>kan overføres</i>	4 642 000	
	30	Ombygging av Ring 1, <i>kan overføres</i>	750 000 000	
1512		Diverse fellestjenester		
	23	Husleie for fellesarealer m.m.	134 742 000	
	27	Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	44 312 000	
1515		Departementenes digitaliseringsorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	374 691 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	78 957 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		316 600 000
1520		Statsforvalterne		
	1	Driftsutgifter	2 418 248 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	92 431 000	
1530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	5 246 500 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	56 181 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 859 300 000	
1531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	42 667 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		44 437 000
1533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	28 708 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		35 000 000
1540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	172 923 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 402 000	
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger	200 600 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	526 621 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	150 741 000	
	26	Stimulab, <i>kan overføres</i>	5 342 000	
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt	19 860 000	
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
	71	IT-tilskudd	9 661 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1550		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	84 979 000	
1551		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 858 000	
1560		Tariffavtalte avsetninger mv.		
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	233 100 000	
	72	Pensjonskostnader tjenestemanns-organisasjonene	43 500 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-6 558 000 000	
	2	Driftsutgifter	2 848 358 000	
	3	Avskrivninger	1 655 000 000	
	4	Renter av statens kapital	1 690 000 000	-364 642 000
	30	Prosjektering av bygg, kan overføres	111 000 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres	500 000 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, kan overføres	277 000 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, kan overføres	4 489 802 000	
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, kan overføres	850 000 000	
	39	Byggelånsrenter, kan overføres	900 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	368 869 000	
	49	Kjøp av eiendommer, kan overføres	345 519 000	
		Totale utgifter		23 272 863 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	23 082 000	
4510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter	45 376 000	
	3	Brukerbetaling	43 037 000	
4515		Departementenes digitaliseringsorganisasjon		
	1	Diverse inntekter	600 000	
	2	Brukerbetalinger	33 200 000	
4520		Statsforvalterne		
	1	Inntekter ved oppdrag	92 431 000	
4533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter	5 570 000	
4540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter	2 372 000	
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger	200 600 000	
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	150 000 000	
		Totale inntekter		596 268 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1500 post 1	kap. 4500 post 1
kap. 1510 post 1	kap. 4510 postene 2 og 3
kap. 1515 post 1	kap. 4515 postene 1 og 2
kap. 1520 post 1	kap. 4520 post 2
kap. 1520 post 21	kap. 4520 post 1
kap. 1533 post 1	kap. 4533 post 2
kap. 1540 post 1	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 21	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 22	kap. 4540 post 5
kap. 1540 post 23	kap. 4540 post 3
kap. 1540 post 27	kap. 4540 post 4
kap. 1540 post 29	kap. 4540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

IV

Fullmakt til å omdisponere bevilgninger til investeringstiltak

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan omdisponere:

1. under kap. 1530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.
2. under kap. 1531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 1533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, og post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

V

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan følge opp allerede igangsatte byggeprosjekter ved å:

Bestille og forplikte staten ut over budsjettåret i disse prosjektene:	Budsjettkapittel og post	innenfor tidligere vedtatte kostnadsrammer på:
NTNU Campussamling	kap. 1530 post 33	7 792,5 mill. kroner
Rehabilitering av Bergen tinghus	kap. 2445 post 33	1 260,4 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som blir inngått i senere budsjettår. Samlede utbetalinger og gjestående forpliktelser skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsrammen for det enkelte prosjektet. Kostnadsrammene er oppgitt i prisnivå per 1. juli

2025, og er uten kunstnerisk utsmykking. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

VI

Brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at de er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leieta-

keren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.

2. foreta bestillinger og pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 400 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1500	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	
	71 Forskningsmidler til Norges forskningsråd	231,2 mill. kroner
1540	Digitaliseringsdirektoratet	
	25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	160,6 mill. kroner

VIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Statsbygg

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. postere til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger fra oppdragsgiver som delfinansierer innbetalinger mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene blir nettoført på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

IX

Diverse fullmakter som gjelder eiendom

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2025 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

B.

Rammeområde 6**(Innvandring, regional utvikling og bolig)**

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Driftsutgifter	1 428 055 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 846 808 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	32 741 000	
	23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 348 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	92 500 000	
	46 Investeringer i Schengen IT-systemer, <i>kan overføres</i>	3 576 000	
	60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	410 764 000	
	70 Stønader til beboere i asylmottak	616 288 000	
	71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	16 381 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>kan overføres</i>	42 500 000	
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	11 806 000	
	74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	93 264 000	
	75 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, <i>kan overføres</i>	8 980 000	
	76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	27 254 000	
491	Utlendingsnemnda		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	287 043 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	7 663 000	
500	Kommunal- og distriktsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	305 434 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	58 545 000	
	50 Forskningsssenter	10 400 000	
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 293 000	
	72 Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	82 900 000	
553	Regional- og distriktsutvikling		
	60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	112 940 000	
	61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	816 197 000	
	63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet	147 903 000	
	64 Pilot nærtjenestesentre, <i>kan overføres</i>	5 126 000	
	65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer	126 266 000	
	66 Bygdevektsttaler, <i>kan overføres</i>	73 963 000	
	67 Utviklingstiltak i Andøy kommune	30 000 000	
	69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon	66 332 000	
	71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer	100 000 000	
	76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	18 659 000	
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1 Driftsutgifter	38 045 000	
	73 Merkur, <i>kan overføres</i>	79 573 000	
560	Samiske formål		
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	747 514 000	
	51 Divvun	13 410 000	
	55 Samisk høyskole	8 979 000	
563	Internasjonalt reindriftssenter		
	1 Driftsutgifter	6 802 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 260 000	
567	Nasjonale minoriteter		
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	7 208 000	
	70 Nasjonale minoriteter, <i>kan overføres</i>	12 001 000	
	72 Jødiske samfunn i Norge	16 369 000	
	73 Kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur, <i>kan overføres</i>	21 351 000	
	74 Kultur- og ressurscenter for norske romer	20 460 000	
	75 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	6 046 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
	70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	4 062 415 000	
	72 Etablering og tilpasning i distriktskommuner, <i>kan overføres</i>	17 000 000	
	76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	58 137 000	
	78 Boligtiltak, <i>kan overføres</i>	37 944 000	
585	Husleietvistutvalget		
	1 Driftsutgifter	43 080 000	
587	Direktoratet for byggkvalitet		
	1 Driftsutgifter	143 434 000	
	22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, <i>kan overføres</i> ...	41 370 000	
590	Planlegging og byutvikling		
	65 Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	145 950 000	
	71 DOGA	44 813 000	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 469 000	
	81 Kompetansetiltak innen planlegging og geodata, <i>kan overføres</i>	9 879 000	
595	Statens kartverk		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	1 051 683 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	396 218 000	
	30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	33 300 000	
670	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1 Driftsutgifter	394 104 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 140 000	
	60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	22 909 550 000	
	61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 170 701 000	
	62 Kommunale integreringstiltak	337 587 000	
	70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 746 000	
	71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	240 524 000	
	72 Kvalifiseringsordninger for tolker	22 330 000	
	73 Tilskudd	20 650 000	
672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 920 000	
	22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	55 105 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 165 000	
	60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 025 416 000	
	61 Kompetansekartlegging i mottak før bosetting	1 585 000	
2412	Husbanken		
	1 Driftsutgifter	417 052 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 431 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	73 506 000	
	71 Tap på lån	26 000 000	
	72 Rentestøtte	200 000	
	Totale utgifter		43 872 351 000

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Inntekter			
3490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	6 286 000	
	3 Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	15 338 000	
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	3 122 326 000	
	5 Refusjonsinntekter	2 987 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	11 358 000	
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	31 353 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	45 664 000	
3563	Internasjonalt reindriftssenter		
	2 Diverse inntekter	3 260 000	
3585	Husleietvistutvalget		
	1 Gebyrer	3 366 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet		
	4 Gebyrer	40 875 000	
	85 Diverse inntekter	115 000	
3595	Statens kartverk		
	1 Gebyrinntekter tinglysing	464 700 000	
	2 Salg og abonnement m.m.	168 074 000	
	3 Samfinansiering	217 840 000	
3671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	13 265 000	
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	68 726 000	
5312	Husbanken		
	1 Gebyrer m.m.	6 100 000	
	11 Diverse inntekter	91 344 000	
5615	Husbanken		
	80 Renter	7 661 000 000	
Totale inntekter			11 973 977 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringer knyttet til modernisering av utlendingsforvaltningens IKT-systemer under kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor en kostnadsramme på 2 065 mill. kroner (2023-kroner). Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår. Samlede forpliktelser og utbetalinger skal til enhver tid holdes innenfor den vedtatte kostnadsram-

men. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2025 kan inngå avtaler med varighet utover 2025 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2025 eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering utover det som der er lagt til grunn, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller iverksette nødvendige tiltak, selv om dette medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3,0 mrd. kroner i 2025, og forpliktelsene utover 2025 skal ikke overstige en samlet ramme på 3,0 mrd. kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggen-

de sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
500	Kommunal- og distriktsdepartementet	
	72 Norges forskningsråd	236,5 mill. kroner
567	Nasjonale minoriteter	
	74 Kultur- og ressurscenter for norske romer	4,3 mill. kroner
581	Bolig- og bomiljøtiltak	
	76 Utleieboliger	26,7 mill. kroner
	78 Boligtiltak	27,3 mill. kroner
590	Planlegging og byutvikling	
	72 Bolig- og områdeutvikling i byer	22,6 mill. kroner

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.
2. tildele midler til Innovasjon Norge som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 71 Investeringstilskudd for store grønne investeringer.

XI

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romani-folket/taterne fra 2025 til 2026.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen i Husbanken

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2025 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

C.

Rammeområde 18
(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
571	Rammetilskudd til kommuner		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 165 000	
	60 Innbyggertilskudd	187 002 264 000	
	61 Distriktstilskudd Sør-Norge	833 224 000	
	62 Distriktstilskudd Nord-Norge	2 576 545 000	
	64 Skjønnstilskudd	1 000 000 000	
	66 Veksttilskudd	137 115 000	
	67 Storbytilskudd	660 221 000	
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60 Innbyggertilskudd	52 345 676 000	
	62 Nord-Norge-tilskudd	812 094 000	
575	Ressurskrevende tjenester		
	60 Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	14 523 930 000	
	61 Tilleggskompensasjon	92 211 000	
578	Valgdirektoratet		
	1 Driftsutgifter	120 742 000	
	70 Informasjonstiltak	6 118 000	
579	Valgutgifter		
	1 Driftsutgifter	8 600 000	
Totale utgifter		260 141 905 000	

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 11. desember 2024

Lene Vågslid

leder og ordf. for kap. 491, 1510 og 2445

Per-Willy Amundsen

ordf. for kap. 575, 595, 1533, 3595 og 4533

Lise Christoffersenordf. for kap. 572, 577, 578, 579, 1500, 1511,
1512, 1515, 1540, 4515 og 4540**Heidi Greni**

ordf. for kap. 553, 554 og 571

Mudassar Kapur

ordf. for kap. 1530, 2412, 5312 og 5615

Birgit Oline Kjerstad

ordf. for kap. 20, 21, 24, 590 og 3024

Kathrine Kleveland

ordf. for kap. 1, 2, 1531 og 1551

Anne Kristine Linnestadordf. for kap. 560, 567, 672, 1520, 1550, 3672 og
4520**Tobias Drevland Lund**

ordf. for kap. 671, 1560 og 3671

Siri Gåsemyr Staalesen

ordf. for kap. 581, 585, 670 og 3585

Terje Sørvik

ordf. for kap. 500, 563 og 3563

Bjørnar Laabak

ordf. for kap. 490, 587, 3490 og 3587

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/3-30

5. november 2024

Feil i Prop. 1 S (2024–2025) for Kommunal- og distriktsdepartementet

Eg vil med dette gjere merksam på følgjande feil i Prop. 1 S (2024–2025) for Kommunal- og distriktsdepartementet:

Under overskrifta *Prioriteringer og budsjettforslag for 2025* på side 49 manglar det eit avsnitt som forklarar fylkesfordelinga av midlane på post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distrikta. Følgjande tekst skal inn som avsnitt nummer to:

«Fordelinga av midlane mellom fylkeskommunane tar utgangspunkt i ein regionaldel og ein distriktsdel. Den regionale delen tar utgangspunkt i at alle fylkeskommunar har eit ansvar for regional kompetansepolitikk og utgjer eit flatt grunnbeløp på 3,5 millionar kroner til alle fylkeskommunar, med unntak av Oslo. Den distriktsretta delen skal utjamne geografiske skilnadar ved å kompensere for eit større behov for tilrettelegging av utdanningstilbodet i distriktsområde. Distriktsdelen blir fordelte mellom fylkeskommunane basert på del av befolkninga i dei 120 kommunane som skårar lågast på distriktsindeksen (sjå boks 5.1).»

Under omtalen av post 72 Dei jødiske samfunna i Noreg på side 76, deloverskrift *Rapport*, skal siste setning i første avsnitt korrigerast frå «DJST vart tildelt 1,5 mill. kroner i 2024» til «DJST vart tildelt 1,7 mill. kroner i 2024.»

På side 77 er det ein feil i fordeling av midlar mellom Det Mosaiske Trossamfund i Oslo (DMT) og Det jødiske samfunn i Trondheim (DJST). Dei to første setningane i siste avsnitt under post 72 Dei jødiske samfunna i Noreg, deloverskrift *Prioriteringar og budsjettforslag for 2025*, lyder: «Det blir foreslått å løyve 16,4 mill. kroner. av dette skal 14,6 mill. kroner gå til DMT og 1,8 mill. kroner gå til DJST.»

Dette skal erstattast med følgjande tekst: «Det blir foreslått å løyve 16,4 mill. kroner. Av dette skal 14 mill. kroner gå til DMT og 2,4 mill. kroner til DJST.»

I omtalen av kap. 2412, Husbanken, post 90 Nye lån, under overskrifta *Rapport* på side 112 kjem det fram at «I 2023 gav Husbanken tilsegn om lån til 2 055 nye bustader for 5,5 mrd. kroner, 1 121 miljøvenlege bustader og 214 livsløpsbustader. Husbanken gav òg lån til oppgradering av eksisterande bustader for 378 mill. kroner». Dette bør erstattast med følgjande: «I 2023 gav Husbanken tilsegn om lån til 1 335 nye bustader for 5,1 mrd. kroner, 1 121 miljøvenlege bustader og 214 livsløpsbustader. Husbanken gav òg lån til oppgradering av eksisterande bustader for 378 mill. kroner.»

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erling Sande'. The signature is stylized with large, sweeping loops and is positioned above the printed name.

Erling Sande

